

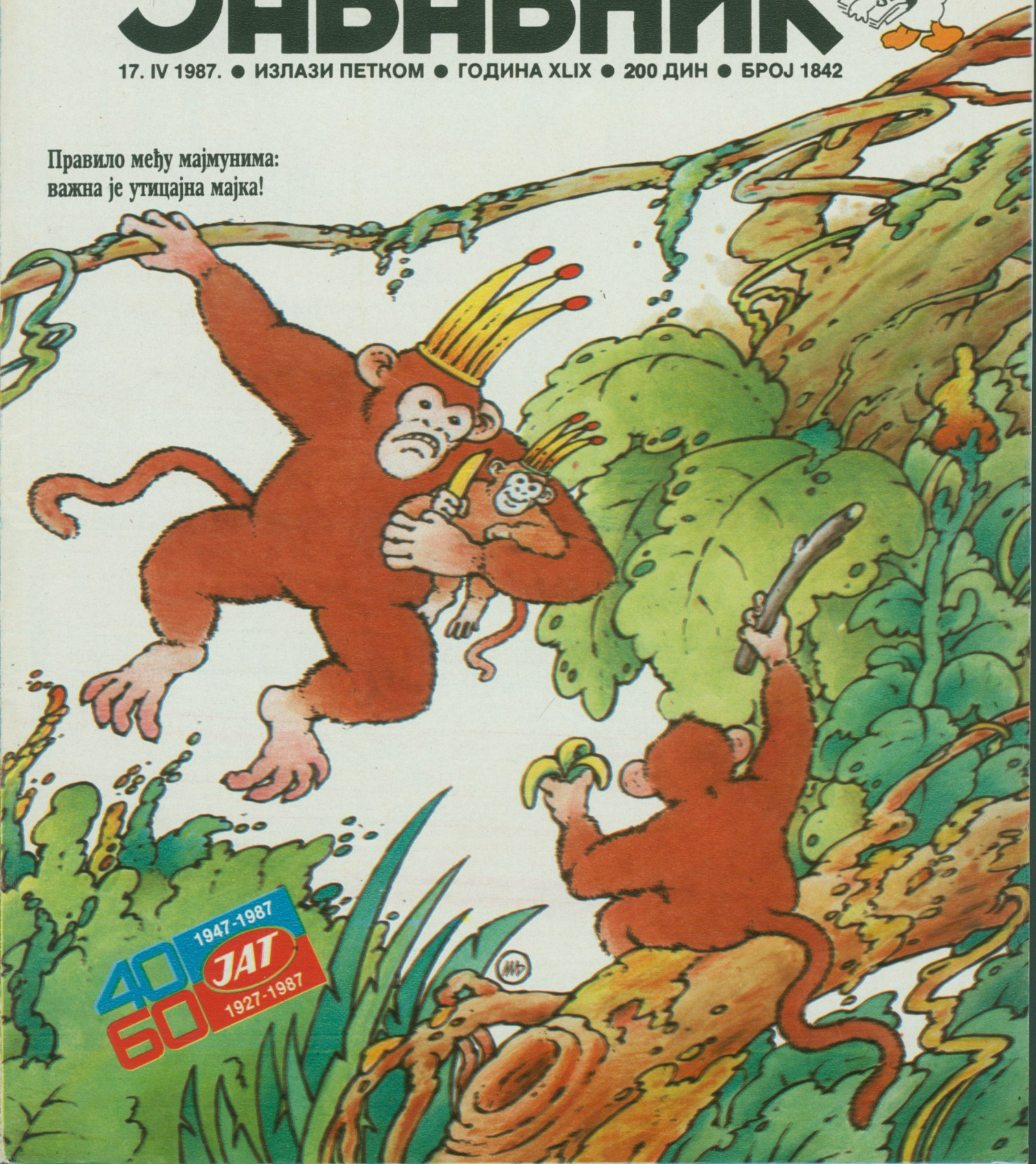
ПОЛИТИКИН

ЗАБАВАНИК

17. IV 1987. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIX • 200 ДИН • БРОЈ 1842

Правило међу мајмунима:
важна је утицајна мајка!

КРАЉЕВСКА КОБРА

НАЈДУЖА ОД СВИХ ЗМИЈА
ОТРОВНИЦА, ДОСТИЖЕ 5,5 МЕТРА.
ЊЕН ОТРОВ МОЖЕ ДА УСМРТИ
ЧОВЕКА ЗА САМО 20 МИНУТА, А
КОБАН ЈЕ ЧАК И ЗА СЛОНА.
ИАКО СЕ АЗИЈЦИ БОЈЕ СМРТОНОС-
НОГ УЈЕДА КРАЉЕВСКЕ КОБРЕ,
ОД ИНДИЈЕ ПА СВЕ ДО ИНДО-
НЕЗИЈЕ, КЛАЊАЈУ ЈОЈ СЕ
КАО БОЖАНСТВУ.

© 1987 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ИНСТРУКТОР ЛЕТЕЊА

ЕДНА ГАРДЕН
ВАЈТ ЛЕТИ ВЕК
60 ГОДИНА,
А ПРВИ ПУТ
ЈЕ БИЛА ПИ-
ЛОТ МЛАЗНОГ
АВИОНА 1984.
КАДА ЈЕ
ИМАЛА
80 ГОДИНА.

ТРОПСКА ПАЛМА УРМА

НАЈСТАРИЈЕ
ЈЕ ДРВО
КОЈЕ ЧОВЕК
УЗГАЈА
ВЕК 5000
ГОДИНА.

НАЈВЕКИ САТ-КУКАВИЦА

НА ПЛАНИНИ
АЛПИН-АЛПА У
ДРЖАВИ
ОХАЈО (САД),
ВИСОК ЈЕ И
ШИРОК 7 МЕТРА.
ГРАЂЕН ЈЕ 12
ГОДИНА
(1962-74).

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

у Јапану сваке године
ничу нове подземне гараже. По-
вршина појединих гаража изно-

си од 17 до 90 хиљада квадрат-
них метара, а капацитет од 60
до 1650 аутомобила. При томе
место у гаражи често кошта
много више од луксузног ауто-
мобила.

у једном старом двор-
цу у Прагу откривен је нови му-
зеј — „Лабораторија алхемича-
ра”. Сви експонати су аутентич-

ни — од инструмената до посуда
у којима су алхемичари 16. века
покушавали да дођу до злата.

чувени белски јелен,
који живи на подручју Барање,
ускоро ће да оплемени и ловна
подручја на — Новом Зеланду.
Радна организација „Јелен”,
која брине о „последњој оази” у
Копачком риту, уговорила је с

овом далеком земљом извоз 50
кошута, 25 комада јеленске те-
лади и пет одраслих јелена. Жи-
вотиње су већ превезене у Нови
Зеланд а до краја године треба-
ло би да још 80 грла јеленске
дивљачи насели ловишта ове
земље с друге стране планете.

нову ставку у мађар-
ском извозу чине кишне глисте.
Једно газдинство је почело да

их гаји на ђубришту које се за-
хваљујући глистама претвара у
изванредно ђубриво, а оне саме
извозе се као живи мамац љу-
битељима пецања.

ових дана у Франк-
фурту на Мајни (СР Немачка)
отворена је Клиника за цвеће.
Овде доносе оболеле домаће
биљке које прегледа искусни

стручњак за гајење цвећа и даје
савет како да се лече. Оне нај-
болесније остају на клиници и
по неколико дана док се не опо-
раве.

у земљама чланицама
Заједничког европског тржиш-
та пописани су сви ловци — има
их укупно 6.452.000. По броју
ловаца на првом месту је Фран-
цуска (1.880.000), Италија
(1.500.000) и Шпанија
(1.050.000).

такмичење жаба у
скоку удаљ одржава се у Сједи-
њеним Државама редовно сва-
ке године. Прошле године по-

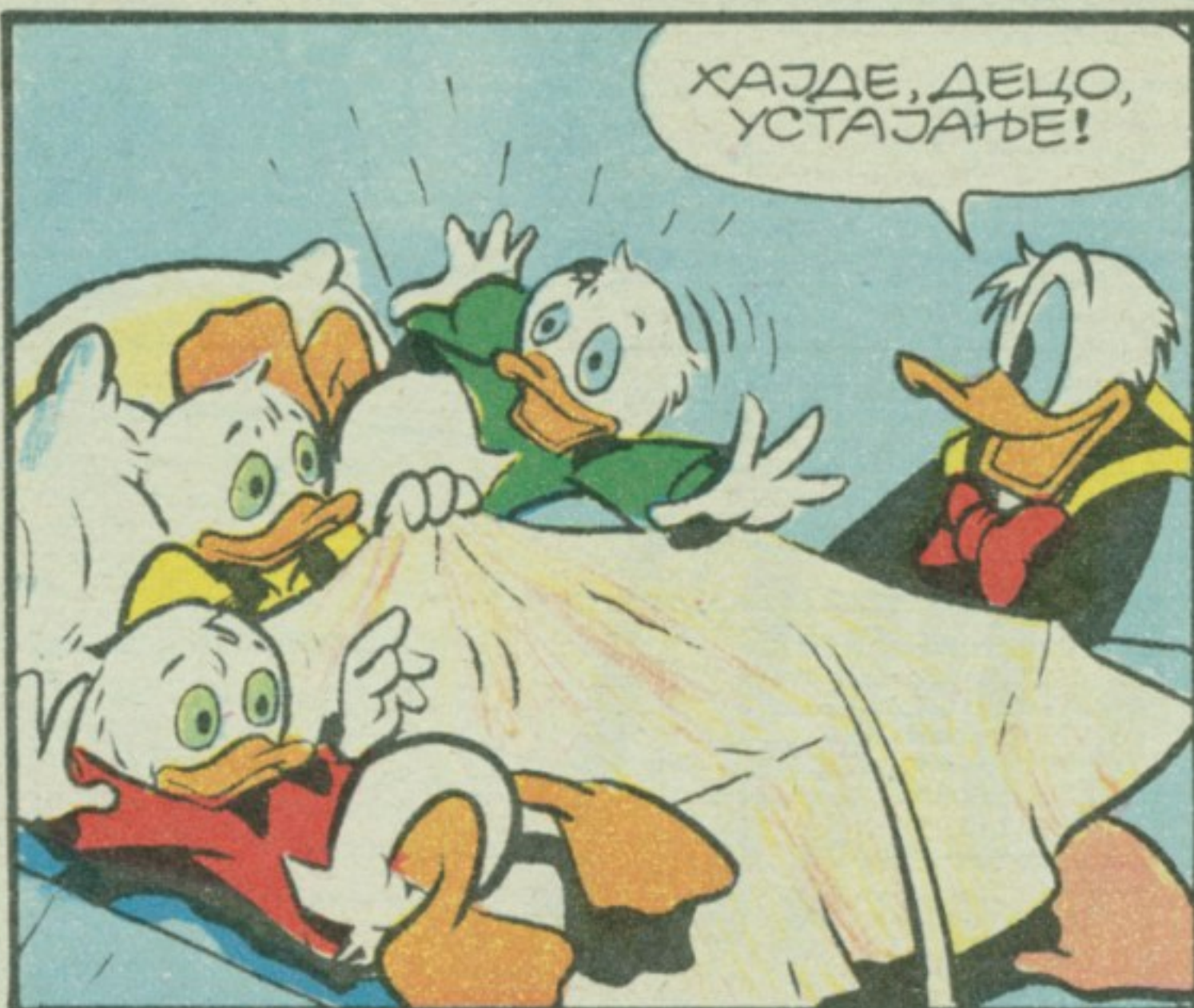
стављен је нов светски рекорд.
Жаба по имену Роза скочила је
6,5 метара.

у Кини је прошле го-
дине произведено 30.000 микро
рачунара, што је 500 пута више
него 1980. године.

WALT
DISNEY

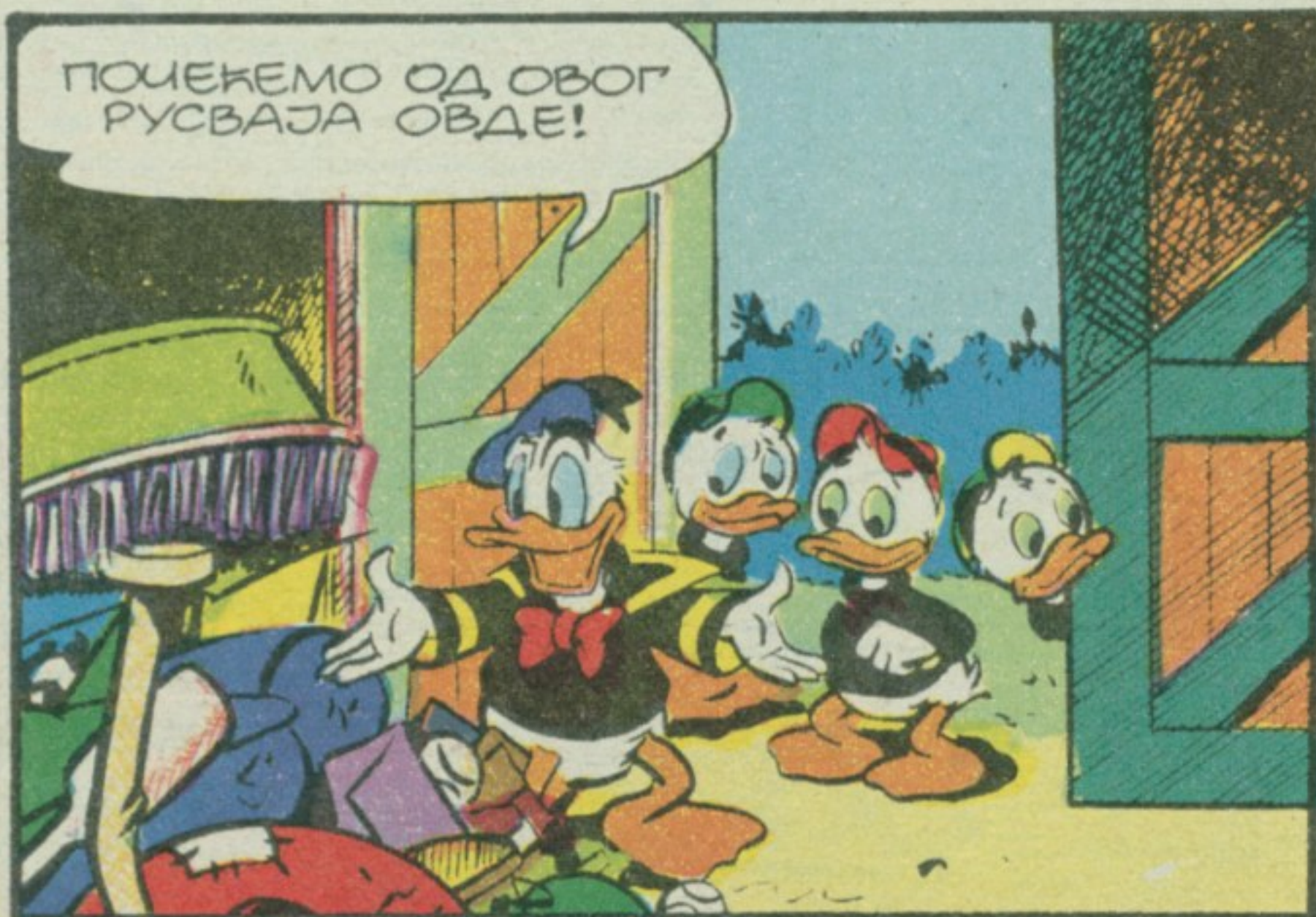
ПАЈА ПАТАК

ХАЈДЕ, ДЕЦО,
УСТАЈАЈТЕ!

ДАНАС ПРАВИМО ВЕЛИКО
ПРОЛЕКНО СПРЕМАЊЕ!

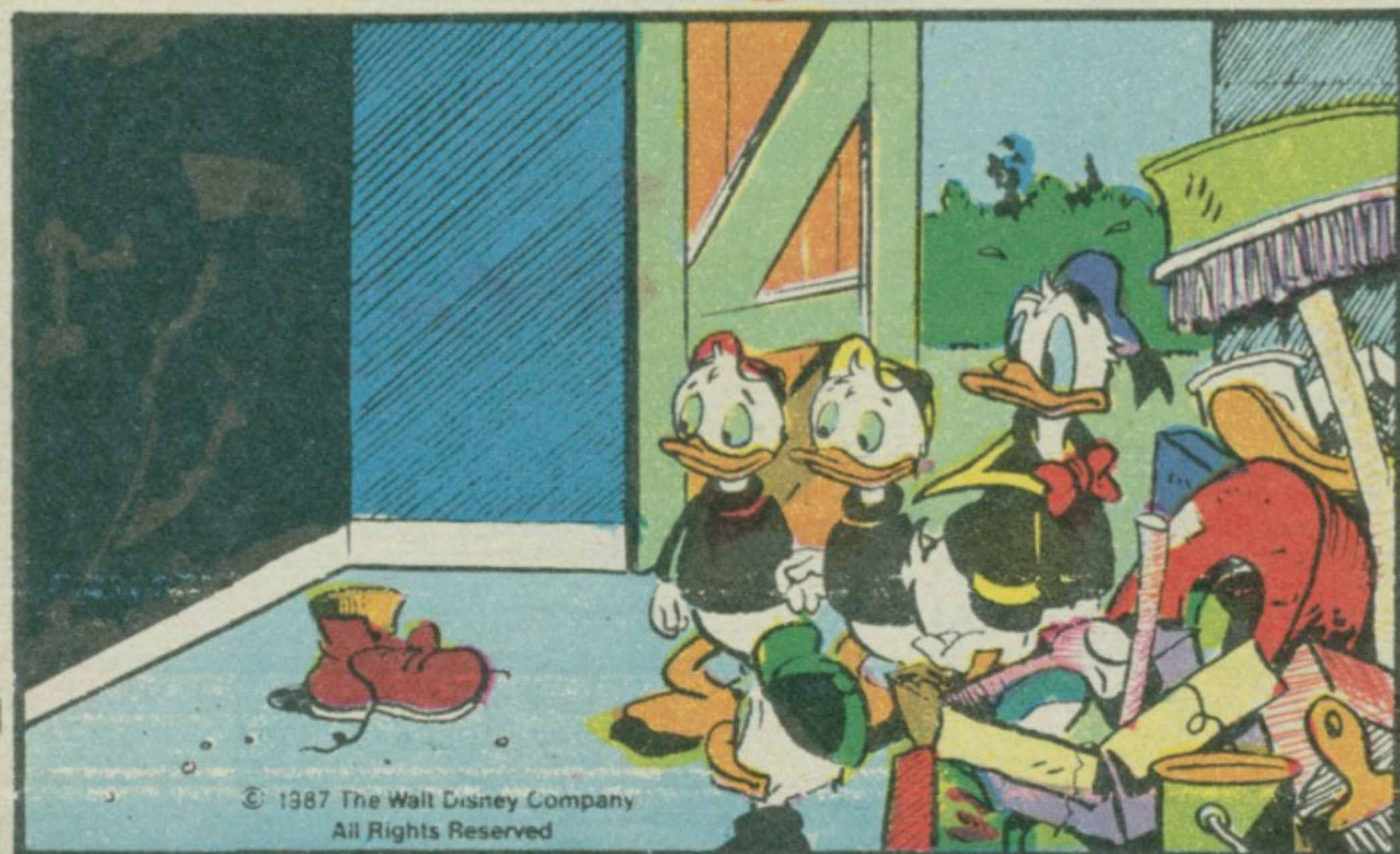
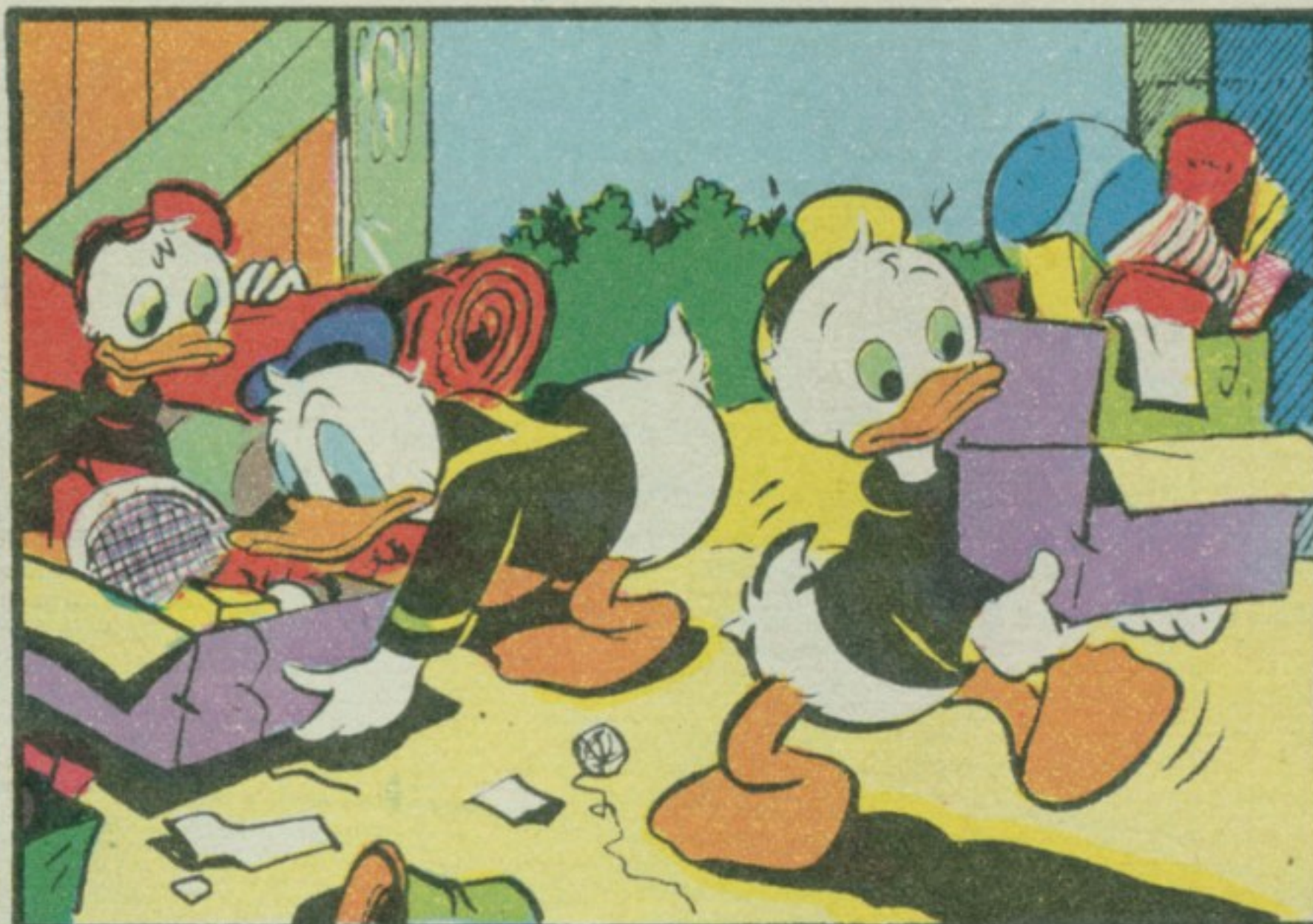
ПОЧЕКЕМО ОД ОВОГ
РУСВАЈА ОВДЕ!

СВЕ ШТО НАМ ТРЕБА,
СТАВИКЕМО У ОВАЈ КО-
ШАК...

...А ТАМО КЕМО ДА ОСТА-
ВИМО ОНО ШТО КЕМО ДА
БАЦИМО!

СУПЕР, УЈКА ПАЈО! ЈЕ Л' ВА-
ЖИ ДА САД СРЕДИМО И
НАШЕ ИГРАУКЕ?

Љубавна писма младој Андрића

Била је јесен давне 1912. кад је из Сарајева у Загреб стигао двадесетогодишњи свршени гимназијалац и песник Иво Андрић и уписао се на Филозофски факултет. „Иво је дочекан на универзитету симпатијама цијеле националистичке омладине“, забележиће у својим сећањима књижевник Крешо Ковачић. „Био је бледолик и њежан попут дјевојке, пријазан и духовит... Био је увијек коректно одјевен и у понешто разузданој каванској бохеми истицао се финим и готово отмјеним понашањем, тако да су га националистички омладинци, који су већ тада дјелили положаје у будућој држави, одредили за дипломата“.

Оваквог Андрића већ тада знају као замишљеног песника прегршти сетних стихова које је годину раније објавио у познатој и признатој „Босанској вили“.

Дружећи се с нешто старијим Љубом Визнером Андрић често навраћа у Јурјевску 25, у Горњем граду, где станује породица Гојмерц, родбина Љубе Визнера. У Јурјевску 25 долазе

ДРАГА МАЛА ЕВГЕНИЈА...

и карикатуриста Пјер Крижанић, вајар Фердо Ћус, сликар Душко Кокотовић, глумац Јосип Павић-Пепо и, вероватно, Мирослав Крлежа – цело једно сазвежђе разних уметника.

Са Фаником, удовицом Рудолфа Гојмерца, ту живе њене две кћерке: двадесетједногодишња Фаника и осамнаестогодишња Евгенија. Сестре су ученице Гласбеног завода – Фаника свира клавир, а Евгенија виолину. На једној од честих седељки у дому Гојмерчевих Андрић је први пут чуо Шопенову „Полонезу“. Ту је, у зиму 1912, почела несвакидашња романса између Иве Андрића, двадесетогодишњег студента прве године ондашњег Мудрословног факултета, и две године млађе Евгеније Гојмерца, ученице трећег разреда музичке школе. Сведочанство о овој нежној љубавној вези је Андрићевих 39 писама упућених Евгенији, колико их је откривено до данас. Открио их је пре неколико година књижевник Мирослав Караулац истражујући студентске дане великог писца. Писма је сачувала Фаника Бих-

Двадесетогодишњи Андрић 1912. кад је упознао Евгенију

„Мала Евгенија“ – писала је Иви само о ведрини и лепоти живота, иако је боловала од неизлечиве болести

„... БЛАГОДАРИМ НА КАРТИ КОЈОМ МЕ
УВЈЕРАВАШ ДА ЉУБАВ ТРАЈЕ И ИЗА ГРОБА
ИЛИ И С ОВУ СТРАНУ БРАВЕ. И САД СЕ
СЈЕЋАМ ДА САМ ЈЕДНОМ БИО БОЛЕСТАН И
ДА СИ МИ ТИ ДАВАЛА ЧАЈ И ПРАШКЕ И ДА
ТИ НИКАД ЗА ТО НИСАМ ЗАХВАЛИО...“ ПИШЕ
У ЗАГРЕБ ИВО АНДРИЋ ИЗ САМИЦЕ
МАРИБОРСКОГ ЗАТВОРА

лер, нећака Евгеније Гојмерац: била су увезана плавом свиленом врпцом онако како их је, давно, оставила несрећна девојка. Данас се чувају, с осталим Андрићевим рукописима, у Архиву Српске академије наука и уметности у Београду. Евгенијина писма младом Андрићу, нису, на жалост, још нађена: можда их је нобеловац уништио, попут неких својих и туђих рукописа и докумената...

Преписка између Иве и „мале Евгеније“, како ју је он често ословљавао, потрајала је од децембра 1913. до јула 1915. године. По ондашњим обичајима лепог васпитања и односа, оваква писма су прво пролазила кроз руке једног од родитеља пре него што би стигла оном коме су намењена. Међутим, и поред ове својеврсне „цензуре“, она јасно и живо осликавају расположење тих за младог Андрића мукотрпних и судбоносних месеци и година.

У лето 1913. Иво одлази на школски распуст у Вишеград. Евгенија му шаље прво писмо. Али, његово ћутање трајало је све до почетка децембра те године кад јој се јавио из Беча, где је те јесени прешао да студира славистику.

„Благодарим, љубезна Евгенија, на летошњој карти и шаљем ти задоцнеле поздраве и уверење о нарочитим симпатијама. Иво Андрић“.

Међутим, он се ни у Бечу не задржава дуго: због за његово нарушење здравље неподесне климе у овом граду и желећи да студира на неком словенском универзитету, он у априлу 1914. прелази на Јагелонски универзитет у Кракову где уписује четврти семестар славистике. „Моје живљење је добро, т.ј. кад је добро“, пише Евгенији из Кракова 19. маја те године. „Недавно сам опет био болестан. Могућно је да се у јулу (10. VII) видимо у Загребу. Да ли ћеш бити? Свима најлепше поздраве. А како ти живиш? Да ли радиш? Пиши о свему и буди здрав и добро и боље него твој пријатељ Иво Андрић“.

Али, „мала Евгенија“ већ није ни здраво ни добро: јављају се први знаци леукемије. (Болну истину да је Евгенија свих тих година била неизлечиво болесна, Андрић ће, на жалост, да сазна тек после њене смрти). Међутим, и поред тако тешке болести, она ће у својим честим писмима Иви смоћи снаге да му упорно и нежно упућује речи утехе, помоћи, ведрине...

На дан кад је Гаврило Принцип испалио хице одлуке на Франца Фердинанда, 28. јуна 1914. у Сарајеву, Андрић одмах напушта Краков. С немирима око себе и у себи, извесно време борави у Загребу, а затим креће на опоравак у Сплит, одакле 22. јула 1914. пише Евгенији:

„Драга мала пријатељице, нисам стигао прије да ти се јавим; бијих првих дана непрестано болестан, па ни данас не могу много и лијепо да ти пишем; коначно: све је овдје, осим мора и неба, са свим што уз то иде, досадно. Бриге ме тару...“

Болестан, исцрпљен дугим путовањем, без новца, најнеопходнијих ствари и докумената, јер је све у оној журби оставио у Кракову, Андрић проводи тешке и самотне дане, излазећи само ноћу, као да дању над светлим Сплитом не блешти лето: полиција је одмах запазила његов долазак. Агенти га прате. Јер, Андрић је још као гимназијалац био један од оснивача друштва Српскохрватске омладине или Југословенске напредне омладине, чији је члан био и Гаврило Принцип. Ревносна аустро-угарска полиција није, наравно, заборавила те „грехе“. Његови другови и истомишљеници већ су похапшени. И у рано јутро, вероватно 28. јула 1914, уместо друга с којим је имао договорен састанак пред једном сплитском кафаном, сачекао га је, ка-

ко је записао сам Андрић, „један висок, рђаво одјевен човек, црвен у лицу, ријетких бркова, са старим сламнатим шеширом на глави. Да ли сам ја тај и тај? Јесам. Шта жели? Па, да пођем мало с њим“. Тако је Иво Андрић одведен „у Рока“, мемљиво и запуштено здање на обали, у тамницу коју ће памтити целог живота, „као последњу реч беде која може да снађе слободног човека“.

„Драга мала Евгенија...“, исповеда се пријатељици пословично ћутљиви Андрић, 30. јула те године. „Мени је нејвероватно тешко, како ми одиста никад није било; ако све ово срећно преживим онда знам да ме мој Бог воли. Моли се за мене и пиши ми често. Ти разумеш?! Твој Иво Андрић“.

Две недеље касније, у поноћ, једна група затвореника изведена је у луку и укрцана на брод „Вишеград“ који је из Котора пловио ка Ријеци. Око 350 заточеника – ученика, мајки с децом, интелектуалаца, занатлија, свештеника, „цео непокорени део једног времена“, запловио је у потпуно неизвесност. На два листа истргнута из бележнице Андрић журно бележи поруку Евгенији и шаље јој је, вероватно, по неком познатом: „Драга, мала Евгенија, поздрављам те с Вишеграда и благодарим на нежностима и поклонима, које нисам видео и које – Бог зна хоћу ли видјети. Али хоћу, дабоме, да хоћу! Можеш ми писати гдје будем ако ти се – можда – јавим, али свакако ме задржи у доброј успомени, јер сам твој благодарни пријатељ Иво Андрић, сасвим биједан човек“.

Деветнаестог августа део конвоја ових патриота стиже у Марбург, како се тада звао Марибор. Река сужјева, међу којима је у болници Андрић, улива се у марбуршку тамницу – „троспратни камени масив у пет звездастих крила“. Остатак тог лета, затим јесен и зиму, све до пролећа 1915, тамноваће и самоваће Андрић у овој злогласној казнионици, без праве истраге, испитивања и пресуде, што је само још више тровало његов тешак живот на дну живота. И опет је уз њега „мала Евгенија“, као дух добре виле. Она у писмима не помиње своју болку: на рубу живљења, она ниже речи ведрине, снаге, утехе. Иако на Андрићева писма затворски цензори уредно стављају свој свемоћни потпис, она у Јурјевску 25. у Загреб, носе искрену захвалност и, такође, утеху:

„Марбуршка тамница 4. X 1914. Драга пријатељице, благодарим на гласу с горњег свијета. Јављај се тако и у будуће – и често, свакако ми нико не пише. Моје живљење: читам, пишем, играмо шах; дани пролазе брзо... Ашикуј и буди здрава! Не бригај за мене ни најмање: ја сам добар и мени је добро. Ако стигнем жив и здрав можда ћемо се видјети, што ће ми учинити задовољство: у сваком случају мисли добро о свом пријатељу – Иво“.

„Марбург 30. X 1914. Евгенија, драга пријатељице, благодарим вам на карти, којом ме увераваш да љубав траје и иза гроба или с ову страну браве; како хоћеш. На питање о здрављу одговарам са: „фала на питању“. – Ја сам провео један број необично тешких дана и док се не ухладно – шест корака дугој а три широкој – ћелији смртоносне нахладе. Сад је мало боље. И сад се сјећам да сам једном био болестан и да си ми ти давала чај и прашке и да ти никад за то нисам захвалио. И сад си ти једина од пријатељица која ме нашла чак у Марбургу. Кратко: хвала... Ја сам твој пријатељ – Иво Андрић“.

Писмо је писано у самици, у подруму затвора. А Евгенија му се јавила пре него он њој, сазнавши где се Иво налази.

„У целој ствари“, пише 9. новембра 1914. Иво Евгенији, „ја највише жалим моју маму и кад год ми пише ја имам тежак дан. Иначе: није најгоре; ова тамница је здрава, сваки дан имам сат шетње (по дворишту), а по каткад чак и мало сунца. Да ви знате шта је тамница (па још сплитска!) ви бисте били захвални Богу што сте живи и слободни и цио дан пјевали и трчали по трави. Такав ћу весео и ваљан дечко бити ја кад изађем... Чему ме очекивати с нестрпљењем? Све ће још добро бити, па чак ћемо се и видјети наскоро, а дотле вас воли и поздравља ваш Иво Андрић“.

„Мала Евгенија“ шаље му редовно у тамницу књиге које Иво тражи – велика пажња и голем дар за заточеног.

„Не знам зашто фабулираш о мом доласку и то брзо“ опомиње крајем новембра. „Молим те да то избијеш из главе: ствари треба гледати како стоје, а не како би ми жељели... Данас сам видео у дворишту снијег; мора да је лијепо вани. Буди весела и здрава, поздрављам све, све познанике. Гђи мами рукољуб. Не брини за мене; ја сам твој пријатељ Иво Андрић“.

Реченицу „Гђи мами рукољуб“ цензор је прецртао црним мастилом...

У овим тамном осењеним затворским писмима сине, понегде, зрак ведрине, људски, чак и песнички детаљ: „ноћас сам сањао да су нам прозори пуни бонбона; у тамници се постаје дијете“. „Пао је опет снијег. Слаб сам, али не и тужан“. „Благодарим на сјећању, драга моја...“. „А гдје то коначно стоји да морамо бити срећни?“. „Цио живот је отишао укусо: данас је недеља по подне, сједим на прозору и читам сентименталан роман, као паланачка дјевојка; овако поподне би се код вас назвало досадно, али код нас владају други појмови. И најмања промјена је драгоцјена; зато треба да ми пишеш често“. „Како живиш? Учиш ли шта? Дај, не занемари се! Ти знаш да бих те ја грдио ради нерада и запуштања, кад бих икада изишао. Буди здрава и весела и не заборави свог пријатеља Иву Андрића“...

Жељу да буде здрава и весела Иво је Евгенији упутио почетком марта 1915, кад се она већ, због болести, исписала из музичке школе. Наравно, Иви не пише ни о томе ни о својим тегобама.

Истог месеца Андрић је пуштен из марбуршке тамнице и отпремљен у село Овчарево недалеко од Травника, у изгнанство, одакле, између осталог, пише: „Данас ти немам много нова јавити: живим животом ког се давно одвиокох. Живци су ме издали посве. Много ми је лијепо у здравом сеоцету близу града, али невростенија је дошла за мном; и горе ми је него док бијих на студијама у Марбургу... Твој Ив. Ан.“

Пролеће је, крај марта 1915. Туберкулозни Андрић пише Евгенији, не слутећи да она болује од теже болести:

„Евгенија, драга моја пријатељице... Ти знаш добро да се ја не могу смирити, али сад бих радо остао овдје вјечно. Било је тога превише у задње двије године, а као достојан свршетак свих лутања: осам мјесеци тешког сједења. Сад сам нашао, па ма и закратко, миран кут. Симпатичан закупник, фрањевац, је једино моје друштво. Сам сам, како никад нисам био, осамљен у најтежем смислу те ријечи. Еј, а мама се радује много. Три су пуне године да ме није видјела. И све што се са мном догађало у то вријеме њој не иде у главу, као ни цијела моја у косо отишла и неблагословена егзистенција. Наизмјенце: плаче, милује ме и смије се. Као мама. Првих дана је била живчана реакција страшна. Сад ми је боље; нарочито до подне. У град (3/4 сата) силазим ријетко. Јуче сам

помагао чистити ливаду; сад имам жуљеве на длановима... Дај, чувај здравље и буди ваљана. Пиши често свом Иви“.

Половина је априла, што је, као и јесен, сетно и тешко доба за грудоболне. Испод речи „Воли те и поздравља твој Ив. Ан“, Андрић дописује: „Од неког доба се у свој јачини понављају напади меланхолије и пријече ме у сваким крајевима. Ја мислим да су меу свлаха крива. Јуче сам ишао да погледам сеоско гробље; посве некомодно. – Кад би било мало музике! Макар ми пиши о њој док сам у овом прогонству“.

Нерасположење и ведрина се смењују: крајем тог истог месеца Евгенија чита редове из далеког Овчарева: „Па ипак: можда ће још све добро бити. Нећу да речеш да сам се тужио на све. Ја имам још увијек љубави за ову планету. У врту је расцвала једна трешња; сва је бијела и заљубљен сам у њу; наша ће љубав трајати до првог вјетра. Па и сунца има покатак. И књига и чаја и кафе и љубица. Е, па треба бити благодаран свом удесу. – Буди здрава и весела и гледај, драго дијете, да штогод радиш и слушај маму, јер како ће ти бити познато такви дуго живе и буде им добро на земљи тј. ако им буде... Па пиши често и доста. Воли те и поздравља Иво.“

Али, „мала Евгенија“ је одједном заћутала у утихлу. Последњег дана јула 1915. Андрић јој пише из Зенице, свог новог боравишта: „Драга Евгенија, прејуче примих карту твоје сестре: да си болесна и да не можеш писати... Чудна ми је и нејасна та твоја болест. Који су узроци, колико траје и како подносиш све ми је то непознато. Знам само да сам ти обвезан и да ће ми бити мило ако ти мој лист буде бар мала утјеха у невољи као што мени некоћ бијаху твоји.“

Да ти шаљем неколико поука, како је нужно да све поднесемо колико је могуће мирније, држим да је сувишно, јер се трпити може научити само трпећи. А и ја сам у ово последње годину дана навикао више да ме тјеше него да тјешим. Ти прими само уверење да ти желим најбоље здравље и праву срећу; ако шта вриједе против судбине жеље злосрећног и грјешног младог човјека.

Још ћу постати сентименталан! А ти нећеш ваљда починити неспретност и умријети. У сваком случају јави се тј. ако умреш биће мало потешко, али ти гледај ипак да се јавиш. Па сјети ме се у тестаменту.

Али доста шала! Пиши ми док сам још овдје како ти је. Ја ћу овдје изгубити и ове остатке остатака својих плућа од силног дима: иначе ми је веома лијепо... Много ће ме веселити, ако се убрзо јавиш здрава и весела. Воли те и поздравља Ив. Ан.“

Мислећи да је у питању младалачка игра између заљубљених, Андрић, дакле, не верује да је Евгенија заиста болесна. Али, она му никада више није писала. На измаку тог лета, 17. септембра 1915, она је издахнула у свом Загребу.

Нигде у свом делу или записима Иво Андрић, бар не дословно, не спомиње „малу Евгенију“. Али, кад је она склопила очи, један други књижевни великан, Мирослав Крлежа, сетно ће забележити њену смрт у свом Дневнику: „Умрла је Евгенија Гојмерац, а људи пролазе Јурјевском као да се није догодило да је умрла Евгенија Гојмерац. Фраза да „живот тече даље“, то није ни мрву мудрије од те блесаве фразе и тако људи теку Јурјевском „доиста даље“ као да Евгенија Гојмерац није умрла“.

Приредио: Иван Лончар

ЕДМОНТОН:
потрошачка земља чуда

ТАЛАСЕ ПРАВИМО СВЕ ОСТАЛО ПРОДАЈЕМО

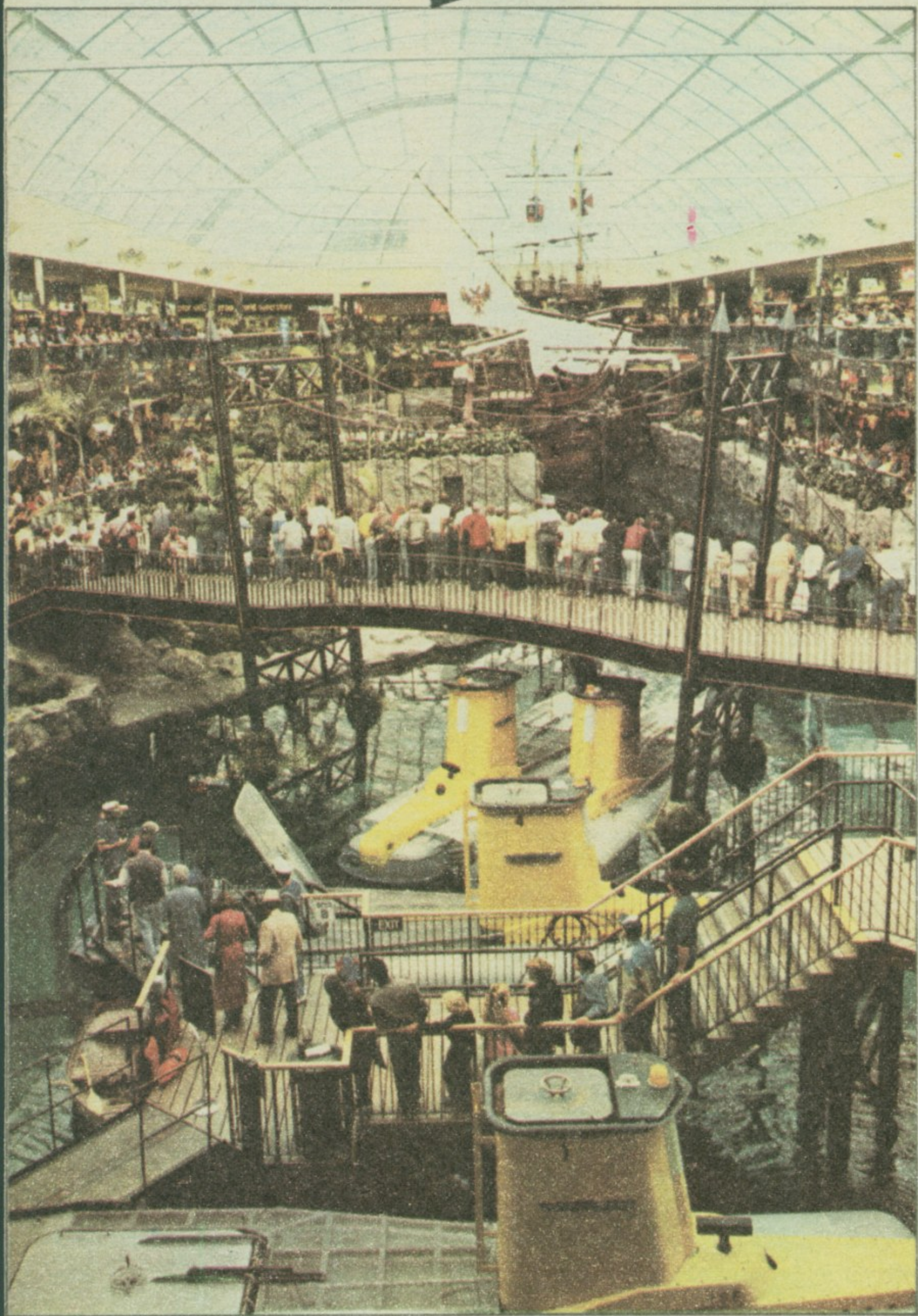
Четири подморнице
воде посетиоце до
дна вештачког језера
где се налазе
акваријуми са
ајкулама, делфинима
и отровним муринама

„Гинисова
књига рекорда“ за 1986.

годину каже да је то највећа
радња на свету. Реч је,

додуше, о читавом трговачком центру

великом као 108 фудбалских игралишта, али - под једним кровом

Осим што се у њему продаје све од игле до аутомобила (не баш до локомотиве), трговачки центар у канадском граду Едмонтону је, како тврде његови власници и творци четири брата Гермезијан и „највећа туристичка атракција наше планете“. Браћа су, ипак, мало претерала, јер су 1984. године славили 4 милиона посетилаца, а цифру од 10 милиона колико годишње посети „Дизниленд“ надају се да ће достићи крајем деценије.

Ако са „Дизнилендом“ и не може да се пореди, кад је о осталим трговачким центрима реч „Вест Едмонтон“ је ван конкуренције: има највећи покривени луна парк на свету, највећи забавни парк на води и, у складу са свим осталим, највеће паркиралиште на кугли земаљској.

До 1981. године када је отворен, рекорд у величини држао је трговачки центар „Дел Амо“ из јужне Калифорније. „Вест Едмонтон“ је двапут већи. „Дел Амо“ под једним кровом има 360 радњи. „Вест Едмонтон“ 817. Између осталог, 11 познатих светских робних кућа, 200 радњи искључиво за женску одећу, 35 за мушкарце, 50 радњи за ципеле. О тридесет и седам радњи које продају животиње и осталим специјализованим продавницама свега и свачега да се и не говори. Доследно девизи да купце треба ошамугити чудесима, модели врхунских креатора продају се у верним копијама улица из светских потрошачких рајева од Сингапура преко Њујорка до Лондона и Париза.

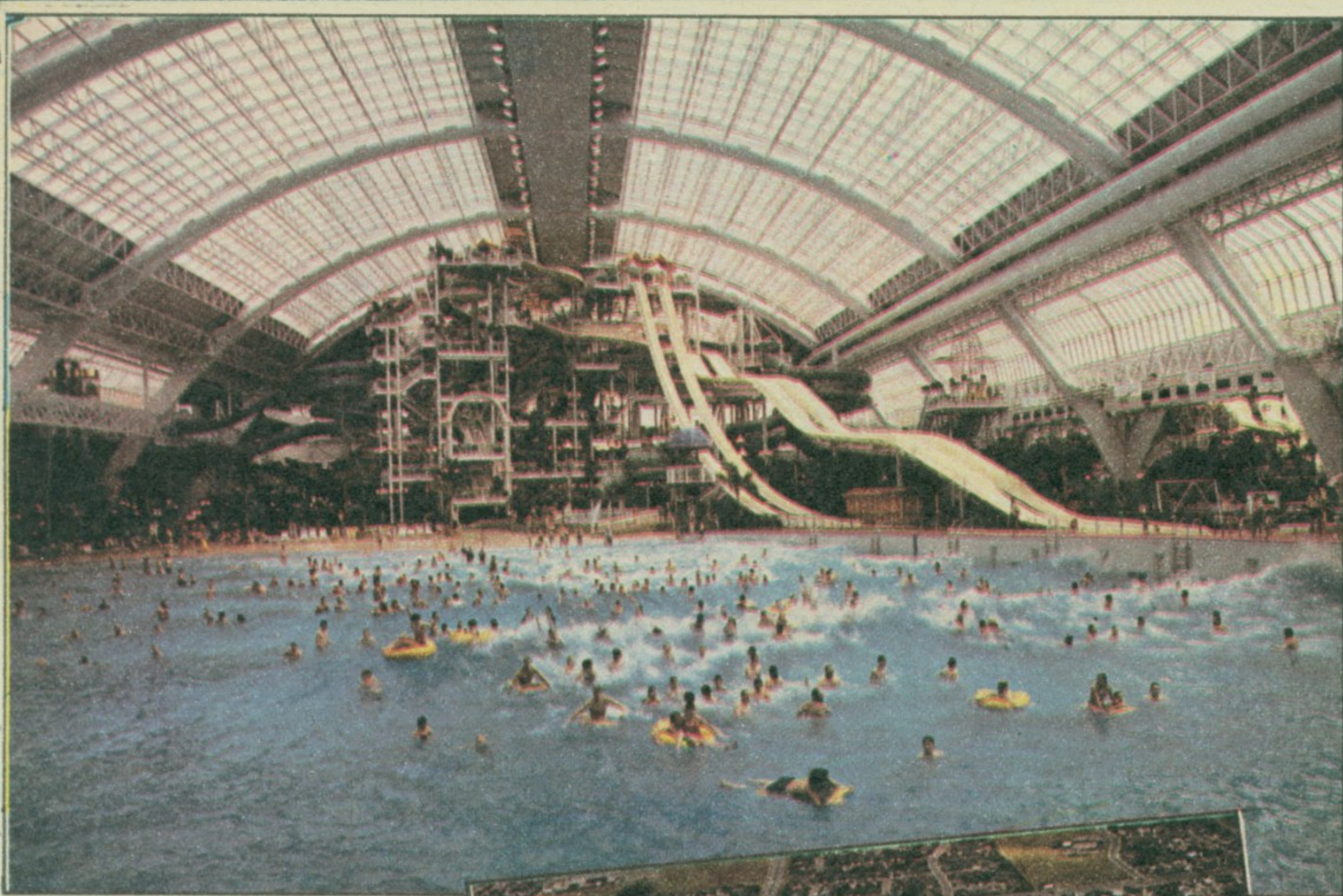
Због радњи постоји и све остало, али то остало заиста изгледа као да је неко ставио „Дизниленд“ под кров, ако не читав, онда бар један његов део. Тобоган-железница висок као тринаестоспратница (јуна 1985. догодила се несрећа у којој је погинуло троје људи, па је забавни парк био привремено затворен). Вештачко језеро дугачко 133 метра по коме плове верно реконструисана шпанска галија и четири подморнице које на шинама клизе по дну поред акваријума са ајкулама, делфинима и муринама. Зоолошки врт у коме се посетиоцима препоручује да животиње мазе: младунце сибирског тигра, ирваса, медведа, лоса и, тренутно усамљено, једно једино слонче.

Највише посетилаца, ипак, привлачи забавни парк на води (четири фудбалска игралишта), а у оквиру њега „океанска плажа“ где после љуљшкања на вештачким, машински изазваним таласима, купачи током читаве године могу да се сунчају под, такође вештачким излазећим и залазећим сунцима. Када излеживање досади, ту су 24 циновска водена тобогана, купке са вртложним водама за смиривање живаца и опште опуштање, терени за одбојку, мини голф и четири пута дневно шоу дресираних делфина Марије, Мејвис, Херија и Герија...

Како мало шта у „Вест Едмонтону“ сме, ако већ није рекордерско, да буде обично, то је и хотел са 360 соба, благо речено, јединствен. Свака соба је у неком стилу. У полинежанској варијанти гости плутају на катамаранима преправљеним у кревете. Каубојско-аутомобилска клијентела спава у популарним камионетима (правим), а да би све било у стилу, собе имају бар по један семафор (такође прави).

Рекордерска слава је пролазна ствар, па тако изгледа да ни „Вест Едмонтон“ неће дуго остати први и једини. Браћа Гермезијан су, наиме, већ потписала уговор за изградњу још већег трговачког центра у САД, на периферији Миниаполис-Сен Пола. И тамо ће се навелико продавати забава и тако рећи све остало под капом небеском.

М. И.

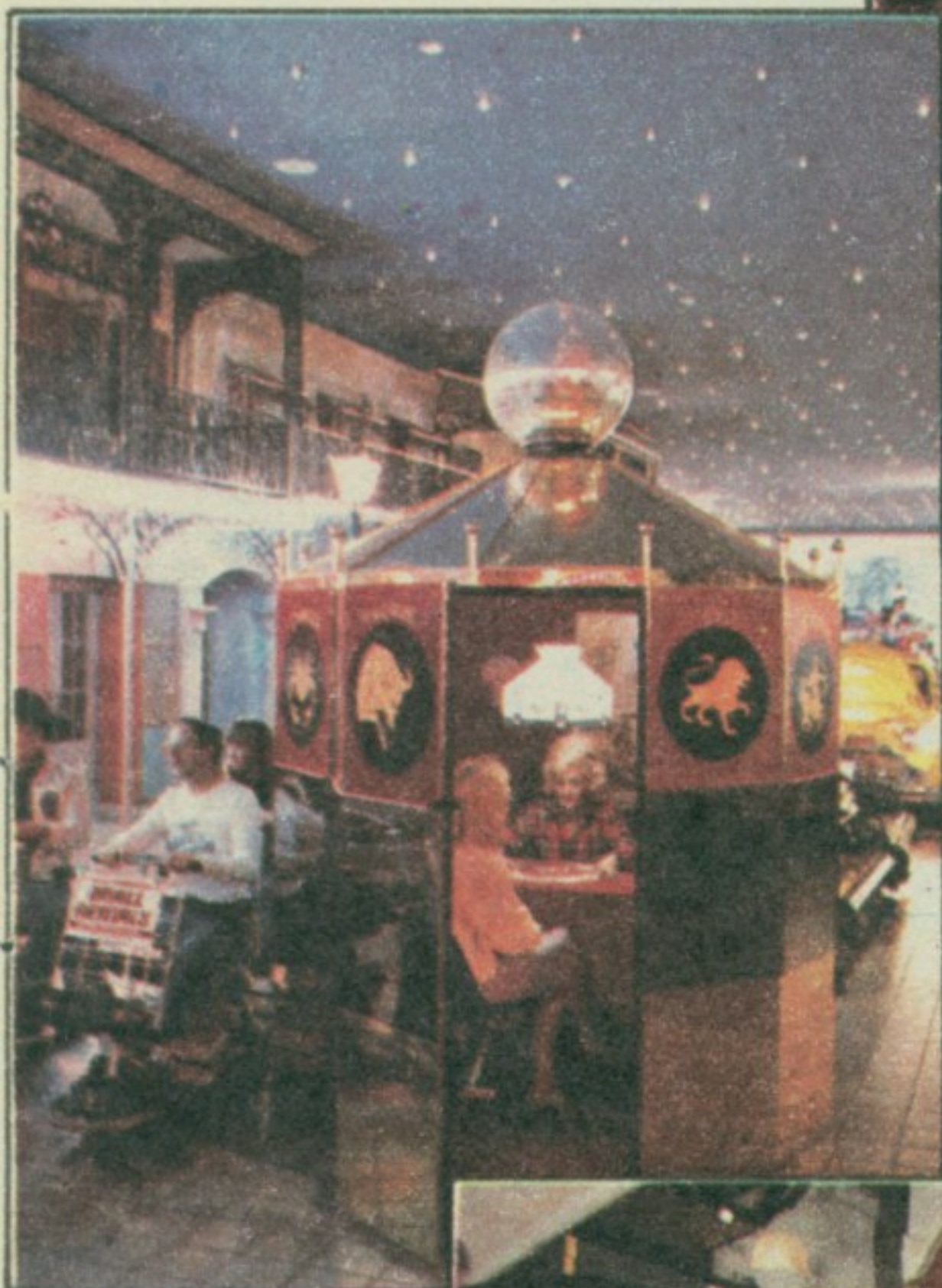

Љуљушкање на машинским таласима, излежавање под вештачким сунцима вечитог лета или, за смелије, спуштање низ један од 24 циновска тобогана. Права уживанција зими, када је напољу минус четрдесет

Највећи покривени луна парк на свету, највећи забавни парк на води, 817 радњи, 110 ресторана, хотел, 554 различите врсте дрвећа – све под једним кровом

Ни хотелске собе не смеју да буду обичне: у кревет на четири точка улази се нешто теже, али главно да је оригинално

Све се плаћа, али је услуга комплетна: моторна колица за мање спортски настројене, гатара за сујеверне

Најексклузивније радње смештене су у улицама-копијама светских потрошачких рајева. На слици је едмонтонски „Мали Париз“

ОТКУД „ПАЦОВИ“

У једном једином „Вест Едмонтон“ није ни рекордер ни изузетан у „пацовима“. „Пацова“ има у сваком трговачком центру. Стари су између 13 и 19 година, укључујући оба пола, а њихова основна карактеристика је да се у трговачком центру окупљају сваког дана, односно да, како је показало једно истраживање, у њему проводе више времена него на било ком другом месту изузму ли се школа, кућа или радно место.

Шта ту траже? Друже се и „фурају свој фазон“, што би рекла петнаестогодишња Мишел из Сан Франциска, по опредељењу „пацов“ трговачког центра „Хилсдејл“. Пацовска оданост каткада не зна за границе. Извесни Ден из Вашингтона ушао је у социолошку литературу о овој појави пошто је после селидбе родитеља наставио да свакодневно одлази у омиљени трговачки центар: осам километара у једном и осам у супротном правцу.

Велики градови разорили су комшилуке, „пацови“ су само нашли нова језгра друштвеног живота.

У јувелирској радњи Вила Бакстера у Ферфексу, Оклахома, 30. марта 1923. године нешто пре поноћи одјекнуо је хитац.

Десет минута касније шериф је са својим помоћником био на лицу места. Затекли су Бакстера с ловачком пушком и испод прозора мртвог човека опруженог у локви крви с великом рупом на грудима.

— Седео сам у радњи кад се овај појавио на дворишном прозору. Опалио сам и убио лопова, шерифе — рекао је јувелир узрујан, али не баш превише.

Шериф се сагнуо, окренуо главу мртваца и кад му је угледао лице, равнодушно приметио:

— А, Аса Кирби! Два пута сам га због провала трпао у бувару! Сигурно је бацио око на твоју колекцију дијаманата, Виле!

Шерифу је све било јасно: цео Ферфекс је знао за Бакстерово драго камење, преко ноћи чувано у сефу, а ни Аса Кирби, професионални провалник, није, наравно, био непознат. Што се Бакстер у глупо доба нашао у радњи с пуном двоцевком, то шерифа није много забрињавало. Рекао је јувелиру да позове погребно предузеће да однесе „тог несрећника“ а онда отишао обећавајући да ће ујутро написати извештај.

Чим је шериф изашао, Вил Бакстер дограби телефон и окрену један број.

— Биле — рекао је незнамом саговорнику — све је о-кеј! Можеш мирно да чмаваш!

Међутим, о-кеј баш и није било. Неће протећи много времена, а јувелир ће се наћи пред федералним судом заједно са тим Билом, у ствари Вилијемом Холом, човеком коме је телефонирао у зло доба.

Сви прописвети света

У Ферфексу је тих дана било још догађаја. Три дана пре убиства Асе Кирбија, опет у поноћ, одјекнула је експлозија у кући Вилија Смита. У пожару који је затим букнуо нестало је не само Смит него и његова жена Рита, заједно са две кћерке.

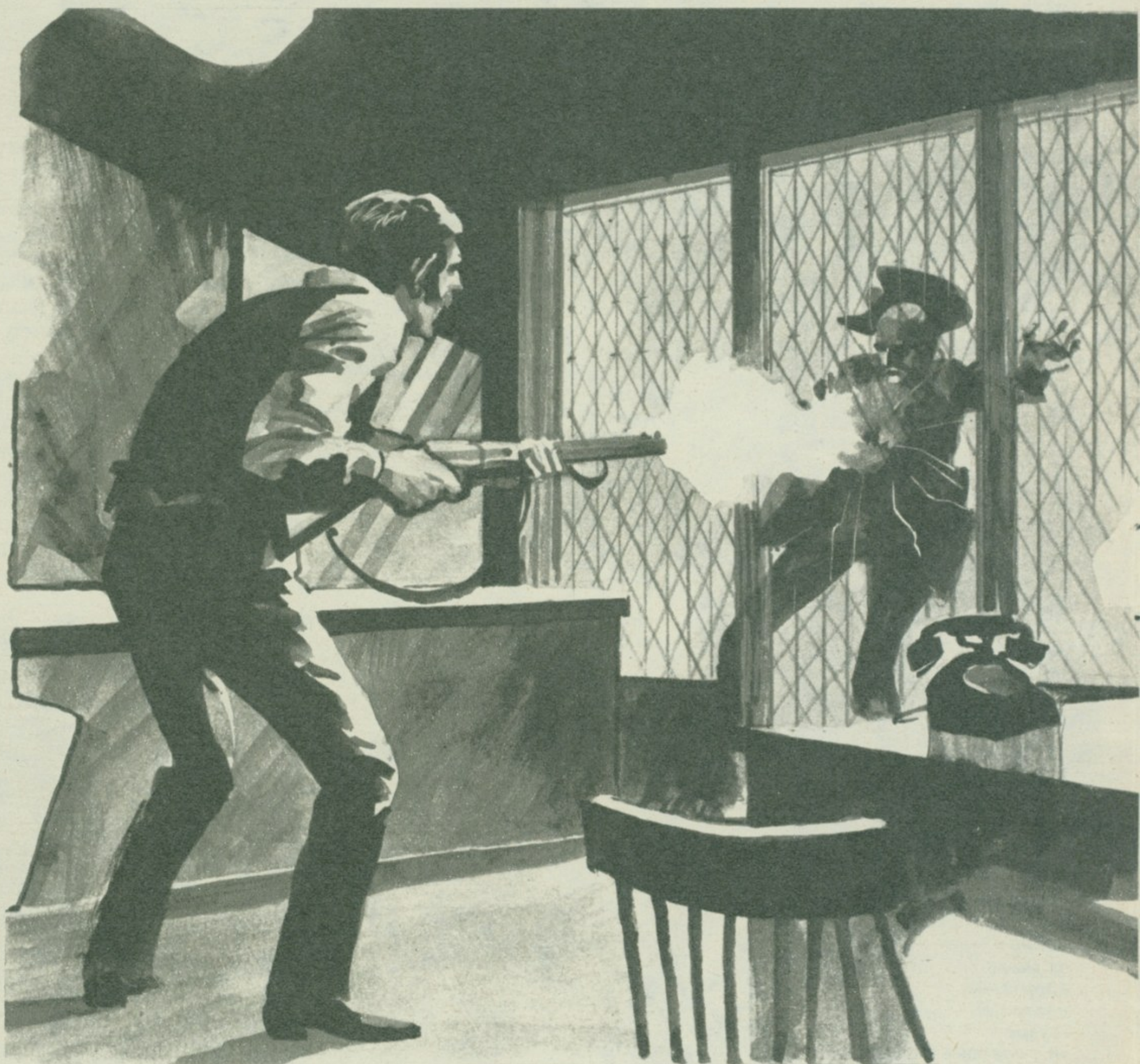
Смит и Рита били су Индијанци из племена Осец које су белци својевремено протерали из Јуте и сместили их на шкртој земљи каменитог резервата у Оклахоми. Живели су у бедо, као и остали њихови сународници, док крајем прошлог века није баш ту откривен петролеј. Тада су се нагло обогатили, а највише Вили Смит.

Сутрадан у зору после експлозије поглавице Осеца, обучени у одело предака и с њиховим перјем на глави, састали су се крај ватре у прерији. Ту су одлучили да најписменији међу њима напише заједничко писмо Великом Белом Оцу у Вашингтон и да га обавесте како се необичне ствари дешавају откад је петролеј обогатио Осеце. Наиме, почели су напразно да умиру од болести на коју се никад нико од покојника није жалио, а понеки и од револверских и пушчаних метака. Најчудније је било што се готово увек испостављало да је покојник био дужан и да је због тога у потаји од осталих продао своје

УШТВА

ИЗ БАНДИТСКИХ БРДА

У ПЛАНИНИ ИЗНАД ФЕРФЕКСА ЛОВЦИ СУ НАШЛИ ЛЕШ АНЕ БРАУН. ИЗГЛЕДАЛО ЈЕ ДА ЈЕ ПАЛА СА ВИСОКЕ СТЕНЕ И ШЕРИФ УОПШТЕ НИЈЕ ПРИМЕТИО ДА ЈЕ У ГЛАВИ ИМАЛА И РУПУ ОД МЕТКА

имање заједно са петролејским изворима! А најчудније је било што је већина од њих била дужна, да и не говоримо о стади-

ма говеда и коња, о неколико трговачких магацина, о већини акција једне овдашње банке и врло рентабилног погребног предузећа.

Бела кућа је индијанско писмо предала у ФБИ и већ сутрадан је екипа агената отпутовала у Ферфекс. Наравно, почели су одмах

да реконструишу биографију Вилијама Била Хола... Није им требало дуго да сазнају да је Бил још као дечак побегао са очевог ранча у Тексасу, да је дуго лутао и да су га ситне крађе натерале у „Рупу у зиду“, чувено планинско склониште „Дивљих јахача“ којима су припадали Буч Касиди и Санданс Кид. Али, сурови „јахачи“ најурили су Била јер је и за њихова схватања био непријатан, сувише подмукао и лукав. Бил се онда пребацио на Бандитска брда где је био резерват Осец Индијанаца, где су закон налазили и многи други пробисвети за којима се трагало. Ту је скрпио некакав шатор-дућан и с њим одлазио на „пословне турнеје“ тргујући с онима који нису питали за порекло робе... Кад је нека банда почела да краде Индијанцима стоку, Бил је, поред осталог, по забаченим фармама продавао свеже месо. Индијанци су се жалили шерифу у Ферфексу, али ко да брине о говедима „вашљивих дивљака“!

Неки чудан виски

Једног дана Бил је навратио у кућу једног Индијанца да му наплати један мали дуг, али је своју муштерију нашао мртву. Билу је одмах креснула идеја: на Индијанчевој признаници дописао је иза цифре износа још две-три нуле, а онда је уз помоћ адвоката поднео тужбу суду и добио покојниково имање које није било мало. Од тога дана више није могао да умре ни један Индијанац, а да не искрсне његов поверилац Бил Холс са чопором сведока... Кад дужници нису више умирали колико је њему требало, почеле су да их сналазе несреће. Само је Бил имао среће и увек је могао да наплати оно што су му дуговали.

Исто се наставило и кад је нађена нафта, па је Бил уместо некадашњег шатор-дућана из Бандитских брда сада имао огроман ранч, коње, стоку, банку, велике трговине.

Али, чим су агенти почели да се распитују о Биливим машинацијама у последње три године, људи су заћутали. Агенти су затим отишли, а после неколико дана, у различито време и са разних страна, дошла су четири човека. Један трговац стоком, други бушач нафте, трећи агент осигурања, а четврти пунокрвни Индијанац Шошон, иначе травар и врач. У Ферфаксу су се понекад можда и мимоишли али се нису ни погледали, а камоли ословили. Четири недеље касније састали су се у једном кланцу Бандитских брда. Први агент ФБИ – Шошон испричао је да је чуо за свог сународника, извесног Чарлија Вајтхорна (Бела Труба) који је нађен с метком у челу, пошто је претходно на једном племенском збору јавно изразио сумњу у Била Хола. Други агент је испричао како је извесни Индијанац Бил Стетсон, иначе мајстор у бацању ножева, умро од грчева у стомаку, као и његова партнерка Нина Смит, мајстор са ласом. Док су умирали од вискија који им је понудио неки незнанац, на

уста им је избијала крвава пена... Није боље прошао ни Берни Мекбрајд, белац, али пријатељ Индијанаца, који је купио податке о чудним несрећама Осец Индијанаца и пошао у Вашингтон да у Конгресу оптужи Била Хола и његове саучеснике. Његов леш је нађен поред железничке пруге код Медоуса у Мериленду.

А Бил Хол је, као неисплаћени поверилац, добио имање и Цоа Бејтса, званог Жути Коњ, као и Џорџа Грејтхарта (Дивно Срце), чим су један за другим напрасно умрли од тајанствене болести...

Паликућа мора да нестане

У пролеће 1921, Бил Хол је бацио око на Лици Роун, стару Индијанку са готовином од 300.000 долара која се стално увећавала од петролејских прихода. Пошто је Лици имала две ћерке, Ану Браун и Риту Смит, као и нећаку Моли, Бил је наговорио свог сестрића Ернеста Буркхарта да се удвара и да се најзад ожени са Моли.

Већ у мају исте године у планини изнад Ферфекса ловци су нашли леш Ане Браун. Изгледало је да је пала са високе стене и шериф уопште није приметио да је на глави имала и рупу од метка. У јуну је умрла њена мајка, богата Лици Роун. Лекар је констатовао срчану кап. Сви су се чудили јер је била толико крепка да је сваког дана могла да се попне на врх Бандитских брда. На њеној сахрани појавио се њен полубрат Хенри Роун, звани Шарени Коњ, за којег Бил Хол није знао. Зато је сад требало уклонити и Шареног Коња, неочекиваног наследника, али он је био луталица коју је тешко наћи. Нађен је тек у фебруару 1923, али мртав са неколико метака у грудима. У марту је Бил Хол отпутовао на сточни сајам у Канзас.

Два дана касније експлозија и пожар уништили су породицу Смит. Бил Хол је био силно потресен трагедијом јер су му Смитови сада, преко сестрића Ернеста, Буркхарта, били рођаци. Ернестова жена Моли била је једини живи наследник... Али, Била та жалост није омела да исте вечери пошаље свог ликвидатора Асу Кирбија да опљачка Бакстерову драгуљарницу. Кирбија је умирио обећањем да ће јувелира за то време задржати на картању у хотелу. Тако сиромас Кирби није стигао ни да се изненади кад га је Вил Бакстер дочекао хицем из двоцевке у на изглед пустој јувелирници...

У ствари, Кирби је морао да нестане, јер је он подметнуо експлозив у вилу Смитових.

Све су то агенти ФБИ пред судом поткрепили необоривим чиненицама, па је коначно уштва Бил Хол протеран из „Рупе у зиду“ у Бандитска брда, осуђен на доживотну робију, а јувелир Бакстер и остали саучесници у вишегодишњим злочинима на сразмерно краће казне.

Морталитет Индијанаца из племена Осец после тога јако се смањио.

Д. Брандон

Илустровао Брана Јовановић

БУДИТЕ
ИНСПЕКТОР
РАДИША

НОВОГОДИШЊА ЈЕЛКА

– Дужан сам да темељно претресем ваш стан, с обзиром на то да ваш комшија тврди да сте се ви синоћ, док је он с вашом породицом певао веселе новогодишње песмице под украшеном јелком, обливао светлосту разнобојних лампица, ушуњали у његов стан и украли више драгоцености – рече једном приликом инспектор Радиша Милану Бенчићу.

– Веома ми је жао, драги инспекторе, али ми смо Нову годину дочекали у стану наших пријатеља. Истина је, украсио сам јелку старим украсним лампицама, али код куће нисмо били. Уосталом, мој стан вам стоји на располагању. Ја ћу одмах пробудити супругу и сина. Знате, они још спавају јер смо се кући вратили прилично касно.

– Чини ми се да то није потребно – рече инспектор Радиша. – Јасно ми је да је ваш комшија обичан лажов.

На основу чега је инспектор Радиша донео овакав закључак?

РЕШЕЊЕ: У прилици којом је јелка украшена, инспектор Радиша је једна лампа светлуцање оставио. С обзиром да се светлуцање налазило у једној лампици, он је једну лампу оставио да се светлуцање налази у једној лампици.

КАТАСТРОФЕ НЕЋЕ БИТИ

За време боравка у Калифорнији инспектору Радиши указала се изненадна прилика да демонстрира своје способности. Из случајно ухваћеног телефонског разговора полиција Лос Анђелеса сазнала је да ће се лет авиона до Аљаске катастрофално завршити. Наиме, један од путника, у намери да изврши самоубиство, поне-

ће собом бомбу коју ће активирати у току лета како би двоструко био сигуран у своју смрт. Жртве овог манијака постали би и остали недужни путници.

Инспектор Радиша је брзо дојурио до аеродрома и помно надгледао укрцавање путника у поменути авион. Из аутобуса се према авиону упутило свега пет путника. После пажљивог прегледа инспектор Радиша је задржао једног од њих. Кога?

РЕШЕЊЕ: Сумња је пала на путника који је последњим изашао из аутобуса. Он је једина личност која је последњим изашао из аутобуса.

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ГОД ПО ГОД ЖИВОТ И ИСТОРИЈА

ДРВЕЋЕ ПАМТИ

Индијанско насеље у Новом Мексику, уљане слике из 17. века и улице Новгорода, средњовековног града у Русији, иако на први поглед немају ништа заједничко, истовремено су постали предмет научног истраживања. Повезују их годови дрвета који данас веома заокупљају научнике, а некад су занимали само дрводеље и столаре. Кажу да ће преко њих успети да открију многе ствари из прошлости, али и да предвиде понешто што се може догодити у будућности.

Годове су помињали од давнина, али је Леонардо да Винчи био први који је на њих скренуо пажњу науке наговестивши да дрво сваке године додаје по један нови прстен. Ови прстенови су најочљивији код четинара, мање су видљиви код листопадних дрвећа, а код многих тропских врста уопште их нема.

Дрвеће је жива архива, кажу научници. Преко једног года може тачно да се сазна каква је температура била те године када је прстен створен – да ли је било већих падавина или је била суша. Год нам открива и шумске пожаре, мразеве, земљотресе, али и присуство хемијских елемената које дрво црпи из земље. Тако, кажу, можемо преко једног дрвета да сазнамо шта се дешавало од тренутка његовог настанка. Већ је утврђено да се клима циклично понавља, па ако преко дрвећа сазнајемо какво је време било у прошлости, моћи ћемо да прогнозирамо и климу у будућности, што ће, пре свега бити од велике користи пољопривредницима.

Уназад 8000 година

Проучавањем годишњих прстенова почео је да се бави почетком овог века Ендрју Елиот Даглас. Док је у Аризони тражио прикладно место за изградњу нове опсерваторије, дошао је на идеју да би управо на годовима могао да испита утицај Сунчевих пега које су најизражајније при крају једанаестогодишњег циклуса Сунчеве светлости. Одмах је приметио да су годови свих

Кише, суше, пожари, вулканске ерупције, загађење ваздуха, чак и земљотреси – све то заувек остаје забележено у стаблу

Карактеристични, сасвим танки или веома широки прстенови, помоћу којих се утврђује сушна или веома кишна година

стабала потпуно исти. То га је заинтересовало, па је одлучио да се позабави и утврђивањем старости тих стабала. Једноставно је бројао прстенове полазећи од првог спољашњег.

За откривање старости стабла које је престало да живи, али је још стајало усправно, користио је оригиналан метод. Код таквог дрвета и код оног које је тек оборено утврђивао је постојање карактеристичног ширег или ужег прстена за који је установио годину настајања, па је бројећи уназад долазио до године када је дрво почело да расте, а бројећи унапред – када је престало да живи. На овај начин утврђена је старост стабала све до 6200. године пре наше ере.

Овим методом Даглас је открио и колико су стара индијанска насеља у Аризони и Новом Мексику, која су грађена од камена и балвана. Охрабрен тим открићем, Даглас је основао Лабораторију за проучавање годова при Универзитету Аризона у Таксону 1937. Ова Лабораторија је до данашњег дана остала главни светски центар за ову врсту истраживања.

Тако је и већ поменути Новгород постао занимљив истраживачима. Наиме, овај град има најмање двадесет осам улица које буквално леже на балванима. Грађани Новгорода су се помоћу њих борили против блата. Чим би један балван нестао у каљузи, постављали би други, па је

овај град постао права ризница за оне који проучавају годове. За неке од ових балвана утврђено је да потичу још из 953. године.

Научнике занимају и неке слике Рембранта и Рубенса јер платна ових чувених сликара имају рамовете од храстовине уз чију помоћ су, преко прстенова, откривени датуми њиховог настанка.

Пепео је заклонио Сунце

Биолог Харолд Фритс са Аризона универзитета први је почео да се бави дендроклиматологијом (дендрон – на грчком дрво) и то шездесетих година овог века. Он и његове колеге проучавали су

годове у шумама на југозападу САД, поредили их са подацима о времену за последњих сто година и утврдили да су годови сваке сушне године веома танки. Тако су могли да открију каква је клима била у време кад је настао сваки појединачни прстен. На основу тога Фритс је дао климатску мапу тог дела света од данас, па уназад све до 1600. године.

На годовима може да се утврди какав утицај на биљни свет има загађен ваздух. Научници су више година посматрали дрвеће у околини једне топионице олова и закључили да је њихов раст био знатно успорен. Чим је топионица престала с радом, дрвеће је нагло почело да буја. А све то, наравно, одржило се на ширину и правилност годова.

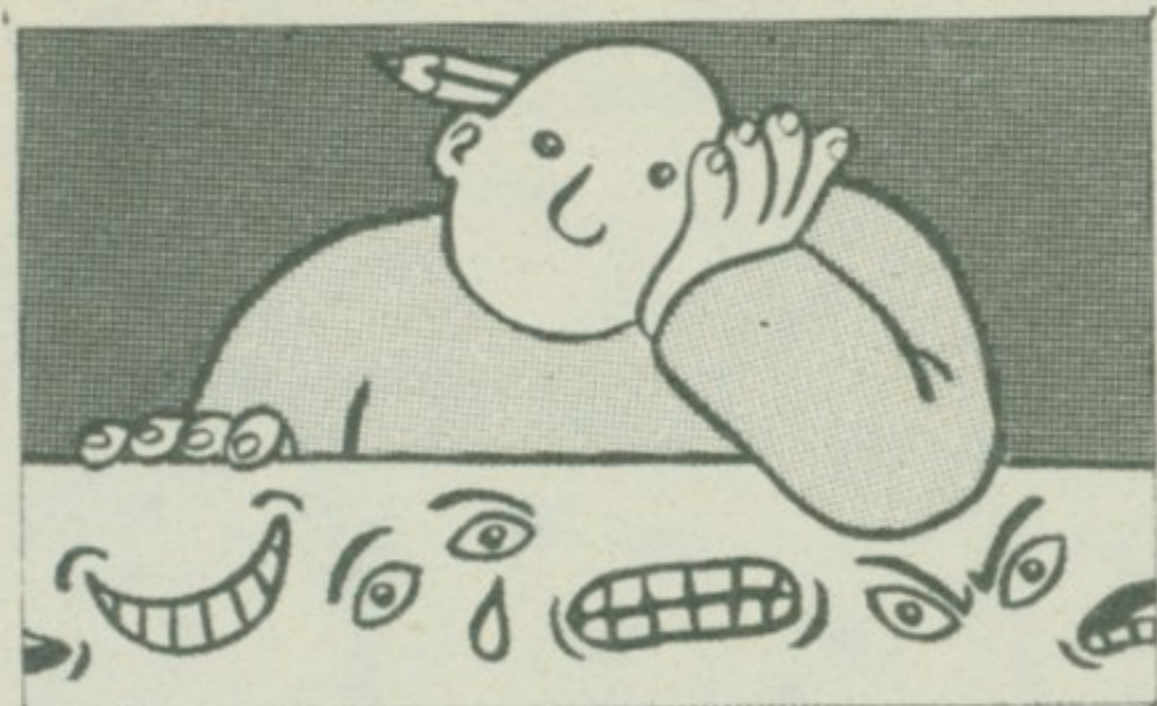
Годови бележе и вулканске ерупције. Када је прорадио вулкан Сент Хелинс, огромна количина пепела и гасова нашла се у стратосфери. Том приликом је готово блокиран продор сунчевих зрака што је довело до веома ниских температура. Ћелије у стаблима спорије су се делиле и створени су такозвани замрзнути годови. Слично се догодило и када је прорадио вулкан Тамбора у Индонезији 1816. Била је то година без лета, а трагови су такође видљиви на годовима.

Веровали или не, преко годова могу да се открију и земљотреси јер сваки јачи потрес оштећује дрво. Те године и неколико следећих дрво болује, а последица тога су закржљалост и одређена деформација прстенова.

Жеља малобројних дендроклиматолога је да проучавањем годова почну да се баве научници из читавог света. Можда ћемо једног дана имати климатску мапу целе наше планете.

Дрвеће памти, а ми, уколико смо довољно паметни, можемо то да искористимо...

С. И.

ЗАБАВНИКОВ КРАТАК КУРС ЗА

ЕМОЦИОНАЛНО НЕПИСМЕНЕ

ОСЕЋАЊА

СУ КАО

ЛАМПИЦЕ

Емоционално неписмен човек неће знати да распозна своја и туђа осећања, нити да открије њихове узроке. Он не може да их контролише већ, напротив, осећања управљају његовим животом и понашањем. А када други људи покажу своја осећања, он не зна како да се понаша

нити шта да ради. Емоционално неписмен човек неће бити у стању да размењује своја осећања са другим људима и неће знати шта да ради када га осећања преплаве. Таквим људима је често непријатно када се нађу у ситуацији у којој је њихово незнање очигледно, па по-

кушавају да то сакрију логичким и рационалним методама. Они сматрају да су осећања безначајна и некорисна. Заиста је тужно видети шта људи раде са својим емоцијама – шутирају их, ћушкају, крију, негирају; и живе досадним, неузбудљивим, организованим, „уредним“ живо-

Израз „писменост“ обично се користи у вези са знањем читања и писања. Можемо, међутим, да га применимо и на нека друга знања, укључујући и она о осећањима. ЕМОЦИОНАЛНА ПИСМЕНОСТ је могућност разумевања и баратања осећањима, и укључује нека основна знања о њима.

У школи учимо историју, географију, математику, правопис, биологију, али нас не уче ничему много важнијем: да препознајемо своја осећања, да им откривамо узроке и да се понашамо у складу с њима. Уосталом, и ординације психолога су пуне људи који имају тешкоћа са својим осећањима, а не умеју да их реше. Врло често је довољно таквим људима рећи неке основне чињенице о емоцијама, које они нису знали, па да им то помогне да дођу до решења. А није потребно ни да идемо тако далеко – свако од нас је некад био у ситуацији да има неку емотивну невољу, да му нешто смета, жуља га, као камен у ципели, а не зна како да га избаци.

Покушаћемо овде да вам испричамо неке основне ствари у вези са осећањима, које можда нисте знали а које могу да вам користе да свој живот учините лепшим и пријатнијим.

Где си ти? (писмен/неписмен)

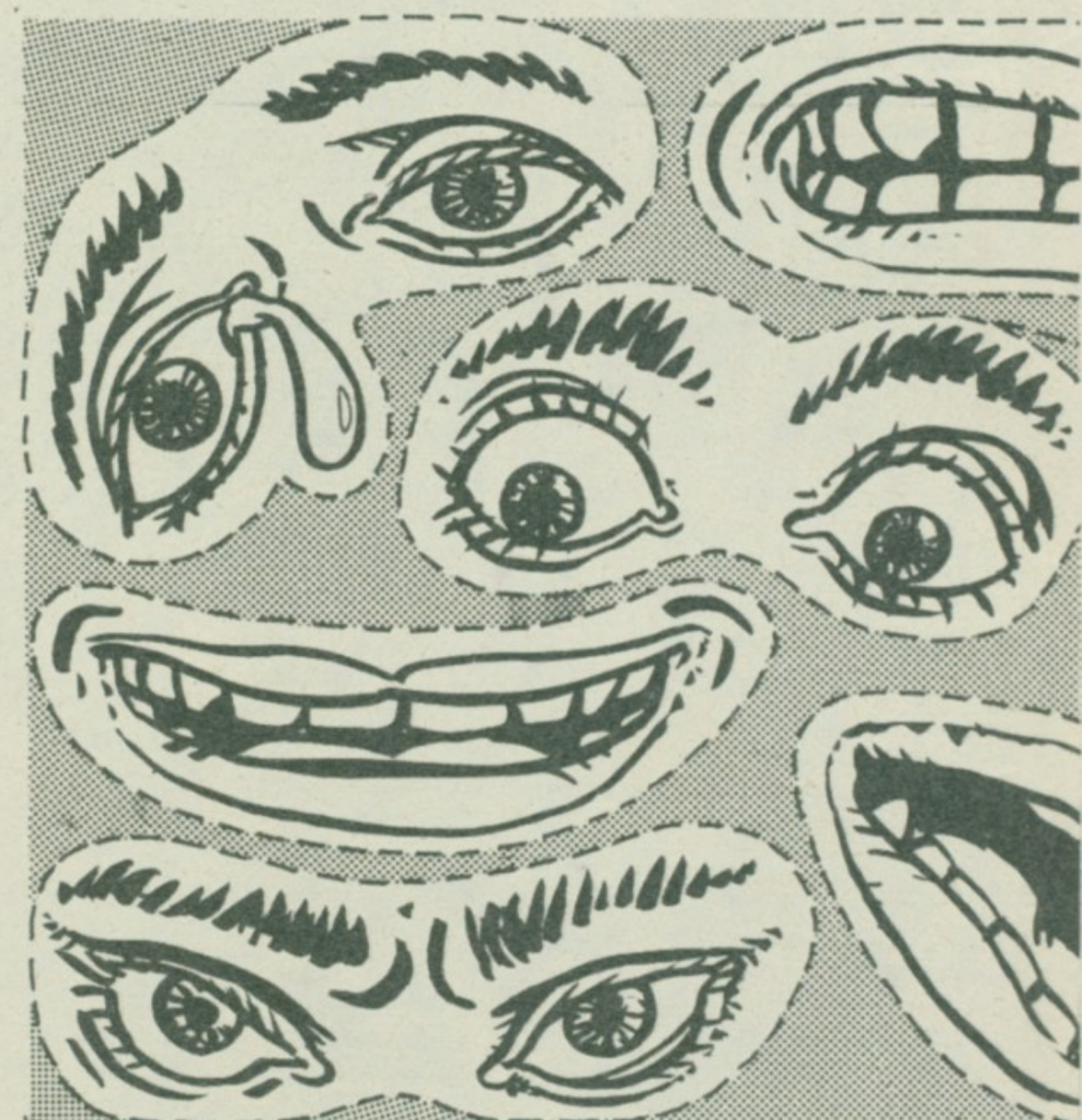
1. Да ли ти се дешава да осећања измакну твојој контроли? Бес? Сузе? Депресија?	ДА	НЕ
2. Да ли те осећања збуњују?	ДА	НЕ
3. Да ли често осећаш неку празнину „изнутра“ (као да ти нешто битно недостаје у животу)?	ДА	НЕ
4. Да ли се људи из твоје околине жале да си безосећајан? Хладан? Арогантан? Уображен?	ДА	НЕ
5. Да ли љубав и пријатељство подразумеваш уместо да показујеш?	ДА	НЕ
6. Да ли ти је непријатно да тражиш оно што желиш? (Мислиш: „Они треба сами то да виде“)	ДА	НЕ
7. Да ли ти је непријатно да неком признаш да си повређен?	ДА	НЕ
8. Да ли имаш тешкоћа са изјавма типа „Волим те“?	ДА	НЕ
9. Да ли избегавааш веома емотивне ситуације нпр. рас-танке, тужне ситуације...)?	ДА	НЕ
10. Да ли ретко плачеш?	ДА	НЕ
11. Да ли ти је непријатно ако неко јавно показује осећања?	ДА	НЕ

За свако „ДА“ дај себи по један поен. Сабери:

0 – 3 поена: Свака част! Ти си скоро писмен. Или тест лаже?

4 – 7 поена: Савет психолога: прочитај чланак до краја. Можда ћеш наћи неке корисне информације.

7 – 11 поена: Признај себи да си и ти један од огромног мноштва случајева нове неписмености – емоционалне. Требаће ти стрпљења и времена да се описмениш, али вреди.

том. Живе без дубљих додира са другим људима, без узбуђења, радости, са ретким тренуцима када све те нагомилане и сакривене емоције груну, као темпирана бомба, и преузму контролу над њиховим животом. Јер, осећања је немогуће укинути. Можемо само привремено да их сакријемо, док се не нагомилају толико да

„експлодирају“ у најнезгоднијем тренутку. Управо такви људи који сузбијају своја осећања, све док им једног дана не прекипи, и треба да се плаше својих осећања. Остали – не.

С друге стране, емоционално писмен човек ће бити свестан мноштва разних емоција које осећа и њихове различите јачине. Он ће знати шта осећа

и зашто. Кад нека друга особа покаже своје осећање, он ће знати да га препозна и да га прими.

Описмени се!

За почетак, веома је важно да научиш да ПОШТУЈЕШ СВОЈА ОСЕЋАЊА. Она нису настала да би ти загорчавала или улепшала живот; нити си се родио с њима. ОСЕЋАЊА НЕЧЕМУ СЛУЖЕ – као сигнал, као лампица која се упали и значи: „нешто ми недостаје” или „нешто ми прија”. Једини прави начин да реагујеш на тај сигнал је да видиш, осетиш, сазнаш, намиришеш шта ти то недостаје (па да га прибавиш), шта ти то смета (па да га уклониш) или шта ти то прија (па да наставиш – ЈОООШ!).

Ако си, на пример, тужан, то је као да ти се упалила рецимо зелена лампица која значи: „Нешто ми недостаје”. Можда више пажње, љубави, топлине, нежности, поштовања, бриге, прихватања... Можда те је напустио неко кога волиш и ко ти је потребан... Можда те је неко повредио... Све у свему, писмен човек неће своју тугу себи да забрани и да је шутне као слабашно, „женско”, беспомоћно осећање, него ће знати:

Илустровао: Растко Ђирић

ако сам тужан, значи да сам нечега „гладан” – нешто ми недостаје.

ИСКОРИСТИ СВОЈА ОСЕЋАЊА да ти помогну да прибавиш оно што ти недостаје, склониш оно што ти смета, али наставиш оно што ти прија.

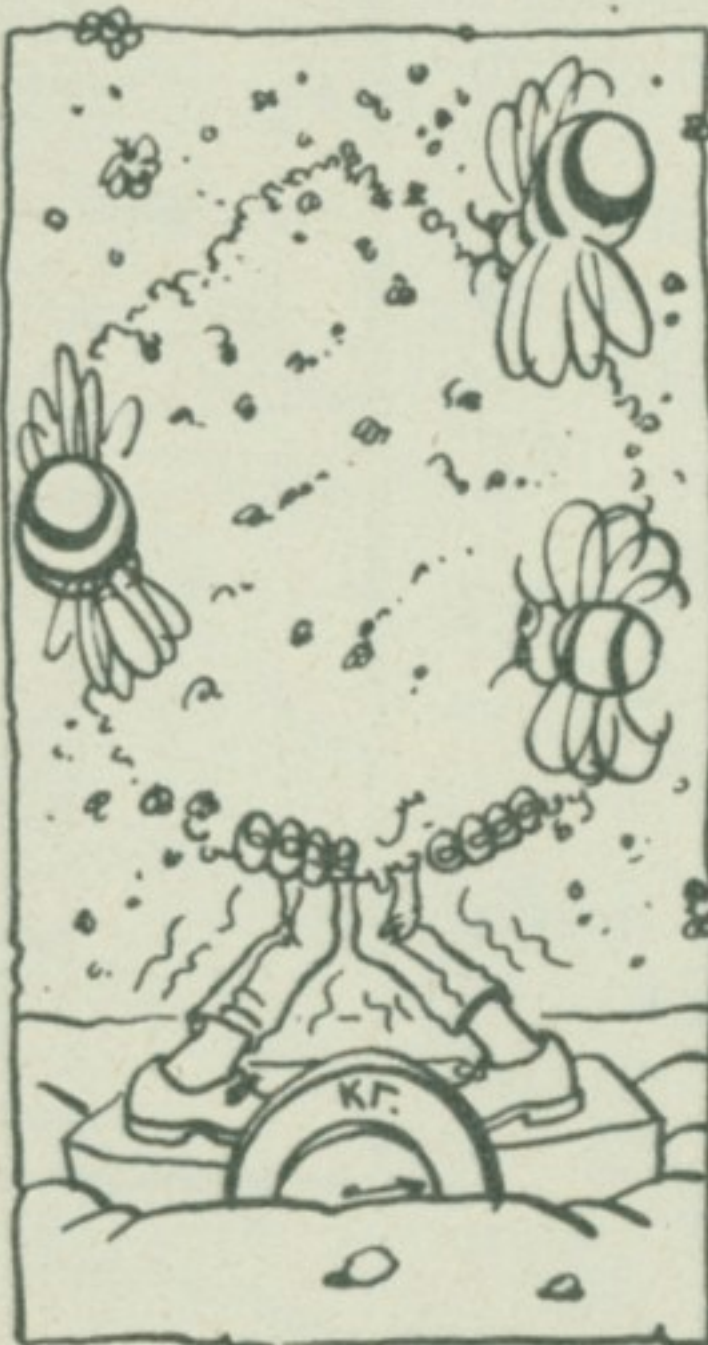
Гордана Кротић-Лебл
(наставак у следећем броју)

1 ЧОВЕК – 9 КИЛОГРАМА ПЧЕЛА

У Пенсилванији, једној од Сједињених Америчких Држава, сваке године одржава се необично такмичење пчелара: ко ће на себи да издржи више пчела. Кажу да је по броју учесника ово највећи шампионат на свету, много већи и од олимпијаде – на прошлом је било 12 милиона пчела и око 650 пчелара!

Пчелари постављају, обично испод браде, мали жичани кавез у коме је матица. Тада пуштају пчеле из кошница и оне, привучене мирисом матице, слећу на човека. Прошле године победио је пчелар који је успео да прикачи на себе 12 ројева, односно девет килограма пчела!

Такмичење ретко прође без инцидената, односно уједа, поготово у тренутку кад почињу да их скидају такмичарке с такмичара.

РУДАРИ, ПОЛИЦАЈЦИ, НОВИНАРИ

Екипа психолога с Манчестерског универзитета (Велика Британија) на основу истраживања која су трајала целу годину, саставила је такозвану „скалу стреса” за више од сто педесет професија. Степен угрожености појединих занимања одређиван је према броју инфаркта и других обољења, као и проценту развода, саобраћајних удеса, распрострањености алкохолизма међу представницима одговарајућих професија итд.

Прво место по угрожености заузели су рудари. У оквиру система оцењивања од 0 до 10 (негативних) бодова, они су зарадили високих 8,3 поена. Затим следе полицајци – 7,7 бодова, онда новинари и грађевинари – 7,5 поена, зубни лекари – 7,3, глумци – 7,2, политичари и друштвени радници – 7 поена, лекари – 6,8. Возачи аутобуса добили су 5,4 поена, дипломати и фармери 4,8. Сасвим на дну скале, налазе се срећници који раде по музејима – они имају свега 2,8 стресних бодова.

ПРВА НАГРАДА

Пре двадесет и пет година познати амерички физичар Фејман држао је студентима предавање о развоју електронике. Том приликом обећао је награду од 1000 долара ономе ко смисли начин да смањи страницу текста 25.000 пута тако да се она може да чита само електронским микроскопом.

Недавно је ову награду добио студент Калифорнијског технолошког института Том Њумен. Страница књиге умањена по Њуменовом методу

стаје на квадратић чија једна страна износи 519 микрометара. Слова истовремено исписују неколико електронских зракова а састоје се од тачкица. „Величина” ових тачкица је таква да се на њиховом пречнику може сместити само 60 атома! Цела Британска енциклопедија штампана на овај начин заузела би свега четири квадратна милиметра!

Међутим, нови метод неће се користити за штампање књига сувише је компликовано читати помоћу електронског микроскопа – већ за прављење интегралних електронских шема.

НОВАЦ НЕ СМРДИ

Тако гласи стара енглеска пословица. Па ипак, није увек тако.

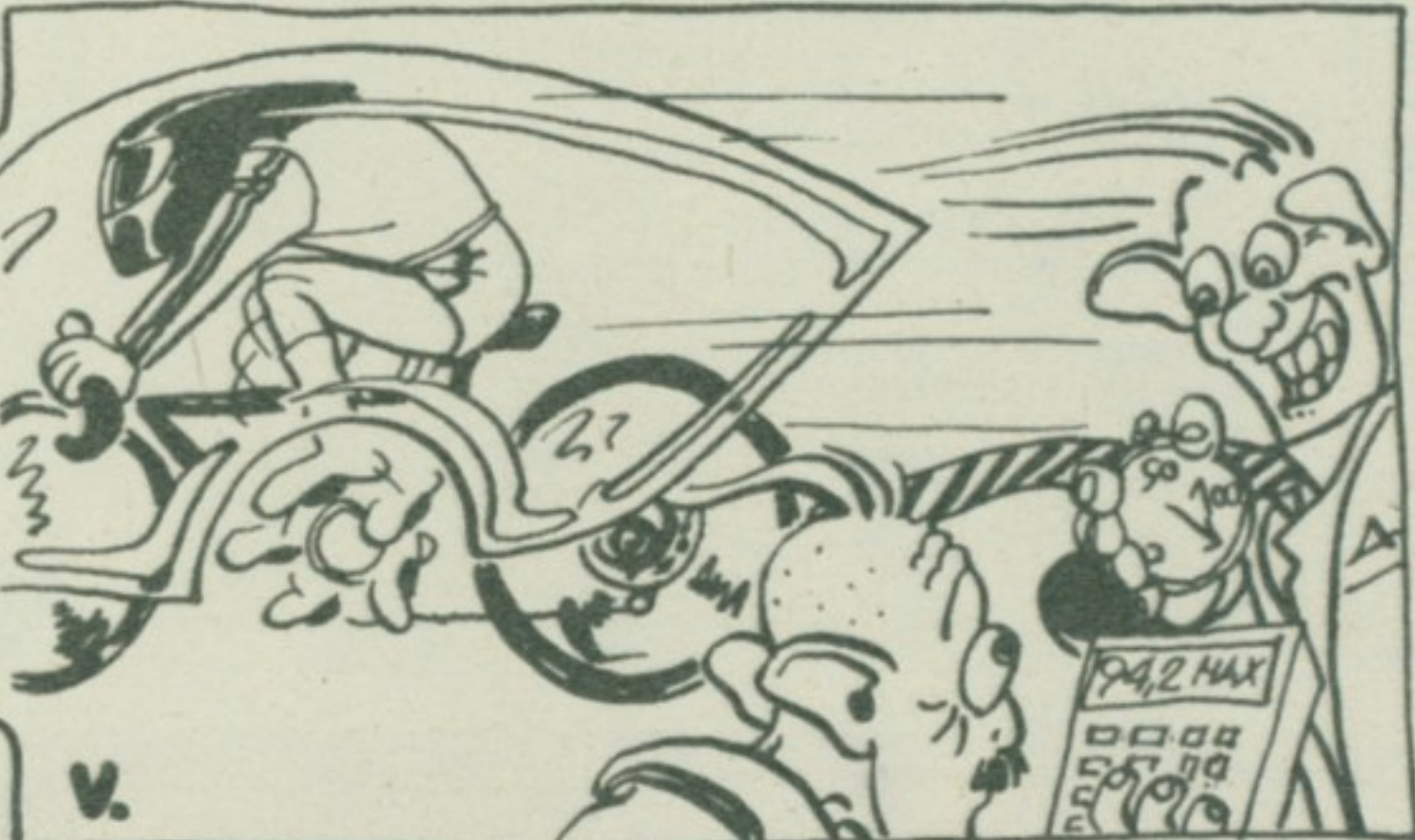
Управа новозеландског зоолошког врта морала је недавно да одустане од досадашњег начина чувања дневног пазара. До сада је, наиме, директор ноћу остављао врећу с новцем у кавез с тигровима. Али, онедавно су се побунили банкарски чиновници који су на крају недеље одбили да приме новчанице јер су попримиле карактеристичан „мирис” звери. Ако управа и даље настави овако, упозорена је да ће новчанице морати да подвргне нарочитом дезодорисању пре но што их донесе у банку.

БРЖЕ ОД МОГУЋЕГ

Награду коју је мултинационална компанија „Дипон” обећала ономе ко први постигне брзину већу од 105 km/час на возилу покретаном искључиво снагом људских мишића, добио је недавно Американац Фред Маркхем. На нарочитом бициклу с аеродинамичном кабином, он је успео да развије брзину од 105,375 километара на час.

Рекорд је оборен на друму који води кроз пустињу Сијера Невада (Калифорнија) и то на висини од 2377 метара, због мањег отпора ваздуха. Да би возач избегао непријатности које доноси разређени ваздух, кабина је била испуњена кисеоником. Маркхем је узео залет од пет километара, а затим контролни део од 200 метара прешао рекордном брзином.

Новинари су успели да сазнају да су трошкови на пројектовању и изградњи овог бицикла били сто пута већи од награде (15.000 долара)! Али, нико ту није на

губитку. Читав посао су финансирале фирме заинтересоване за рекламу везану с овим рекордом. Занимљиво је и следеће: награда је додељена непосредно после тога што је на компјутеру израчунато да снага човечијих мишића никако не дозвољава да се пређе брзина већа од 94,8 километара на час!

Илустровао: Вуја Радовановић

ВЕЛИКА
НАГРАДНА ИГРА
„ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“
И ЗООЛОШКОГ ВРТА БЕОГРАДА

ПРЕПОЗНАЈ МЕ -

Добитници наградног путовања у иностранство
упознаће МАЛТУ. Мајмунче чека власника.
Састављена екипа за школе добитнице

У овом броју ПЕТИ наградни задатак. Надамо се да сте претходне задатке успешно решили и да вам ни остали неће причињавати тешкоће. Задатке ћете лако решити ако добро погледате „оборени“ зид и мрежу коцке. У следећа три броја објавићемо остале задатке - нека вас доле не изда стрпљење!

НАГРАДЕ су, као што сте из претходних бројева видели, појединачне и колективне. За појединачне конкуришу сви учесници игре а за колективне само школе. Добитници путовања у иностранство - два за по две особе, имаће задовољство да упознају МАЛТУ. Тамо их води ЈАТ-ов AIR LIFT по програму: „МАЛТУ КРОЗ ВЕКОВЕ“ а то је СЕДАМ дана на овом сунчаном и лепом острву.

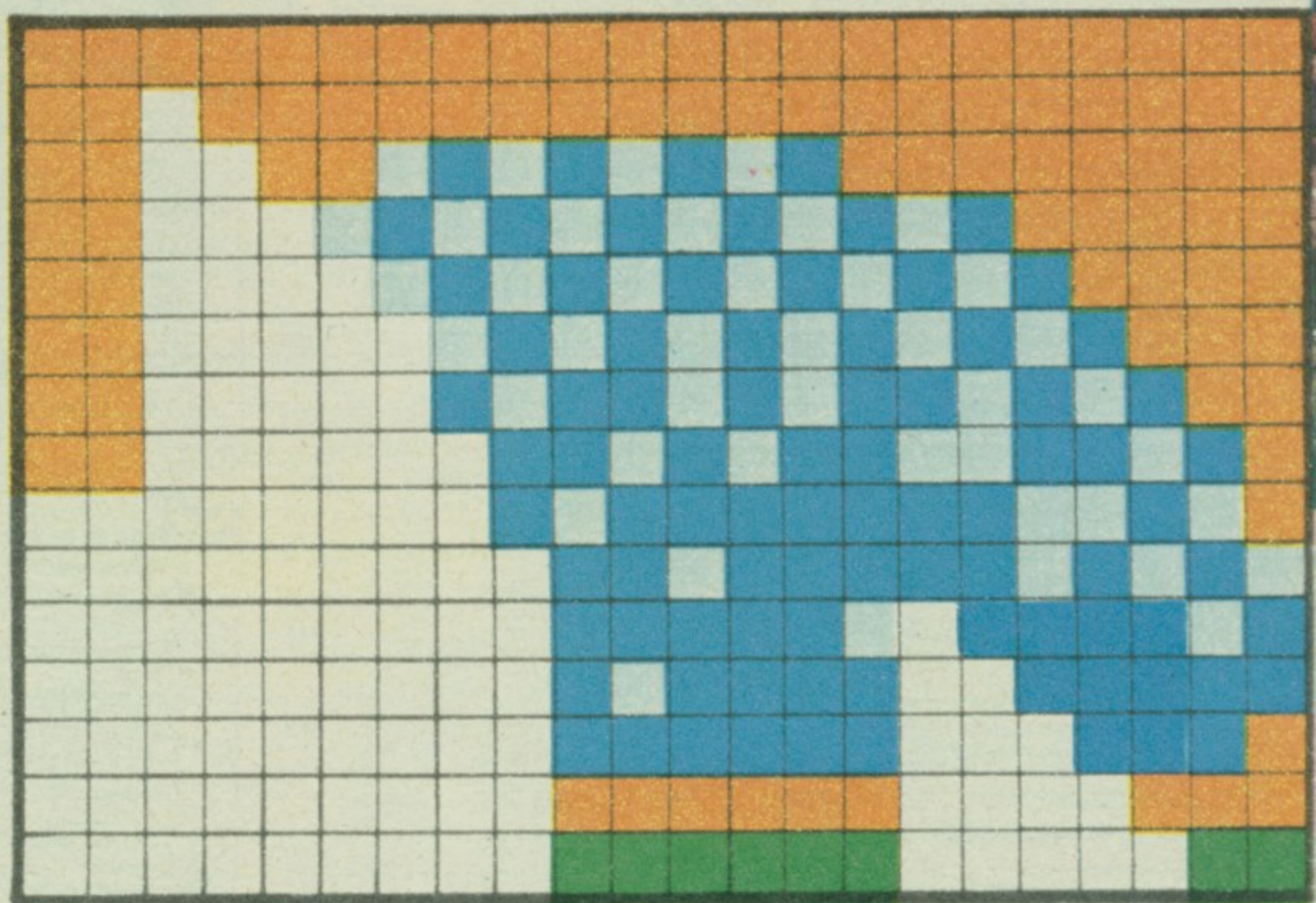
НАПОМЕНА: Ако учесник игре, који је конкурисао преко школе, освоји путовање на Малту, са њим иде његов наставник или учитељ, а ако ову награду освоји читалац „Забавника“ који је конкурисао самостално, са њим иде путник по његовом избору: родитељ, рођак или неки пријатељ.

ШКОЛЕ! ТРИ ШКОЛЕ КОЈЕ НА КОНКУРС ПОШАЉУ НАЈВЕЋИ БРОЈ ТАЧНИХ ОДГОВОРА ДОБИЈАЈУ ПОСЕБНУ НАГРАДУ - „ЗАБАВНИКОВА ЕКИПА ДОЛАЗИ КОД ВАС“.

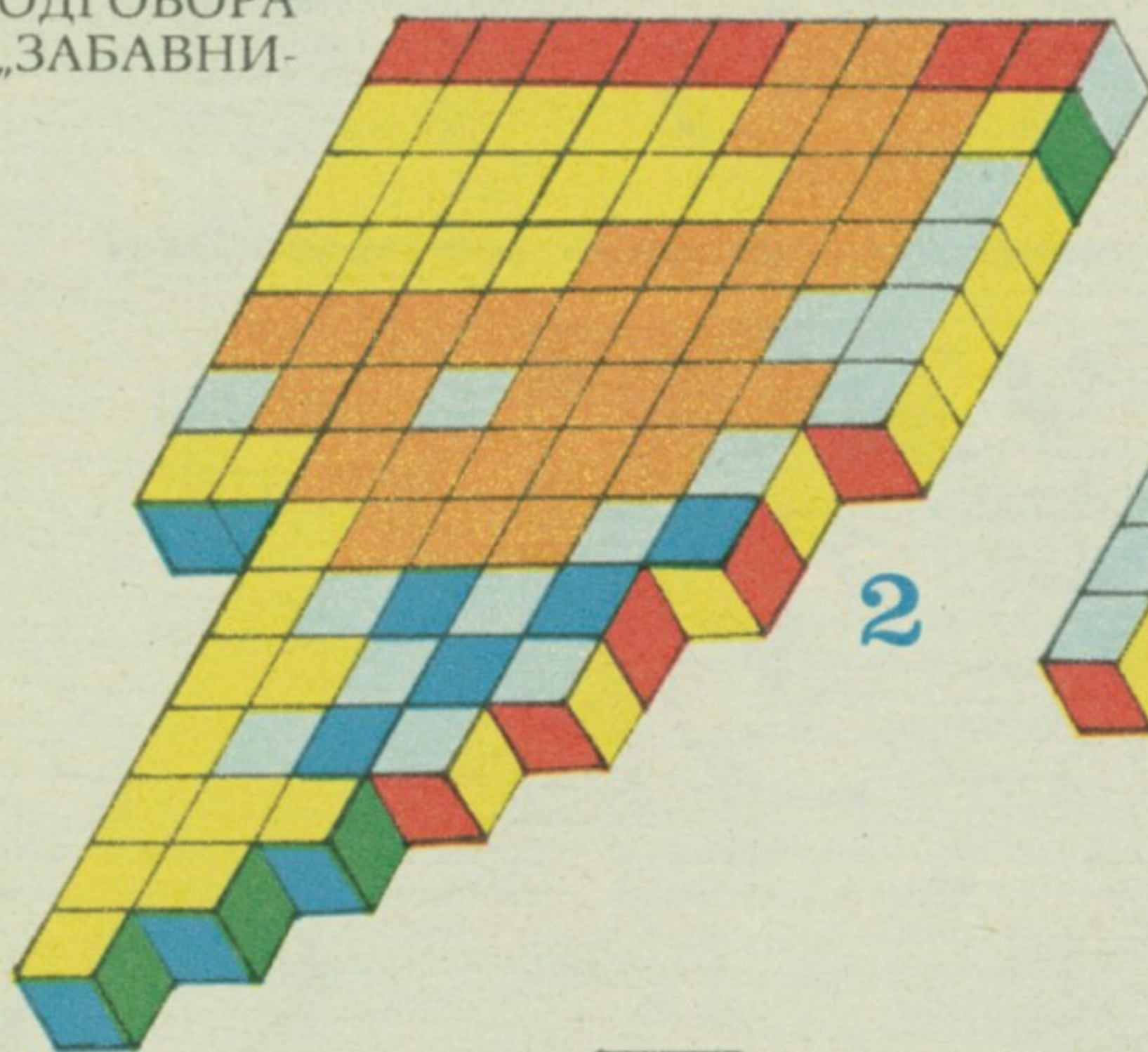
НЕ ЗАБОРАВИТЕ!

Сваки учесник игре
треба да реши свих
16 задатака које
ћемо објавити
до краја игре.

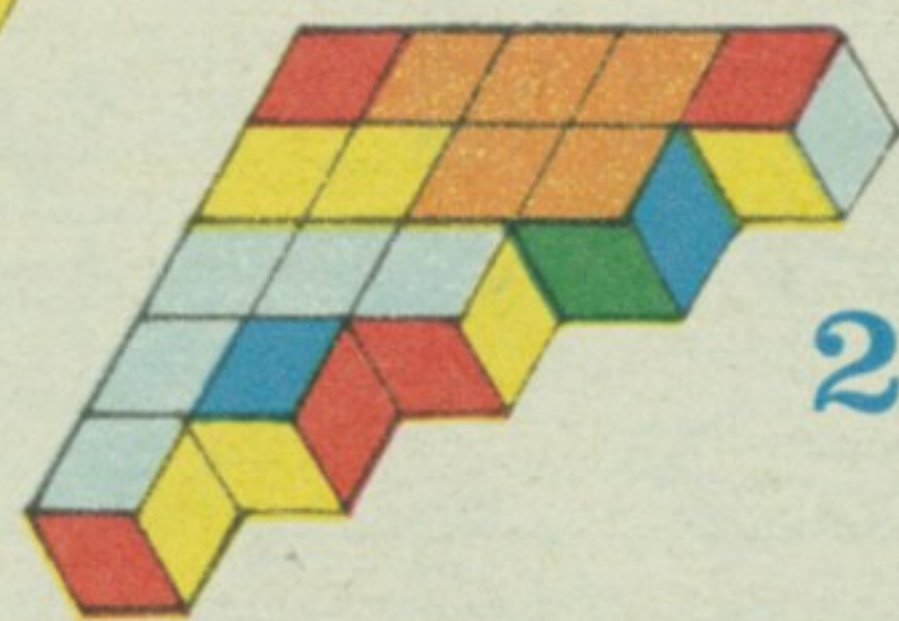
ВАЖНО: ЗАДАТКЕ НЕ ШАЉИТЕ ДОК СЕ ИГРА НЕ ЗАВРШИ. У БРОЈУ ОД 8. МАЈА ДАЈЕМО УПУТСТВА КАКО СЕ ШАЉУ ОДГОВОРИ. НЕКОМПЛЕТНЕ ЗАДАТКЕ НЕЋЕМО УЗИМАТИ У ОБЗИР.

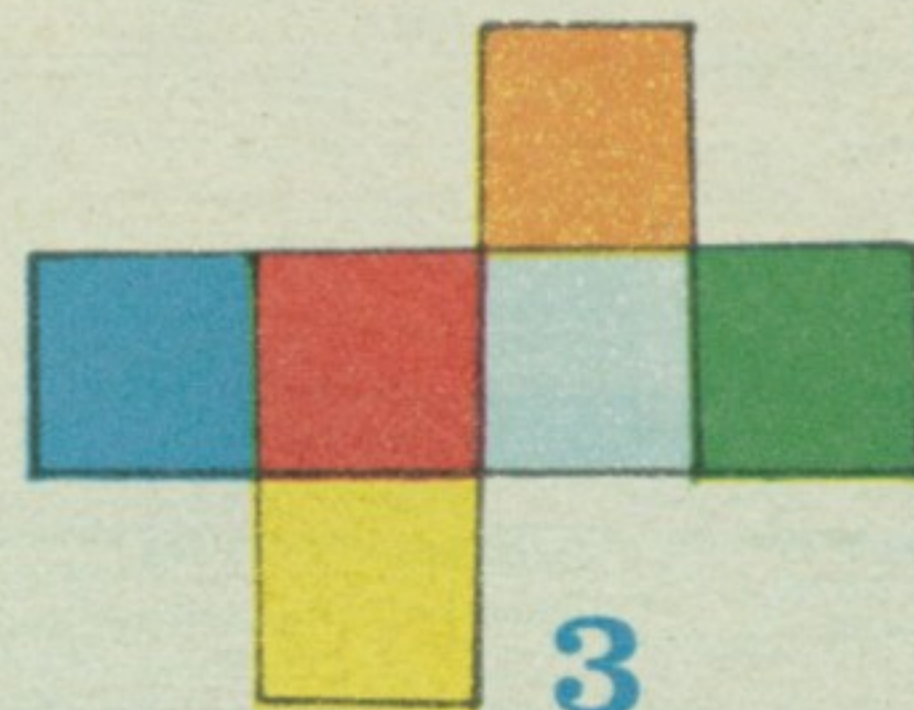
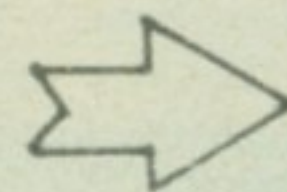
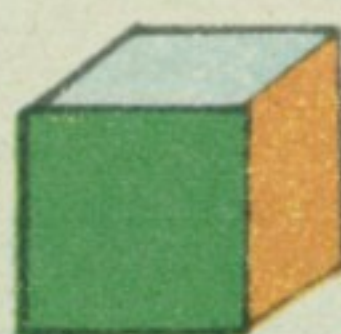
1

2

2

3

БИЋУ ТВОЈ!

ПЕТИ НАГРАДНИ ЗАДАТАК

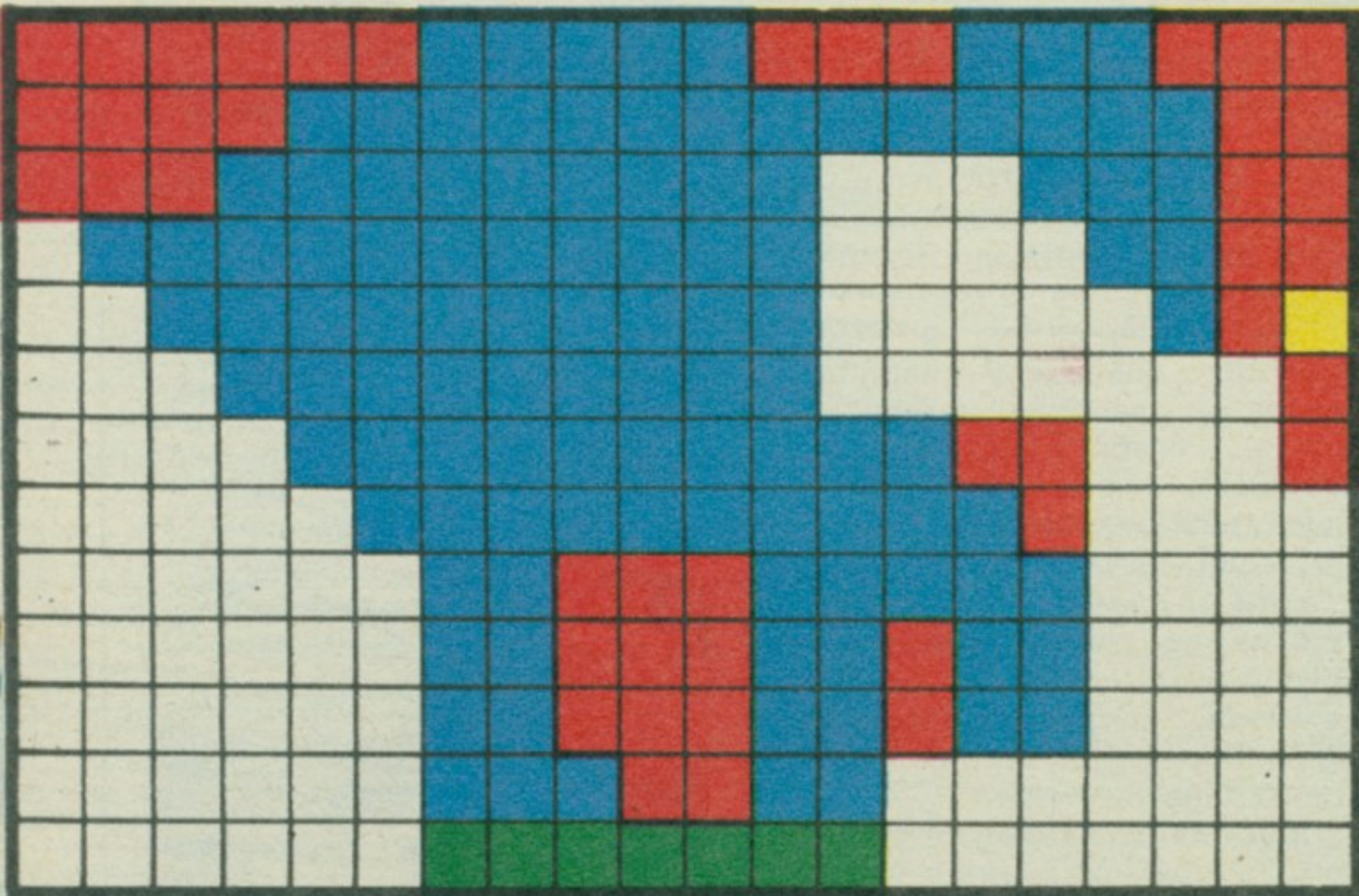
Мозаици које вам нудимо састављени су из, по редоследу боја и величини, потпуно истих коцака. Десила се, међутим, једна незгода. Из овог мозаика, као и из оних које смо објавили и које ћемо објавити, до краја игре испао је један или два дела. Они су пред вама (слика 2) али су тако „пали“ да им се види само полеђина и део неких бочних страница. Уз помоћ мреже (растављене) коцке коју вам дајемо (слика 3) моћи ћете да схватите и реконструишете праву слику мозаика (слика 1).

Слика 1: Зид или мозаик у који ћете одговарајућим бојама уцртати решење.

Слика 2: Део који је „испао“ из мозаика са сликом полеђине.

Слика 3: Пошто су све коцке од којих је направљен мозаик исте, дајемо вам мрежу коцке како бисте видели распоред боја на коцки.

Ако правилно реконструишете наш мозаик и у слику 1. уцртате све боје правилно, добићете лик једне животиње. Наставите тако и у наредним задацима. Кад сакупите све ликове (16) које ћемо објавити и на крају игре их пошаљите на нашу адресу - надајте се наградама.

1

2

2

3

**Репорт из живота
неких
наших суграђана**

ОРЛОВСКО ГНЕЗДО ПОД ЋУРЕЋИМ КРИЛОМ

Посетиоци нису недостајали: забележене су године када је кроз врт прошло и преко 700 хиљада људи. А онда су та времена прошла. Животиње су почеле да умиру, кавези и оgrade да се руше а Београђани да зазиру од врта бојећи се да не постану жртве изгладнелих животиња. Посета се, из потпуно разумљивих разлога, преполовила. Срећом, времена су се опет променила. Доласком вајара Вука Бојовића за директора око зоолошког врта се окупљају млади људи, ентузијастички заједно с радним људима покушавају да врате стари углед. Од тога, наравно, не би ништа било да и град није пружио свесрдну помоћ: добијена су средства за обнову и санирање којим треба да се врати некадашњи изглед. То, пре свега, значи да се реконструишу и изграде базени, откопају затрпани поточићи, поставе нови кавези, потпуно преуреди грејање. Занимљиво је да је у време кад је врт основан, црпкама избацивана вода из Саве и развођена у базе, и поточиће. Данас те техничке воде нема па није ни чудо што су базени замућени. Невоља би могла да се реши копањем артешког бунара.

Планира се и замена старих парних котлова иако су, за дивно чудо, многе животиње чија су природна станишта у топлим пределима успеле да се прилагоде нашим хладним зимама и још хладнијој кошаји. Још од предратног периода кавези са зверима се не греју: што преко тога прелазе лавови може се разумети јер је њих некад било и на Балкану, међутим, како опстају друге велике маце као што су тигрови, леопарди, јагуари - није баш сасвим јасно. Осим ако отпорност према хладноћи нису стекли већ самом чињеницом да су рођени у заробљеништву.

Нови услови свакако ће омогућити да се у врту после много година поново почну да рађају животиње. У време кад овај број изиђе из штампе излећи ће се птићи белоглавог супа, врсте која се налази пред истребљењем. Биће то највећа награда биологу Саши Маринковићу који је читаву годину пратио неколико примерака ове врсте, обележио женке и мужјак и дао све од себе да се нађе одговарајућа помајка за лежање на јајима. У овом случају то је била једна ћурка родом из Смедерева. И то није све. Ако прошетате вртом, видећете и мале муфлоне и јариће козе Грете. А ускоро, ако све буде по плану, моћи ћете да гледате и како ће да се излегу мали крокодили.

ЧУВАЈТЕ СЕ КАЛИФОР- НИЈСКОГ КОМАРЦА

Затим је ДДТ замењен орган-ским хлорним једињењима и ту је требало још мање времена да инсекти постану неосетљиви. Недавно су се на тржишту инсектицида појавили деривати органских фосфорних једињења, а већ су се појавиле и прве генерације инсеката отпорних на њих.

Научници су слутили да је отпорност инсеката на разне инсектициде последица неког генетског механизма, али нису знали ког и никако нису могли да му уђу у траг.

Међутим, недавно је група француских стручњака, у сарадњи са научницима с калифорнијског универзитета, нашла кључ загонет-

ИЗУМИ
ОТКРИЋА
ДОСТИГЊА...

**Неколико година после
проналаска ДДТ, појавиле су се
генерације инсеката које су, из
непознатих разлога, постале
отпорне на тај инсектицид**

ном једином? Управо он омогућава инсекту да синтетизује ензим који га штити од органских хлорних једињења. Очигледно је да је дезоксирибонуклеинска киселина комарца сматрала да количина ензима није довољна, па ју је повећала увећавајући број гена. То је задивљујући пример убрзаног прилагођавања на нове услове.

Установљено је да та стечена карактеристика код калифорнијског комарца постаје наследна. Јављају се, дакле, нека суштинска питања, на која треба наћи одговоре.

Ова појава указује на то да је повећавање доза инсектицида штетно јер то повећање само подстиче генетско умножавање.

ке која мучи пољопривреднике и фармацеуте читавог света, јер данас има 400 познатих врста инсеката отпорних на инсектициде. Распрострти су по читавој нашој планети и угрожавају, и усева и људе. Између осталог, постоји и једна врста калифорнијског комарца који је постао отпоран на органска хлорна једињења.

Ови истраживачи дошли су на добру идеју да генотип отпорног инсекта упореде са генотипом истог инсекта који још није постао отпоран. И чекало их је велико изненађење. Открили су ген који је код неотпорног инсекта постојао у само једном примерку, а код отпорног у 200 примерака! Стручним језиком речено генетско умножавање или генетска амплификација.

Та појава је досад уочена само код ћелија захваћених раком, и то кад се гаје у лабораторији, и код биљака. Међутим, никада није уочена код неке одрасле животиње, чак ни код инсеката. То је, дакле, веома значајна новост.

А чему служи тај ген који се јавља у 200 примерака уместо у јед-

Било би занимљиво обавити опите који би показали колико пута калифорнијски комарац може да увећа број гена заштитника. Можда четири стотине, а можда чак хиљаду пута! И како се обавља то умножавање? Захваљујући ком гену регулатору? На основу ког материјала?

Научници такође намеравају да проуче могућност да повећају отпорност неких инсеката који су корисни, као што су буба-маре или пчеле. Данас су ти продукти штетни по њих, што би указивало на то да се корисни инсекти нису прилагодили на њих, али изгледа да нема неких јаких разлога да једни инсекти буду обдарени способношћу за генетско умножавање, а други не.

О овом открићу треба водити рачуна и приликом израде нових инсектицида. Убудуће се може проверити да ли производи које желимо да изнесемо на тржиште могу довести до генетске амплификације код инсеката које треба да уништавају. Ако доведе, боље је одмах трагати за неком другом супстанцом.

МАГНЕТНЕ БОЈЕ

Да ли сте помислили како би било лепо да једним покретом промените боју свог џемпера кад вам досади? То више нису пусти снови, захваљујући проналаску који је недавно патентиран у Америци: тканина осетљива на магнет.

Тајна је у следећем: нит која се користи за ткање је, у ствари танана цев од пластичне материје испуњене безбројним магнетним честицама које плутају у биљном уљу. Сваки микромагнет је двобојан: један пол му је обојен једном, а други другом бојом. Последице су следеће: кад се таква тканина приближи магнетном пољу, честице мењају пол, а нит самим тим мења боју. Али, чувајте се мрља и подеротина!

Промена боје може се постићи помоћу обичног магнета и то на целој тканини, или само на појединим местима.

Највећа тешкоћа с којом су се сусрели проналазачи ове нити била је како да направе довољно танку нит да може да се тка, а да се унутра сместе честице потребне да се произведе жељени ефекат. То је решено помоћу сићушне игле која омогућава да се танушна цев која служи као нит напуни мешавином магнетних честица и биљног уља.

Такође је могуће да се на истом принципу направи подлога осетљива на магнет и да се по њој пише, а кад текст више није потребан, једноставно се обрише помоћу јаког магнета.

НЕМА ВИШЕ ПРЕ- СВЛАЧЕЊА

Више не морате да се скидате да бисте пробали одећу у робној кући. Помоћи ће вам „ММ2“, нарочита кабина коју је направио један француски проналазач. Кабина је већ пуштена у продају у САД, Јапану и Канади, а ускоро треба да се појави и у Француској. Видећемо да ли ће освојити свет.

Ево како то изгледа. Уђете у кабину и станете пред огледало у коме вам се види само глава. Помоћу дирки прилагодите силуету тела својим димензијама. Онда само притиснете на дугме и у огледалу се види први модел са свим пратећим ситницама (рукавице, ципеле, блуза...) и савршено се уклапа у слику ваше главе у огледалу.

Не одговара вам? Нема проблема. Довољно је да поново притиснете дугме, па ћете добити нови модел. На тај начин можете пробати 80 модела, тако да у року од десет минута можете изабрати свој стил одевања. „ММ2“ може да се врати и уназад, на модел ко-

ји сте већ пробали, а може и у току пробе да мења величину или дужину модела.

Ово чудо технике ради захваљујући систему огледала, пројектора и дијапозитива који се електронским путем бирају, на командној табли.

Предности за продавнице одеће су бројне: нису потребне велике залихе модела, одећа се не гужва од пробања, нема крађа, подстиче се радозналост купаца, одмах им се сугерише које пратеће детаље могу да купе, лакше се одлучују за куповину, а и број продаваца се смањује.

В. И.

Илустровао: Димитрије Костић

МА
ШТА
КАЖЕШ!

ЧИСТА ПОРНОГРАФИЈА

Године 1932. у Јапану је забрањено приказивање филма „Мадам Бетерфлај“ са Керијем Грантом и Силвијом Сиднеј у главним улогама. Цензори су се згрозили зато што се у једној сцени филма види голи лакат јунакиње. ■

ПОГОДИ ШТА ЗНАЧИ

Џејмс Дејли, директор Даблинског позоришта, опкладио се 1782. године да ће измислити нову реч која ће ући у речник енглеског језика. Да би постигао циљ, платио је де-

чацима у свим крајевима града да по зидовима и тарабама испишу ту нову реч како би људи почели да се питају шта она значи.

Дејли је добио опкладу, реч је била „квиз“, а нагађање о њеном значењу представљало је и први квиз у историји. ■

ОТВОРИТЕ ПРОЗОР

Извесна Мјуриел Дин први пут се обрела у Калифорнији. Одлучила је да изнајми стан и проведе месец дана у Лонг Бичу. Већ првог дана приметиле је у соби и кухињи инсекте које, до тада, никада

није видела. Једног је ставила у коверат и послала га на пољопривредни институт с молбом да јој напишу како да се отараси тих досадних буба. Убрзо јој је стигао одговор. „Ради се о најобичнијој буби. Решите их се тако што ћете – отворити прозор!“ ■

НИ СЛУЧАЈНО!

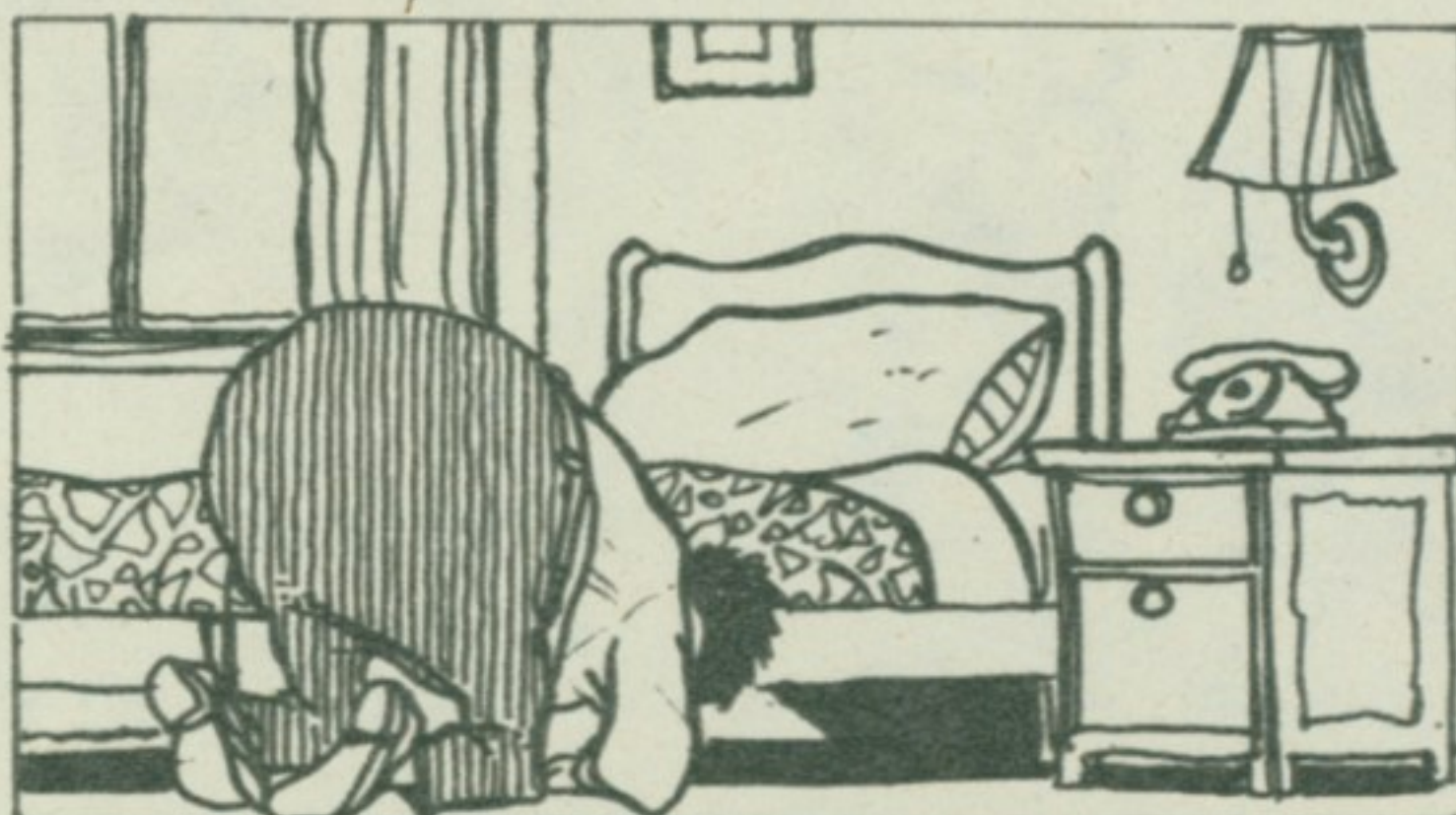
За време финалне утакмице за Куп Фудбалског савеза Велике Британије, која се играла 1978. године између „Ипсвича“ и „Арсенала“, организатори су у салону за почасне госте стадиона Вембли питали председницу „Ипсвича“ стару леди Бланш Коболд да ли би желела да упозна Маргарет Тачер која је такође присуствовала мечу.

„Радије бих цин и тоник“, ледено је одговорила леди Коболд. ■

НИЈЕ БАКСУЗ НЕГО ОЧЕВИДАЦ

Роберт Тод Линколн, син председника Сједињених Америчких Држава Абрахама Линколна, седео је у Фордовом позоришту у Вашингтону 14. априла 1865. године када је извршен атентат на његовог оца. Стицајем невероватних околности он је био присутан и 2. јула 1881. када је председник САД Гарфилд убијен на железничкој станици Балтимор и Потомак у држави Вашингтон. Роберта Линколна је још невероватнија случајност довела на Свеамеричку изложбу у Бафалу, држава Њујорк, где је 6. септембра 1901. године на стотинак метара од њега убијен председник САД Вилем Мекинли. ■

ХВАЛА, АЛИ МИ СМО ВЕЋ ЗАВИРИЛИ

У неким хотелима се заиста мисли на све. У хотелу „Мидтаун“ у Бостону госте који имају обичај да завирују под кревете заиста и чека мало изненађење. Уместо лопова, убица, прљавштине и других грозота, опрезни и страшљиви наћи ће картонче на коме пише: „Не брините. Ми смо већ погледали под кревет и уверили се да је све чисто и да немате разлога за бригу. Хвала.“ ■

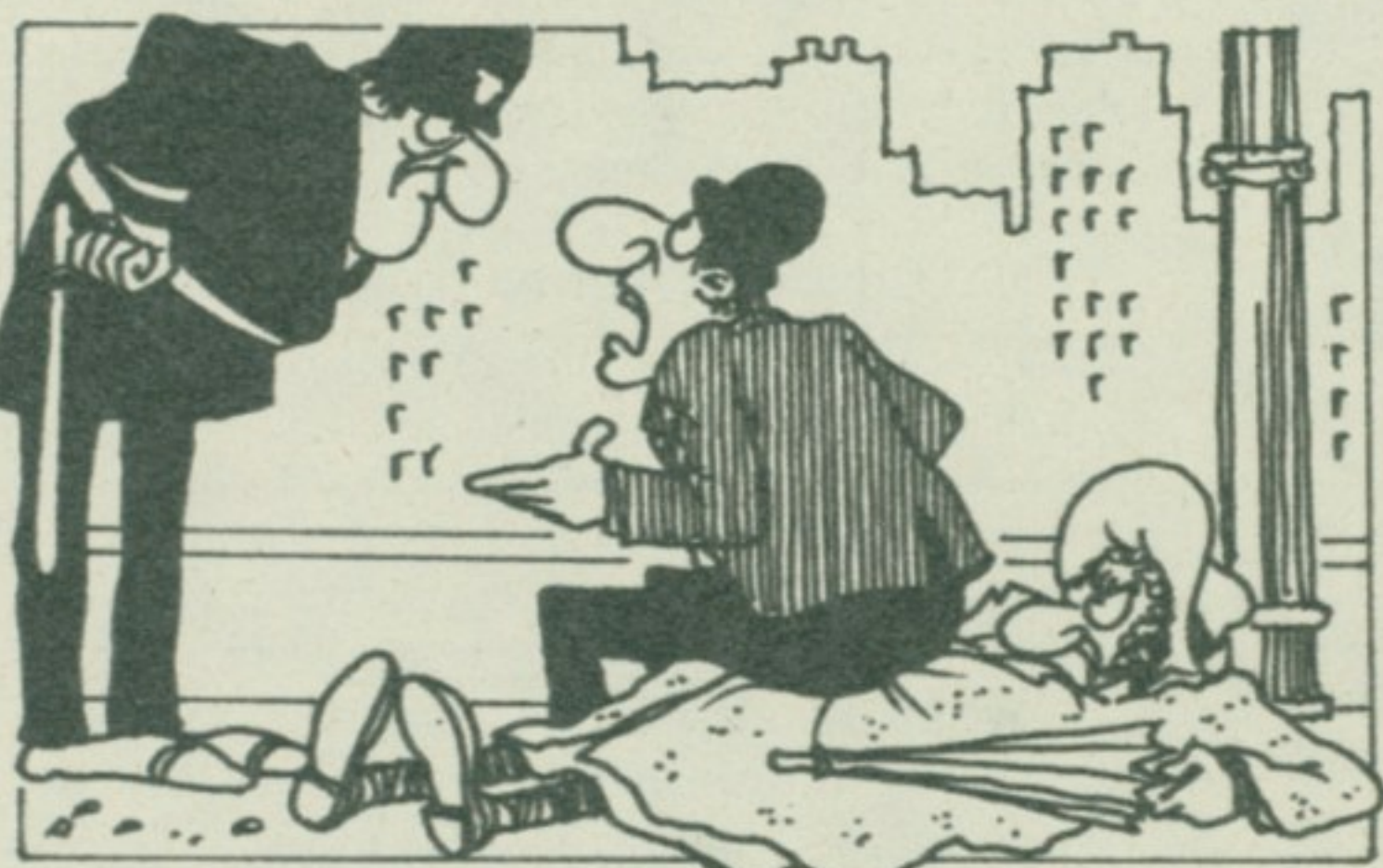

ВАШЕ ГОСПОДСТВО, ЛОРД ЈЕ СНЕО ЈАЈЕ

У Великој Британији једанаестог војводу од Норфока памте по питомим совама које је узгајао на имању свог дворца у Арунделу. Осим што је много волео сове, војвода је гајио и необичну склоност да им даје искључиво имена познатих личности, својих блиских пријатеља и то са све титулама које су ове красиле.

Једног јутра док је војвода доручковао, у трпезарију је ушао слуга и обратио му се:

– Ваше господство, морам да вас обавестим да је лорд Терлоу управо снео јаје. ■

мери да искочи. Али, изгубила је равнотежу и пала као дулек наочиглед окупљеног света. Ален Вилкинсон је на брзину паркирао кола и полетео да помогне шездесетпетогодишњој ташти. Збуњен читавом ситуацијом сасвим случајно јој је стао на ногу. Људи су почели да вичу да јој се склони с ноге, а Ален, желећи да исправи грешку пошао је уназад и свом тежином јој нагазио другу ногу.

Сад ташта лежи у гипсу. ■

ЖИВОТ
ПРИЧА **ЈЕ** ЖИВОТ
ПРИЧА

3 ЖИВОТА МЕЛВИНА ВОРДА

**КАДА ЈЕ СПАСИЛАЧКА ЕКИПА
ХЕЛИКОПТЕРОМ СТИГЛА НА
МЕСТО НЕСРЕЋЕ, ГРЧКИ ТАНКЕР
ЈЕ ВЕЋ БИО САВ У ПЛАМЕНУ.
ТРЕБАЛО ЈЕ СПАСТИ ТРИДЕСЕТ
ДВА ЧЛАНА ПОСАДЕ**

Ватра је беснела, бродска сирена је завијала, чуло се запомагање чланова посаде. Био је 24. јануар прошле године. Кад је хеликоптер стигао на место несреће сат је показивао 8 сати и 5 минута.

Грчки танкер „Орлеанс“ пловио је Северним морем с товаром сирове нафте. Превозио је гориво са Шатландских острва до Саутемптона, луке на југу Велике Британије. У једном тренутку 155 хиљада тона тежак танкер сударио се с данским рибарским бродом на двадесетак километара североисточно од Грејт Јармаута. На предњем делу трупа појавила се пукотина. Сiroва нафта, која је почела да истиче, упалила се за само неколико секунди. На танкеру је наступио прави пакао, огромни пламени језици лизали су на све стране.

Судар у 7.23

У војној бази у Колтишелу, месту близу Норица, пилоти Британског ратног ваздухопловства добили су обавештење о несрећи. Одлучено је да се пошаље

хеликоптер „Морски краљ“. У посади летелице био је капетан Чарлс Гилоу, копилот Мартин Пауел, Џон Ризон и Мелвин Ворд, човек који је руковао дизалицом на хеликоптеру.

За мање од сат времена „Морски краљ“ се нашао над грчким танкером. Мелвин Ворд је у импровизованом седишту дизалицом спуштен на палубу „Орлеанса“. Имао је утисак да га 45 метара дугачка челична сајла спушта у гротло ужареног вулкана. Кад је додирнуо палубу танкера под ногама је осетио врелину пакла који је беснео у утроби „Орлеанса“.

Ветар који је дувао око сто километара на сат претио је да грчки танкер одвуче право на једну од платформи за бушење нафте у Северном мору. Мелвин Ворд није смео ни да мисли на трагедију до које би тек тада дошло. Морао је да се усредсреди на тренутну ситуацију а то је било – спасти тридесет два члана посаде грчког танкера.

Држао је сајлу, да је ветар не одува, и морнарима који су га окружили наређивао да се организују. Нису сви могли одједном да се „укрцају“ на импровизовано седиште. Требало је да седну двоје по двоје.

Кад су прва два морнара села на крај сајле и чврсто се ухватила за челично уже, Мелвин Ворд је руком дао знак Џону Ризону да их повуче нагоре, у сигурност кабине хеликоптера. После неколико минута Ризон је спустио сајлу. На реду је била капетанова супруга и још један морнар. У тренутку кад су се њихова тела изгубила у облаку дима, палуба се затресла, ватра је добила на жестини. Пламен се појачао и заслепио посаду хеликоптера.

Капетан Чарлс Гилоу није смео да ризикује, сместа је морао да се удаљи с места несреће. Постојала је опасност да се „Морски краљ“ сруши.

У потпалубљу „Орлеанса“ чула се потмула тутањава а онда је одјекнула експлозија. Очигледно је пламен захватио нове количине сирове нафте. Ватра се испречила између Мелвина Ворда и још неколицине чланова посаде и чамаца за спасавање.

– Немамо другог избора – Ворд је зграбио за руку капетана Димитриоса Кириазиса – него да скочимо у море. Бацимо прво пластичне чамце у воду. Кад се будемо довољно удаљили од танкера, хеликоптер ће доћи по нас!

Скок са солитера

Капетан је запањено погледао у море. Требало је скочити с палубе у 25 метара дубок амбис. Димитриос Кириазис је покушао да се побуни мада је и сам био свестан да је то једино решење.

Мелвин Ворд се трудио да сачува хладнокрвност мада му се кувало у стомаку. Имао је утисак као да треба да скочи са солитера. Али ако то не уради у истом тренутку, добро је знао, касније ко зна да ли ће имати довољно храбрости.

Кад је уз страховит тресак додирнуо површину воде, Мелвин Ворд је, на сав ужас, схватио да га таласи носе право према запаљеном танкеру. Пробао је да плива у супротном правцу, али није вредело. Таласи су га подвукли под утробу танкера. Чуо је заглушујући звук и угледао пропелер који му се све више приближавао. Ако нешто сместа не учиниш, помислио је Ворд, никада више нећеш видети своју породицу.

Надљудском снагом ишчупао се из вртлога и некако дошао до кормила које се издизало из воде, како је касније посведочио, као кућа. Талас га је подхватио и метално кормило је кренуло ка Ворду. Мелвин је почео да плива борећи се за живот. Успео је да се удаљи од танкера на тридесет метара. Посада хеликоптера, која је пратила његову борбу, немоћна било како да му помогне, сада је могла да спусти челичну сајлу. Мелвин Ворд је био спасен

Драма је тек наступала

Пошто се нашао у кабини „Морског краља“ сав ошамућен од борбе с таласима, Ворд је, чим се повратио, одлучио да настави са акцијом спасавања. Другови нису хтели да му се супротставе.

Дизалица хеликоптера по други пут је спустила Мелвина Ворда на палубу „Орлеанса“. Опет су нова два члана посаде у седиштима „повучена“ нагоре. А онда, двадесетосмогодишњи Чарлс Гилоу, капетан „Морског краља“, приметио је да хеликоптер губи висину. Дошло је до квара на мотору. Биле су у питању секунде које су за Гилоу биле права вечност. Коначно, мотор му је „одговорио“, капетан је помоћу радара одредио да је платформа за бушење нафте удаљена око петнаест километара од места на коме су се налазили. Одлучио је тамо да се спусти, претходно јавивши радио-везом, да све припреме за слетање.

Преостали чланови посаде „Орлеанса“, загледи са палубе у небо, нису знали шта се све догађа са хеликоптером. Ништа више ни је умео да им каже ни Мелвин Ворд који је сада по други пут остао заробљен на танкеру. Овога пута предвођени Вордом, грчки морнари успели су да се укрцају у чамац за спасавање и безбедно га спусте у море.

Чим су додирнули површину и удаљили се од запаљеног танкера, приметили су брод који им је стигао у помоћ. Ворд је тек тада сазнао за драму својих другова у хеликоптеру. Срећом, све се добро завршило. „Морски краљ“ се успешно спустио на платформу. Неколико дана касније, кад се ватра стишала танкер је одвучен у ротердамску луку.

*

Средином јула Мелвин Ворд је, на свечаности у Бакинџемској палати, добио орден за храброст. Лично му га је уручила краљица.

В. С.

Илустровао: Слободан Стефановић

КОРТО
МАТЕЗЕ!

ФАНТОМСКИ БРОД

ЦРТА И ПИШЕ; ХУГО ПРАТ
(HUGO PRATT)

НА ОБАЛИ ИТАЛОЕ, НЕДАЛЕКО ОД САО
САЛВАДОРА ДЕ БАИЈИ У БРАЗИЛУ, НА-
ЛАЗИ СЕ ПРЕБИВАЛИШТЕ ВЕЛИКЕ
ГОСПОДАРИЦЕ МАГИЈЕ, ЗЛАТОУСТЕ...

ДОБРО СИ ОБАВИО ОНАЈ ПОСАО ПРО-
ТИВ ГИКОВНИКА ГОНЗАЛЕСА!

БОРБЕ СЕ НАСТАВ-
ЉАЈУ УСПЕШНО, А
КОРИСКО ДО САО
ХОРХЕ, КОМЕ СИ ПО-
МОГАО ДА ПОСТАНЕ
ВОЂА УСТАНКА,
ЈЕ ИЗВРОТАН!

ДА,
ЧУО САМ...

РЕЦИ МИ, КОРТО, ЗАШТО
СЕ УВЕК ПРАВИШ ДА ТЕ
НИШТА НЕ ЗАНИМА?!

ТВОЈА МАЈКА ЈЕ БИЛА ВЕОМА
ОТВОРЕНА... ОХ! ЗАМАЛО ДА
ЗАБОРАВИМ ОВО!

ЗЛАТНИЦИ СУ ЗА ТЕ-
БЕ, ЗАТО ШТО СИ ПО-
МОГАО НЕПРОМАШИ-
ВОМ!

НЕБУ ТАЈ НОВАЦ
ЈЕР МИСЛИМ ДА САМ
И ЈА КРИВ ЗА ЊЕ-
ГОВУ СМРТ! ДАЈ ТО
ЊЕГОВИМ
ЉУДИМА!

ЗНАМ ДА СИ ВЕЛИКОДУШАН! САМО,
СУТРА БЕШ СЕ КАЖАТИ ШТО ЗЛАТНИКЕ
НЕМАШ У ЦЕПУ!

СЛАЖЕМ
СЕ... СУТРА ЂУ
ПЛАКАТИ АЛИ
ДАНАС НЕКА
БУДЕ КАКО
КАЖЕМ!

ЗАШТО СИ СЕ ЗА-
МИСЛИО, КОРТО МАЛ-
ТЕЗЕ?

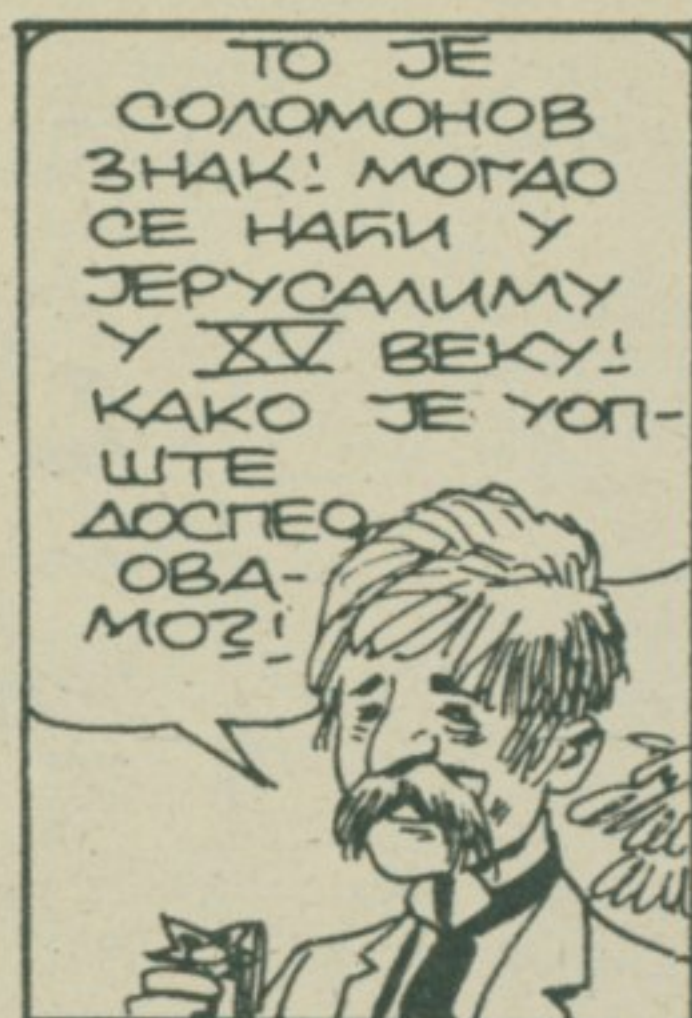

ДА,
ГОСПО-
ДИНЕ
КОРТО!

ОИ
МИ
ЈЕ
СПА-
САО
ЖИ-
ВОТ!

МИ СМО СЕ
ВЕЉ СРЕЛИ!
ХВАЛА ШТО СИ
СПАСАО БРА-
ТА МОРГАНЕ
БАНТАМ!

О, БРАТ
НАШЕ САРАДНИ-
ЦЕ! ИПАК, ЈА
ВАС ХАПСИМ!

МОЈА СЕСТРА НЕМАЧКИ
АГЕНТ? НИКАД! ОНА ЈЕ
ПО ОЦУ ЕНГЛЕСКИЊА И
НЕ БИ ИЗДАЛА СВОЈЕ!
УСТАЛОМ, ОТКУД ВИ
У НЕМАЧКОЈ ЖИВОР-
МИ!

СМИРИ СЕ, ТРИСТАНЕ!
БАРОН ЈЕ ЧОВЕК ЗА
ВЕЗУ ИЗМЕЂУ ОНОГ
ФАНТОМСКОГ БРОДА И
ЊЕГОВИХ СНАБДЕВА-
ЧА ГОРИВОМ!

БРОД ЋЕ ДОБИТИ
ГОРИВО И ОНДА
МОЖЕ ДА КРЕНЕ
НА СВОЈЕ РАТНЕ
ЗАДАТКЕ
ПРОТИВ
САВЕЗНИКА...

ТАЧНО, ГОСПОДИНЕ
МАЛТЕЗЕ! ЧИНИМ
ОВО ЈЕР САМ БИО
КОНЗУЛ У ОВОМ ДЕЛУ
БРАЗИЛА! А САД
ИДЕМО...

БРАЗИМСКИ БРОД УПРАВО УПЛОВ-
ЉАВА У РЕКУ ГДЕ СЕ НАЛАЗИ
НАШ БРОД! ПРЕДАЈУ ВАС
КАПЕТАНУ...

БАРОНЕ,
БАЦИТЕ
ПИШТОЛ!

КАКОЗ!

ЈА САМ АГЕНТ БРИТАНСКЕ
ВОЈНЕ ПОЛИЦИЈЕ ЗАПАДНО-
АФРИЧКИХ ПОГРА-
НИЧНИХ СНАГА!

МА ШТА
ТО
ПРИЧАШ?

ЗАХВАЉУЈУХИ
ЈЕДНОЈ ИНФОРМА-
ЦИЈИ КОЈУ СМО
ДОБИЛИ, БИРО ЗА
БЕЗБЕДНОСТ У
НИПЕРИЈИ ОДЛУ-
ЧИО ЈЕ ДА ПРА-
ТИ ВАШЕ
КРЕТАЊЕ!

ТАКО ЈЕ БРИТАНСКИ ВОЈНИ ОБАВЕШТАЈ-
НИ БИРО ДОШАО НА ИДЕЈУ ДА СЕ УБА-
ЦИМ МЕЂУ НЕМАЧКЕ КОЛОНИЈАЛНЕ ВОЈ-
НИКЕ ИЗ ТОГДА И ДА ВАС ПРАТИМ ЗА
ВРЕМЕ МИСИЈЕ У БРАЗИЛУ!

ВРАО ЛУКА-
ВО... АЛИ НЕ
РАЗУМЕМ КАКО
ЈЕ ОНДА БРОД
СА ГОРИВОМ
ИПАК ДОШАО?

ДА, БРОД ЈЕ СТИГАО
ДАИ СУ МУ ПЛАНОВИ
ДРУЖИЦИ! БРИТАНСКИ
БИРО ЗА БЕЗ-
БЕДНОСТ ЈЕ
У ДОГОВОРУ
СА АТЛАНТСКОМ
АГЕНЦИЈОМ...

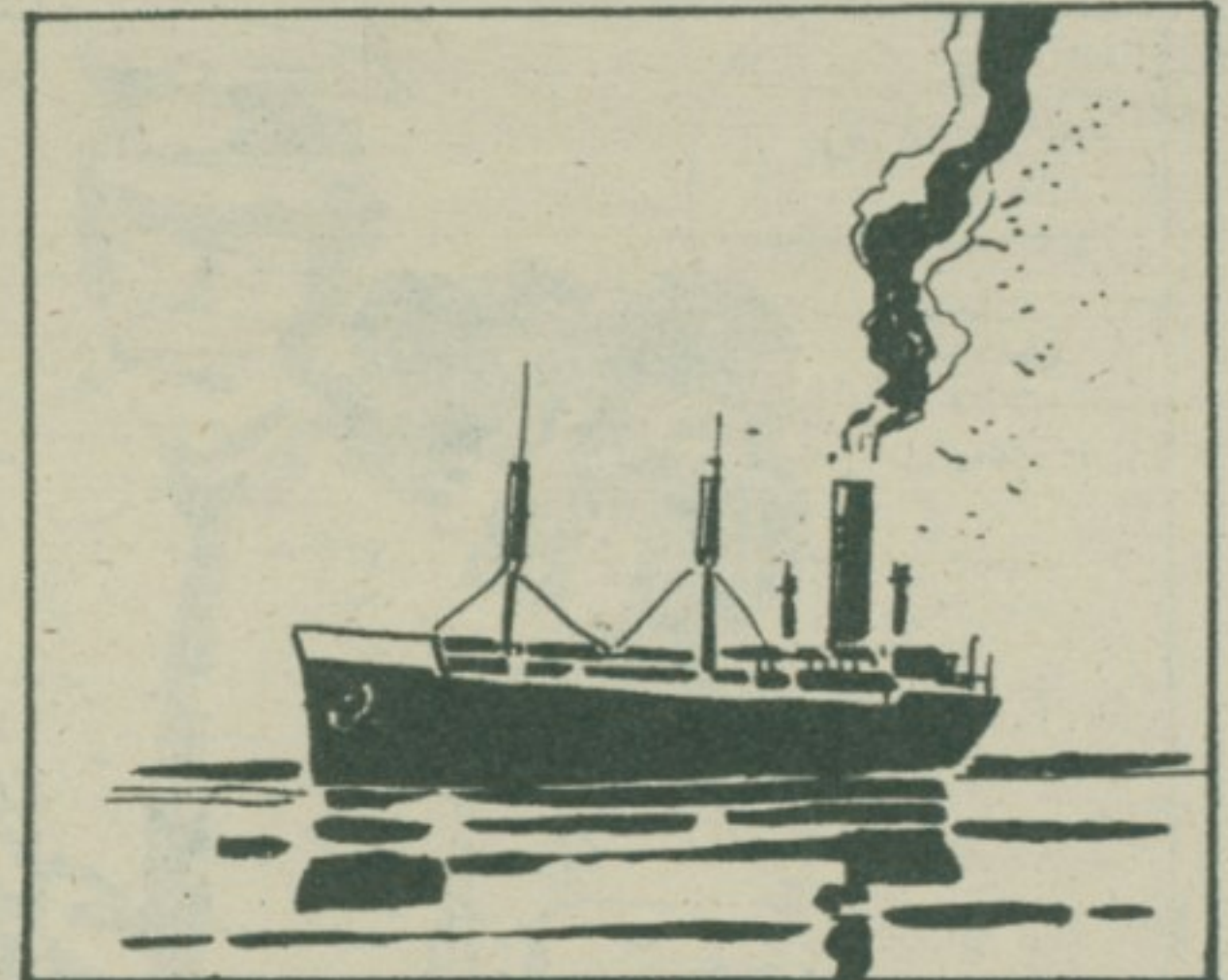
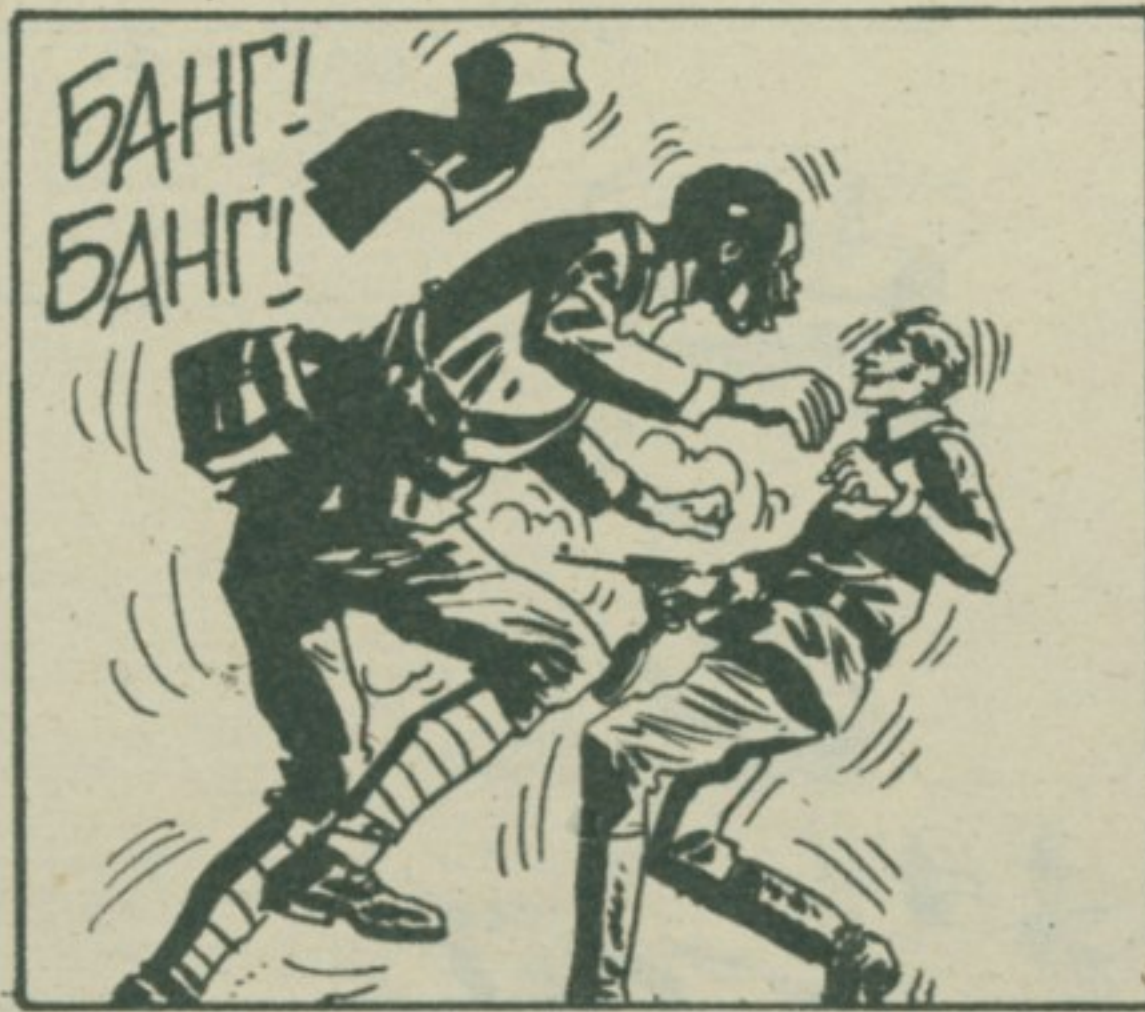

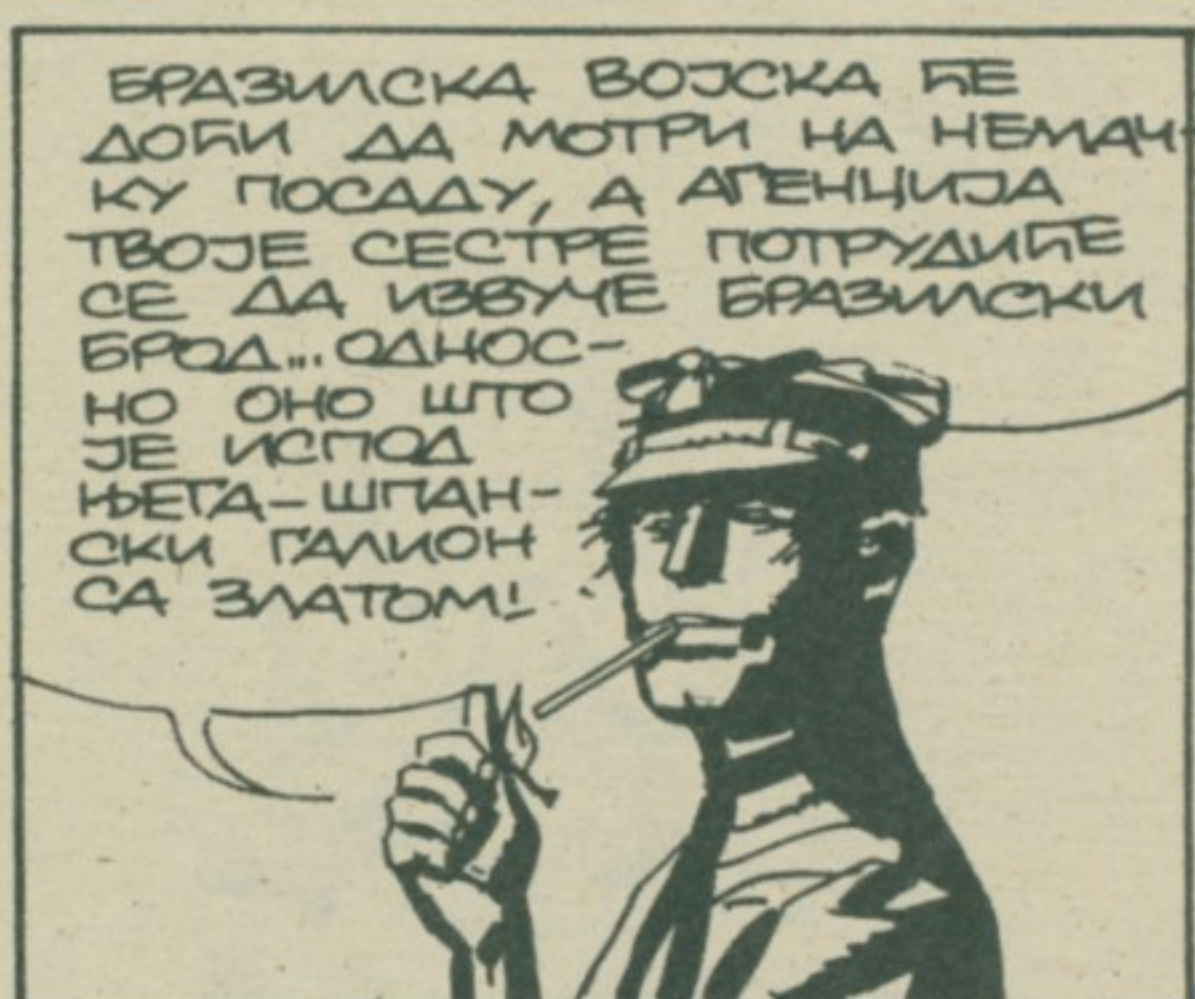
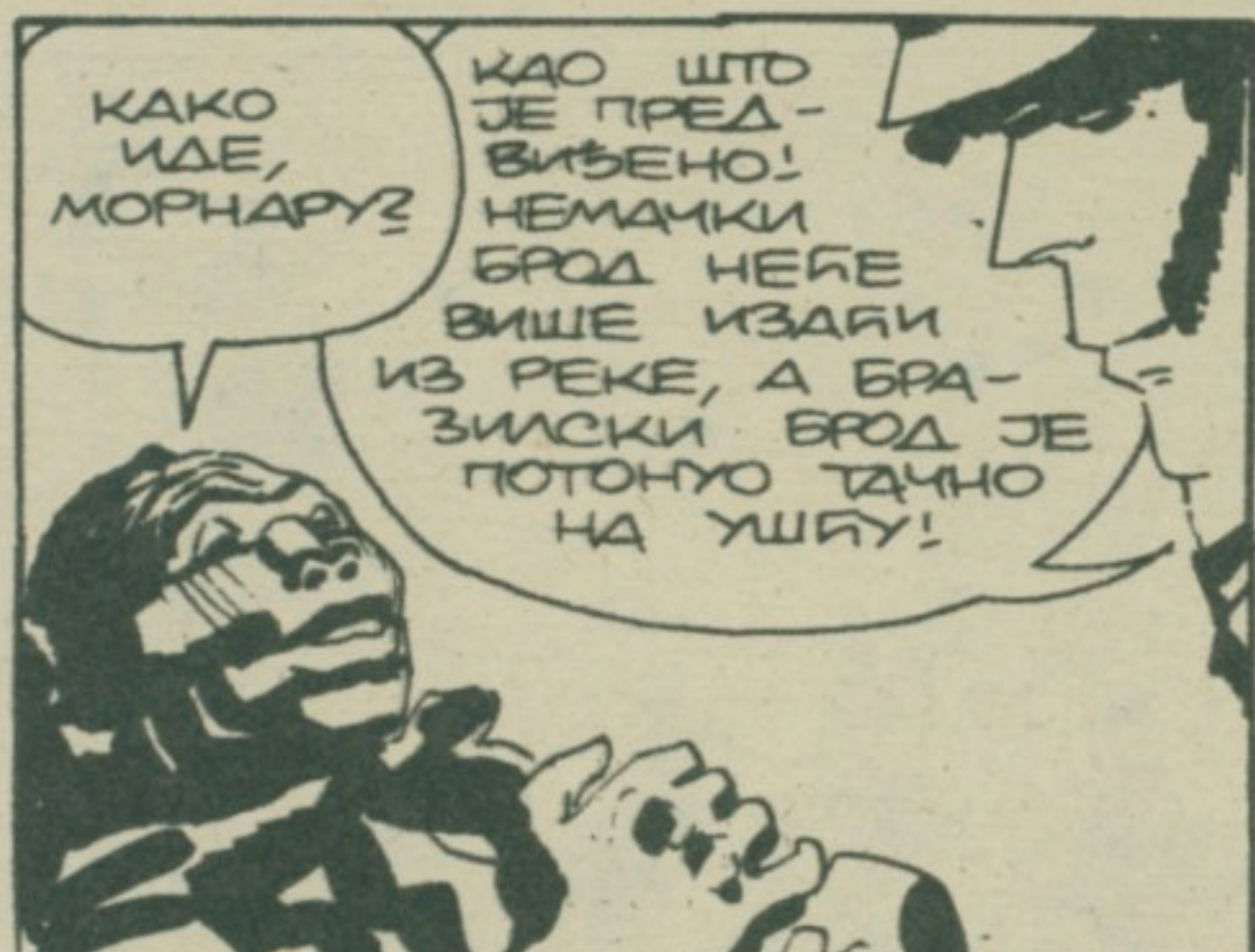
ЗАТОУСТА
И МОРГАНА БАН-
ТАМ САРАДУЈУ СА
БРИТАНСКИМ ВЛАСТИ-
МА! ОНЕ СУ ПРЕВАРИ-
ЛЕ НЕМАЧКЕ АГЕН-
ТЕ КАД СУ ОБЕГАЛЕ
ГОРИВО ЗА НЕМАЧКИ
БРОД!

ИДЕМО
НА ВРЕГ! НА-
ПРЕД, БАРОНЕ!

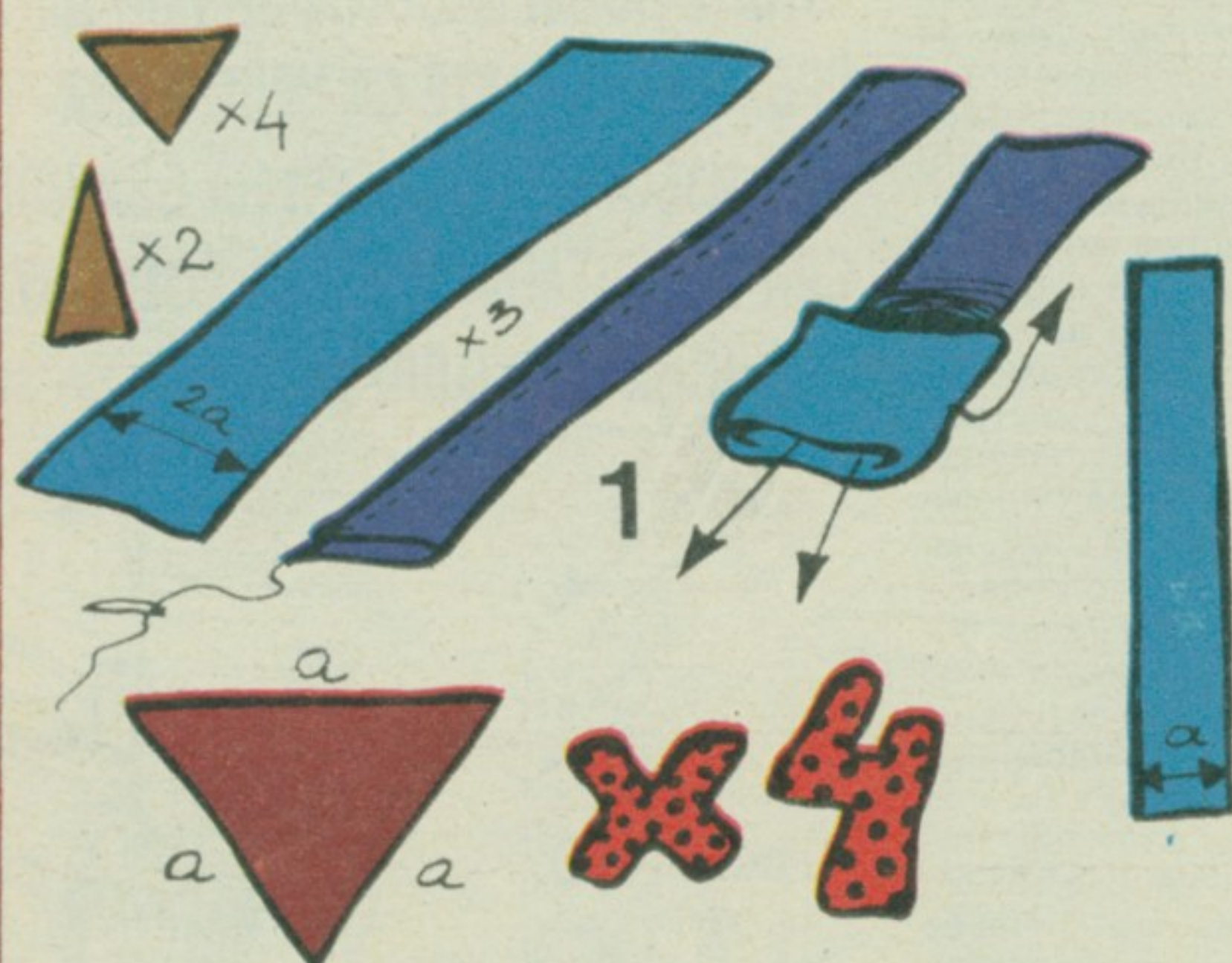

ХОЗНТРЕГЕРИ

Хознтрегере направите од платна шареног, на цветиће, тачке или пруге. Исеците три траке дуже него што вам треба, а ширине $2 \times a$, тј. 2×4 или 5 см, значи 8 или 10 см. Потребно вам је шест троугластих комада коже или чоје чија је страна a и два троугла од истог материјала чија је једна страна a , а друге две мало веће. Прошијте траке по дужини с наличја и преврните (црт. 1). Направите шест петљи било од коже, комада платна (које ћете сашити на исти начин као трегере, само мање) или од готових трака, па те петље и један крај трегера залепите (ако је кожа) или профирцајте, ако је чоја (црт. 2) за један мањи троугао. Преко свега ставите други троугао и прошијте на машини или ручно, али ситним бодом. Пазите да лице коже или филца остане споља. Тако урадите са сва три трегера.

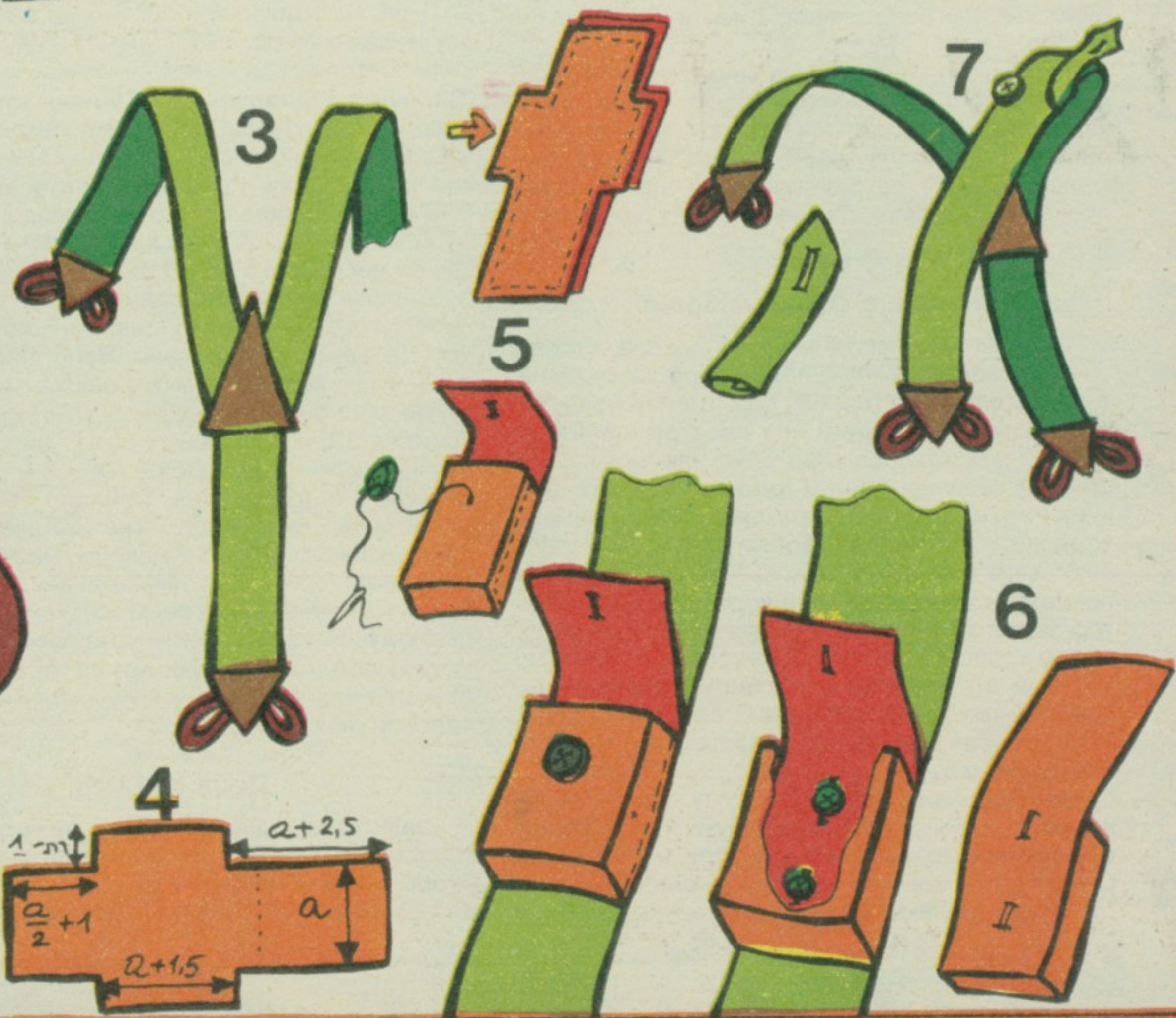
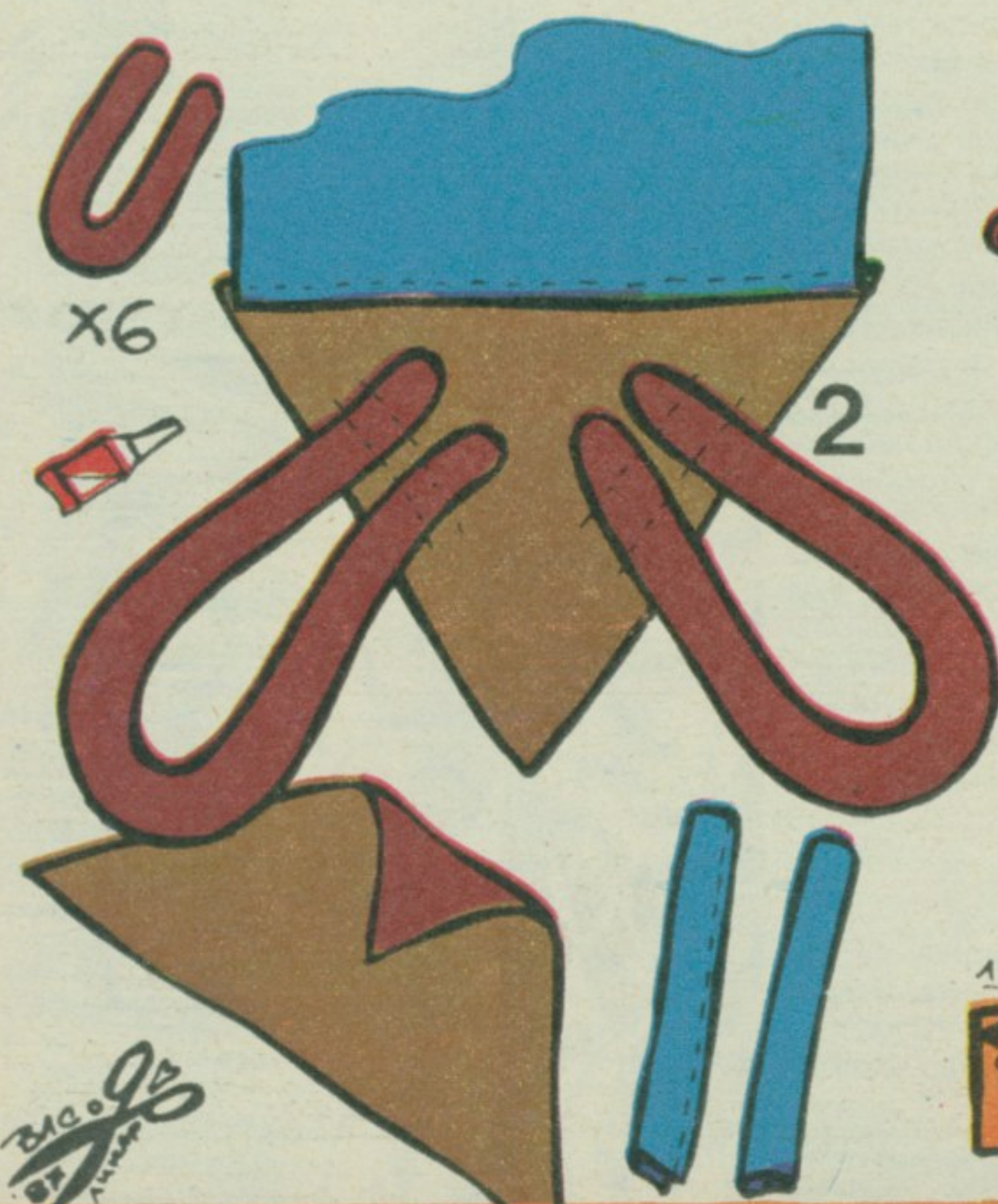
Сада преко већег троугла треба на исти начин повезати ова три трегера као што се види на црт. 3. Међутим, овде треба бити веома пажљив. Пошто су трегери од платна а не од ластиша, треба тачно погодити меру. Водите рачуна да се дугмићи који држе трегере пришивају на појас панталона или сукње. На трегере можете пришити џеп и гајку која држи рукавице. Крој џепа дат је на црт. 4, ако је платно танко искројте два таква комада, прошијте с наличја, али оставите рупу кроз коју ћете џеп преврнути (црт. 5). На црт. 5 види се и како треба склопити и заштити џеп. Џеп зашијте на трегер, а можете отворити и две рупице на позадини џепа, па на трегеру заштити два дугмета (црт. 6). На месту где је раме можете ушити гајку са рупицама за закопчавање и дугме (црт. 7) и ту ставити рукавице као што се види на црт. 8.

$$a = 4-5 \text{ cm}$$

Златан
Кривош

Златан
Кривош

Помажемо

Вам

при

избору

hi-fi

уређаја

- КАСЕТОФОН

ЛАЖЖОВ ЕЛЕКТРИЧНОГ СТИЛА

Техничка решења код касетофона су много напредовала, тако да су некадашње, на изглед нерешиве тешкоће, постале данас потпуно обична појава, на коју се скоро и не обраћа пажња.

Ипак, најстарија дилема, са којом се суочавају љубитељи доброг звука је — касетофон са две или три тонске главе.

Тонска глава која приликом снимања преводи електричне и магнетне импулсе и записује их на траци и обавља обрнути процес приликом слушања је сигурно најкритичнији део касетофона. У основи, тонска глава је електромагнет са микроскопским прорезом између својих полова, а то је она површина где трака додирује тонску главу. Тачност ширине тог прореза је не-обично важна. Да би снимљени материјал, при стандардној брзини од 4,75 cm/s, могао да се слуша без губитка у фреквенцији, тај прорез мора да буде мањи од једног микрометра (μm). Дотле је за добар однос између сигнала и шума приликом снимања потребан прорез три до пет пута већи. Тако касетофони који користе исту тонску главу и за снимање и за репродукцију морају да траже компромис. На тај начин би се код слушања изгубило око 6,5 dB који се морају надокнадити, да се углавном високи тонови „вештачки“ појачавају електронским путем. Али ту се такође појачава и основни шум траке.

Касетофони који имају три тонске главе немају тих мана пошто је прорез на свакој (било за снимање или репродукцију) урађен тачно како треба.

На квалитет тонске главе много утиче и материјал од кога је израђена. Познато је да су оне израђене од легура познатих као сендаст и ферит три до пет пута трајније на хабање од пермалоја. Ово је важно јер трака, док прелази преко тонске главе, делује као фини шмиргл-папир.

Какав је Dolby најбољи

Погонски механизам касетофона представља следећу критичну тачку код избора. Могу се наћи касетофони са једним, два, три, па чак и четири мотора, са једним или двоструким покретачем траке (dual-capstan drive или closed-loop drive) и великим бројем аутоматизованих функција. Највећа корист је од двоструког покретача траке, јер осигурава добар додир, најкритичнијег дела траке, са тонском главом. Двоструки покретач траке скоро увек користи посебан мотор за погон точкића који вуку а уједно се тај мотор користи и за брзо премотавање траке, тако да је други мотор искоришћен само за покретање траке код снимања и слушања.

Скоро сви савремени касетофони користе електромеханичке команде, а неки скупљи користе посебан серво-мотор за ту сврху. На тај начин се избегавају удари и бука коју стварају електромеханичке команде приликом рада. Све више се користе и логичка кола (logic control), тако да није потребно код сваке промене

функције притискати тастер „стоп“, то је могуће јер је централни склоп механизма пројектован да не изврши команду која би могла оштетити касетофон.

Однос сигнала према шуму код већине трака је приближно 55 dB (без примене неког од редуктора шума) што није неки нарочито прихватљиви податак за снимање hi-fi звука. Због тога су проналажени различити редуктори шума, са мање или више успеха.

Први, који је показао добре карактеристике, и који је био опште прихваћен био је Dolby-B који је побољшавао однос сигнал/шум са 10 dB, на прихватљивих 65 dB. Овај систем није потпуно уклонио шум, који се и даље чуо нарочито када је музика тиша. Но, ипак је више допринио него што је одузимао снимку. Остали редуктори као ANRS (код JVC), Adres (Toshiba), Super D Sanyo идруги нису имали таквог успеха.

Стручњаци Долби лабораторије сада су понудили још моћнији систем Dolby-C који омогућава 20 dB редукције шума. У суштини то је двоструки систем Dolby-B који нуди још једно побољшање приликом снимања — смањује ниво високих тонова како не би дошло до засићења траке. Касније код репродукције то надокнађује.

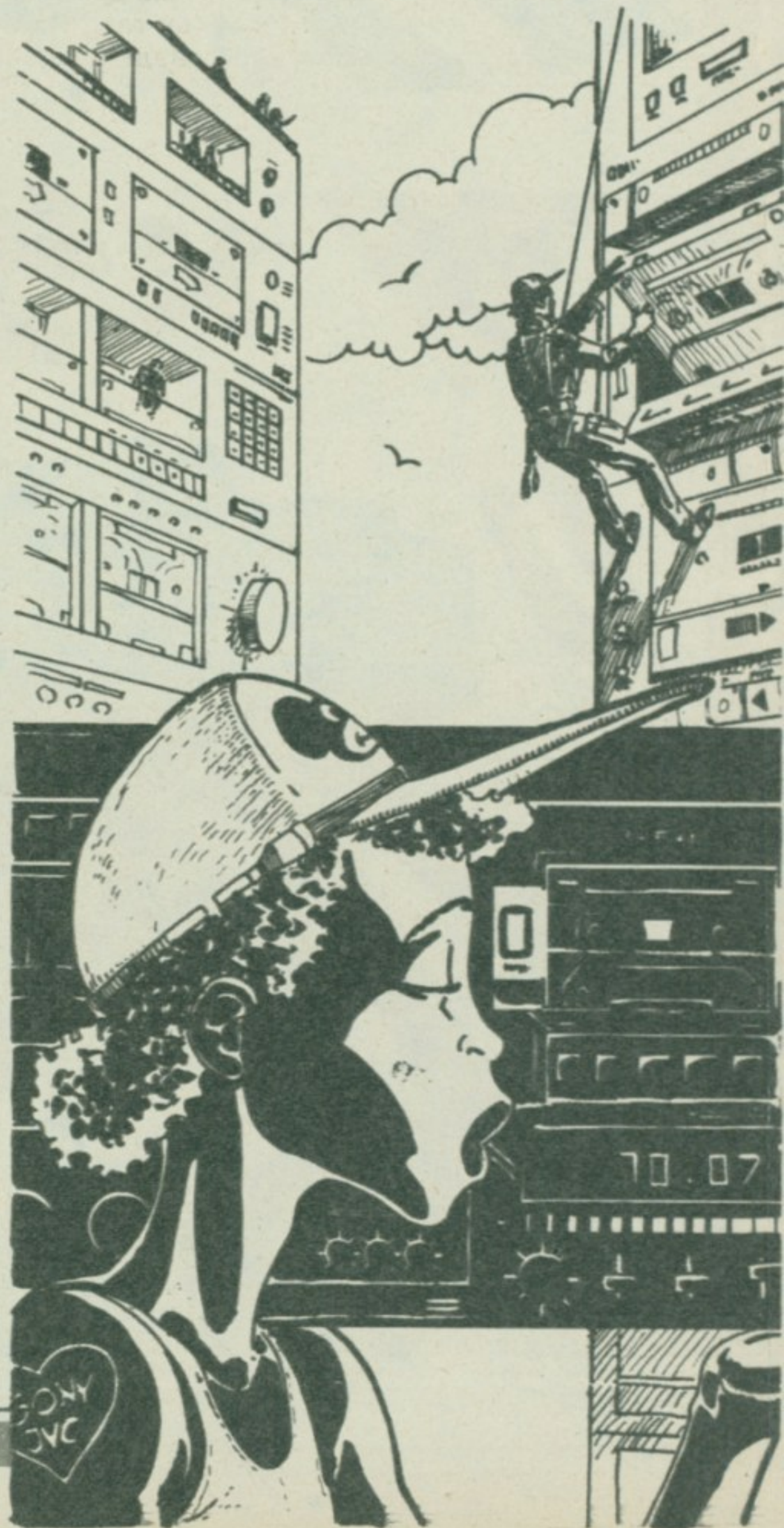
Ипак, најефикаснији систем за редукцију шума је свакако dbx. Због више цене није толико распрострањен, а и због чињенице да не иде са Долбијем. Однедавно су и у неке комерцијалне касетофоне почели да уграђују овај систем (TE-AC, Technics, Yamaha, Luxman). Овај систем ради на принципу сабијања динамике приликом снимања и ширења код репродукције у читавом чујном спектру. Може да постигне снимљену динамику и преко 90 dB.

У новије време неки произвођачи почели су у касетофона да уграђују систем Dolby HX и HX-pro (Aiwa, Harman-Kardon, Bang Olufsen). Овај систем се често меша са онима за редукцију шума иако он то није. Оригинална верзија Dolby HX је нешто побољшана у Bang Olufsen лабораторији и добила име Dolby HX-pro и таква модификација је прихваћена. Принцип овог система је да мења ниво предмагнетизације приликом снимања како би се до максимума искористила могућност траке за снимање високих тонова. Траке снимљене са овим системом могу се репродуковати и на оним уређајима који га немају. Побољшање које пружа овај систем је сличан оном које је између металних и хром-диоксидних касета.

Деца све чују

Квалитетно снимање звука не може се замислити без индикаторског инструмента. Стари, скоро потпуно избачени из употребе, VU метри, инструменти са казаљком, тачно показују про-

ДВЕ ИЛИ ТРИ ГЛАВЕ? DOLBY ИЛИ DBX? ШТА ЈЕ DOLBY-C СИСТЕМ? ШТА СА DOLBY HX-ОМ? БИЛО ДА ЖЕЛИТЕ ДА КУПИТЕ БОЉИ КАСЕТОФОН ИЛИ ДА СЕ ПРВИ ПУТ СРЕЂЕТЕ СА НЕВОЉАМА ОКО ИЗБОРА, ОДГОВОРИ НА ОВА ИЛИ СЛИЧНА ПИТАЊА МОГУ ДА ПОМОГНУ ПРИ КОНАЧНОЈ ОДЛУЦИ

мене у звучним сигналама који се споро мењају, тако да непажљивом употребом може доћи до презасићења траке, а самим тим и до лошијег снимка. Савремени дигитални инструменти региструју и тренутне промене у јачини сигнала, а показују и вршну (пеак) вредност сигнала, зато се и зову пик-метри (пеак метер). Ови инструменти могу да буду са светлећим диодама, течним кристалима или флуоресцентним показивачима, сви су урађени у неколико боја.

Индикатори нивоа снимања су обележени од -20 до +3 dB, док бољи модели иду и до +10dB, што је направљена већа градација то је боље. Оптимални ниво снимања је од +3 до dB

МАЛИ САВЕТИ - ВЕЛИКА КОРИСТ

З апрљаност тонске главе знатно утиче на квалитет звука. Како трака прелази преко главе оставља на њој емулзију којом је прекривена и ствара наслагу која спречава добар додир главе и траке. Та фина прашина таложи се и на покретачким точицима који покрећу траку, тако да може доћи до неуједначености брзине покретања. Због тога је пожељно сваких месец дана очистити тонску главу и покретачке точице. Ако немате нарочите касете и течности (Discwasher "Perfect Path" и "Car-stan-Pinch Roller cleaner"), слободно можете узети штапић са ватом за чишћење уха и умочити га у чист алкохол и тиме очистити главу и точице.

Временом се иначе неутрална тонска глава намагнетише па се тако повећава шум. Зато глава мора да се размагнетише. Најпрактичније су посебне касете демагнетизатори (TDK HD-1 или Discwasher DMAG) које се само убаце у касетофон и приликом "play", после неколико секунди глава је размагнетисана. Ово је пожељно радити три до четири пута годишње.

у зависности од типа траке (најмањи је за low poise а највећи за метал траке).

На крају смо дошли и до фреквентног распона (frequency response), који поседује касетофон, као наведену техничку карактеристику. Не може се рећи да то није важан податак, али је тачно и то да му се придаје већи значај него што заслужује.

Овај распон се често изражава од 20 до 20.000 Hz. Друга бројка може да буде занимљива за само сасвим малој деци, пошто чујност високим фреквенцијама знатно опада с годинама. Тако већина одраслих чује тек нешто изнад 15.000 Hz. На дну чујног спектра тонове испод 20 Hz пре можете осетити као притисак звучног таласа на кожи него што ћете их чути. Пошто је најнижи тон који се може чути у регуларној музици, ниско-S (32 Hz), који производе велике оргуље, фреквентни распон касетофона од 30 до 16.000 Hz више је него довољан.

Наравно, треба додати још једну чињеницу на коју треба посебно обратити пажњу. То је колика је грешка у фреквентном распону наведена. Како произвођачи наводе и тај податак, не треба га занемарити. Износи се уз навод о фреквентном распону. Примера ради, кад произвођач наведе да је фреквентни распон од 20 - 17.000 Hz $\pm$ dB, то значи да у том фреквентном распону при снимању касетофон "прави" грешку на неким фреквенцијама (обично су то 1-2 KHz) у распону од -3 dB до +3 dB. То једноставно значи да толико одступа од идеалне равне фреквенције. Што је грешка мања и фреквентни распон уједначенији, то је касетофон бољи. Уобичајене грешке су у распону од $\pm$ 3 dB (за моделе економске класе), оне се и толеришу.

Наши трговци су се побринули да набаве сасвим солидне касетофоне за кућну употребу. У економској класи добар избор су JVC KD-X2, Yamaha K-220, Akai HX-A201 или Kenwood KX-54. За средњу класу вредни пажње су Hitachi DX6MkII и Yamaha K-340. Онима који желе добар звук по сваку цену предлагемо Akai GX-R70, Yamaha K-720, JVC TD-V66 и Sony TC-K444 ESII.

Предраг Кос

Илустровао: Раде Товладијац

КЊИГЕ ЗА ВАШ УСПЕХ У ЖИВОТУ

1. A. M. Semorie: „И ВИ МОЖЕТЕ ИМАТИ СУПЕРПАМЋЕЊЕ“

- VI изд. Програмирани приручник технике памћења и учења, којим можете повећати своје памћење и способност учења
I књига „МЕТОДЕ И ТЕХНИКА ПАМЋЕЊА“ (202 стране) дин. 2.700.-
II књига „ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА“ (228 страна) дин. 2.700.-
ПРАКТИЧНЕ, ЛАКО СХВАТЉИВЕ И СВИМА ПРИСТУПАЧНЕ МЕТОДЕ БРЗОГ, ЛАКОГ УЧЕЊА И ПАМЋЕЊА свих врста података и знања

Комплет (обе књиге заједно) дин. 4.500.-

Формат 17 x 24 cm, 430 стр.

преко 150 илустрација 15 самотестова.

2. S. Yesudian - E. Haich: „ЈОГА И СПОРТ“

- Комплетан, практичан и веома приступачан приручник ХАТХА ЈОГЕ древне и широм света потврђене јединствене уметности Истока за стицање и очување доброг здравља током целог живота

Ко жели ДОБРО ЗДРАВЉЕ и ЛЕПУ ЛИНИЈУ, ПСИХИЧКИ МИР и СНАГУ треба да проучи ову веома распрострањену књигу преведену на 19 језика света

у преко два милиона примерака

Цена дин. 2.700.- ципни формат, 224 стр.

преко 70 илустрација.

3. S. Yesudian: „ЈОГА И ЗДРАВЉЕ“

- Виши курс ХАТХА ЈОГЕ, наставак књиге „ЈОГА И СПОРТ“

Програмирани приручник примене најбољих метода Хатха Јоге за сваку седмицу у години

СПЕЦИЈАЛНИ РЕГИСТАР И ДИЈАГНОСТИЧКИ ИНДЕКС за преко 140 обољења омогућује ефикасну примену најбољих метода за поједине органе и обољења

Цена 2.700.- дин. ципни формат 221 стр. преко 250 илустрација. Комплет (обе књиге „ЈОГА И СПОРТ“ и „ЈОГА И ЗДРАВЉЕ“ заједно) дин. 4.500. Све књиге су штампане латиницом на фином офсет папиру са корицама у више боја

ГАРАНЦИЈА: Сваком незадовољном читаоцу наших књига одмах враћамо новац ако неопштећену књигу врати у року од пет дана након пријема.

Код испорука за иностранство зарачунавамо поштарину и паковање

БИБЛИОТЕКА САЗНАЊА
НАРУЧБЕНИЦА

1. СУПЕРПАМЋЕЊЕ	КОМ.
2. ЈОГА И СПОРТ	КОМ.
3. ЈОГА И ЗДРАВЉЕ	КОМ.

АДРЕСА НАРУЧИОЦА (испунити читко ШТАМПАНИМ СЛОВИМА)

Име и презиме _____

Улица и број _____

Пошт. бр. и место _____

Књиге плаћате поузећем - поштару код преузимања.
Наручите на адресу: „ТЕХНИКА ПАМЋЕЊА“, 3-п.п. 20-70, 11031 Београд 8.

ЗА ЉУБАВ
ПРОХУЈАЛИХ
ВРЕМЕНА

БОГАТАШ БЕЗ

ГИЗЛЕН МАХИ ИМА
БАСНОСЛОВНО ВРЕДНУ
НАЈВЕЋУ ЗБИРКУ СТАРИХ
АУТОМОБИЛА НА СВЕТУ.
АКО БИ МОРАО ПРЕ БИ
ПРОДАО КОШУЉУ СА СЕБЕ
НЕГО СЕ ОДРЕКАО БИЛО
КОЈЕГ ОД ЊИХ

Једна од само неколико сачуваних првих бензинских пумпи. Фирма Шел је већ тада била свуда присутна.

Када би Гизлен Махи продао само трећину својих старих аутомобила не би само он пливао у новцу него и његови прауници.

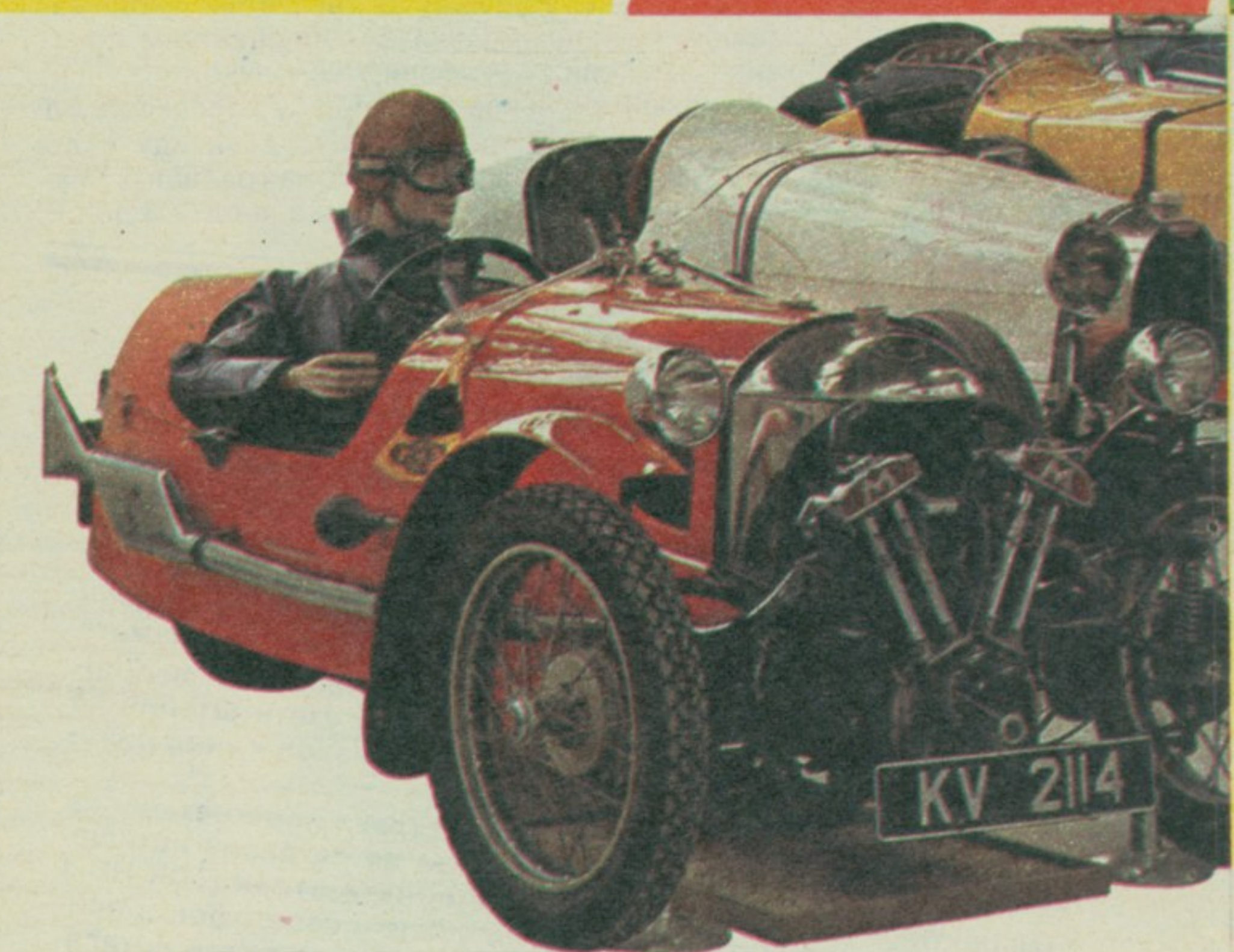
Знате ли колико он има „олд тајмера“? Веровали или не – 900! Највише на свету. Више од било којег музеја.

Преварили сте се ако мислите да се ради о истрошеним раритетима. Они јесу реткост али не и „кршеви“. Сваки од тих старих аутомобила изгледа блиставо, као да је управо изашао из фабрике или мајсторске радионице првих конструктора. Мирне душе можете да окренете кључ, упалите мотор и кренете у возњу. Наравно, Махи није живео у време када је неколико аутомобила из његове колекције настало и нестало из употребе, али је сопственим рукама успео да их спасе једног стања у коме их је налазио на отпадима или у старим шупама. Одбачене аутомобиле није увек затицао целе већ у деловима па је муку мучио да прикупи „остатке“. Не треба ни говорити колики је то напор када се зна колико делова има аутомобил, чак и онај с краја прошлог или почетка овог века!

Сам себи Деда-Мраз

Махи није од врсте богаташа који са чековном књижицом у џепу путује по светским метрополама плаћајући на аукцијама старе аутомобиле десетинама милиона долара. Ни говора! Прво, није богаташ и не расипа се новцем, иако би према вредности старих аутомобила које поседује могао да се сврста међу десет најбогатијих људи ове планете. Друго, аукције не посећује, јер тврди да су за расипнике и снобове.

Истина, Махи није сиромашан, живи сасвим лепо, тачније има

онолико колико је човеку потребно за обичан живот. Поседује малу фирму за продају савремених аутомобила и мотоцикала. Донедавно је заступао италијански „Фијат“, одскора је продавац возила јапанске „Хонде“. Родни град Ган у Белгији никада није напуштао.

Махи не само да личи на дедицу, он јесте деда. Недавно је напунио осамдесет година. Ипак, одолева старости и по цео дан неуморно ради. Трговачку фирму је препустио млађем сину Ивану и потпуно се предао својој страсти – старим аутомобилима.

Не журите са закључком: Махи није особењак који повоздан дрежди пред својим љубимцима и диви им се. Додуше, он је прави пример изреке чувеног старогрчког мислиоца Платона да је „живи створ слеп према предмету који воли“. То за старог Махија

важи само дотле док распадути аутомобил не доведе у стање у каквом је био као нов. Уосталом, Махи није ни трепнуо када је 600 највреднијих „олд тајмера“ поклонио музеју који је сам уредио. Заузврат, није тражио ни један једини франак! Музеј је отворен у бриселском парку „Ди конквантеноер“. Махи је почасни директор музеја, али у своју канцеларију ретко наврати.

Гизлен Махи сакупља старе аутомобиле већ 60 година. И не само аутомобиле већ и све што се креће сопственим погоном на два и три точка. Држао је и две кочије, веома вредне јер је у свету направљено само 60 таквих. Пошто су заузеле много простора, а немају блиску везу са аутомобилом, једноставно их је поклонио пријатељу који поседује највећу збирку кочија у Европи!

СВА ЧЕТИРИ ТОЧКА
У ИГРИ

ВРУЋ НОЖ
ЗА
КРИВИНЕ

ДА ЛИ ЋЕ ВЕЋА
МОГУЋНОСТ
МАНЕВРИСАЊА

УЧИНИТИ ВОЖЊУ
БЕЗБЕДНИЈОМ ИЛИ ЋЕ
ИЋИ НАРУКУ ЈОШ
ВРАТОЛОМНИЈИМ
ТРКАМА ПО ПУТЕВИМА?

Изгледа да ће се ускоро остварити сан милиона возача: моћи ће, као од шале, да се упаркирају на месту дугачком колико и њихов аутомобил. Новина није намењена само онима којима је

паркирање слаба тачка већ и уштеди сваке стопе за паркирање у великим градовима. У питању је могућност окретања лево-десно сва четири уместо, као до сада, само два точка.

Предњи и задњи точкови ће, при сасвим малој брзини као, на пример, код паркирања да се окрену у супротним правцима и аутомобил ће да се увуче у тесно место без садашњег непотребног напред-назад маневрисање и нервирања, приде.

И, обрнуто, при великим брзинама, сва четири точка истовремено ће заузети исти правац што ће омогућити брже и лакше савладавање кривина. Сада на кривинама правац мењају само предњи точкови док се задњи „вуку“.

Јапанске компаније „Хонда“ и

„Мазда“ планирају да прве аутомобиле са управљањем на четири точка пусте на тржиште крајем 1987. године. Америка и Европа су, у том погледу, далеко иза њих.

„Мазда“ испробава систем којим управља компјутер. Компјутер ће, у зависности од брзине кретања, да усмерава точкове дајући им најповољнији угао. Ако би се, ипак, догодило да предњи точкови „проклизају“, систем би аутоматски окренуо задње у супротном правцу и смирио ситуацију.

„Хонда“ ради на преносном систему који ће управљати и задњим точковима с тим што возач мора да научи да при великим брзинама умерено окреће волан, а при малим оштрије. Уколико возач на ауто-путу ме-

БОГАТСТВА

Део
Махијеве
збирке.
Све
„ростери“
у свим
варијантама!

Махи поседује и два стуба првих бензинских пумпи које су се појавиле. Само оне вреде читаво богатство. Има и једну од првих парних локомотива дугачку једва 3 метра. И њу ће да поклони, „смета му“!

Све је пука случајност

Збирка старих аутомобила заиста делује величанствено, али је тешко рећи колико је часова рада утрошио Махи да купљене „кршеве“, а често напросто добијене само да би се власник отарасио старудије, доведе у садашње стање. Прецизно је водио белешке: 400 аутомобила је сопственим рукама уредио. Повремено су му помагали верни пријатељи и мајстори: по један столар, фарбар и механичар.

Око 300 аутомобила који су остали и Махијевом власништву налазе се у великој хали високој четрдесет метара, некадашњем зимском циркусу у Гану. Махи је купио то напуштено здање, преу-

редио га и аутомобиле изложио на радост суграђана. Збирка је распоређена у партеру и горњем нивоу.

Изгледа невероватно, али је истинито: готово цела Махијева баснословна колекција настала је као плод пуке случајности! Од сваких десет старих аутомобила које поседује један је тражио по свету а на девет „натрапао“ купујући их будзашто. Неки сељак из Француске молио га је да му „скине беду с врата“. Вели, има гвожђурију у шупи, не зна како се ту обрела ни шта с њом да ради. Кад је показао Махију зарђалу гомилу гвожђа, овај се згрануо. Био је то костур јединог примерка аутомобила који је направио Жан Пијас 1900. године. Данас је то највећи бисер у Махијевој збирци.

Међу аутомобилске историјске споменике спада и аутомобил „ООУО“ из 1912. мале фирме Хермес која одавно не постоји, затим „фонди ЦФ“ из 1906. са бројем возног построја 4, па возило последњег руског цара из 1911. „деленаи белевил“ или „пежо“ из 1915. у којем возач није био заштићен од кише... Махи једини у свету има и „котеро ЦВ“, и аутомобил „МБ“.

Страсник Махи само је једном учествовао на аукцији. Било је то пре двадесетак година у Енглеској. За скромних 140 фунти купио је амерички „студебекер“ из 1913. али са управљачем на десној страни.

Један белгијски грађанин скоројевић био је пресретан кад се ратосиљао старог аутомобила који му је остао још од деде. На улици с њим није могао јер су га пријатељи завитлавали, а да га тек тако гурне у јарак није хтео. Аутомобил је био као нов, прешао је само 8.000 километара. Махи је на-

басео на њега и одмах му исплатио 25 хиљада белгијских франака. Знате ли шта је добио за тај новац: ни мање ни више него „ролс-ројса“ из 1921. посебне израде и ограничене серије! Изузимајући оне једине примерке, то је сада најскупље возило Махијеве збирке!

Сметлиште и време

Ако би оспособио неколико истоветних старих аутомобила, Махи је задржавао један а остале размењивао путем огласа са другим колекционарима. Тако је и најчешће обогаћивао збирку. Праву реткост „де дион бутон“, а имао је два аутомобила, Махи је заменио за „дајмлера“ који се кратко производио ручно у Аустрији. Растао се и од „ролс-ројса“ из 1938. године који је представљао „вишак“ и за њега добио „де диона“, модел који није имао. Раритет „8ЦВ популар АЛ“ из 1906. га је највише намучио. Осамнаест месеци је напорно радио док га није довео у возно стање. Нашао га је на сметлишту. Шасија је била извијена од пожара који је аутомобил некада захватио, а мењач висео као дроњак!

Познаник из Холандије позвао га је телефоном и замолио да дође и погледа „пакарда“ из 1932. Стајао је у дворишту тешко хаварисан. Махи га је упитао за цену. „Ништа, одговорио је познаник, само га носи да га више не гледам!“

Како је Гизлен Махи почео? Необично! Направио је сопствено возило дугачко око шест метара, оклопљено лимом дебљине 2 центиметра. Више је лично на тенк, али се нашао неки заблудели купац и за ту грдосију платио Махију 250 марака. Двадесетих година

Гизлена Махија (лево) ни данас не напушта страст. Док ради с мајсторима на реновирању аутомобила, трговину „да се преживи“ води син Иван (десно)

овог века то је био велики новац. С тим и са нешто уштеђевине, млади Махи, син конструктора парних котлова, купио је два лепа спортска аутомобила – италијанског „бугатија“ и француског „амилкара“. Убрзо их је продао и схватио да од препродаје половних аутомобила може добро да се живи. Отворио је трговину. Посао је добро ишао. Тада се јавила жеља да се лепо модели аутомобила чувају. Жеља је затим прерасла у страст.

Када га упитају шта га је највише коштало, Махи мирно одговара: „Најскупље је било време!“ Мисли на многе часове мукотрпног рада и трагања за деловима да би се аутомобил „изједен“ временом или бачен на отпад вратио у првобитно стање.

Сви мисле да сам богат човек, а то није истина! – каже стари Махи. – Да бих постао богаташ, морао бих да се одрекнем неког од својих аутомобила. А то не иде, разумећете, љубав није за продају!

Гизлен Махи, иначе, нема возача. Сам вози свој аутомобил. Један обичан „рено 5“.

Миленко Тодоровић

При великим брзинама
точкови су окренути
у истом правцу
да би се безбедније
савладала
кривина

При паркирању
на малом простору
точкови су
окренути
у супротним
правцима
па нема
непотребног
маневрисања

Маневрисање као од шале: сва четири точка, а не само два предња као сада, по жељи мењају правац.

ња траку, преносни систем ће угао задњих точкова подесити углу окретања предњих. Заокрет није велики: задњи точкови „Маздиног“ прототипа могу да се окрену само до шест степени на једну или другу страну. Већи углови су, осим за тркачке аутомобиле, непотребни и опасни.

„Ако се задњим точковима да велика покретљивост, може свашта да се догоди“, каже „Фордов“ инжењер Ричард Ковалски. „Од ситних главобоља као што је „закупавање“ кола у ивичњак, до опасног заносења и исклизивања ако се при великој брзини управља оштро.“

Из разлога безбедности систем овог новог управљања биће изван контроле возача мада произвођачи тврде да је баш такво управљање сигурније од садашњег

и да захтева минималну увежбаност возача. „Из „Форда“, који засад не намерава да се укључи у трку са четири точка, питају да ли ће већа могућност маневрисања при великим брзинама побољшати безбедност војње или ће само помоћи људима да возе још безглавије.“

Што се Јапанаца тиче, они су сигурни да ће управљање свим точковима брзо освојити свет. Возила ће се, пре свега, одлично продавати у самом пренасељеном Јапану где су улице тесне па су кола којима се лако маневрише више него добродошла.

Роуер Рован, уредник часописа за аутомобилизам из Детроита, описује пробну војњу опасним серпентинама као „врлућ нож који сече бутер“.

Б. Д.

ИСТРАЖУЈЕМО ЗА ВАС:
ПОРЕКЛО СУЈЕВЕРЈА –
ПОТКОВИЦА, ДУВАЊЕ ЗА
СРЕЋУ, ТРЕЋА ЦИГАРЕТА,
ОТВОРЕН КИШОБРАН...

Тек ако је
потковица
окренута
крацима нагоре
и има с једне
стране три,
а друге четири
ексера
представља
прави симбол
среће.

ДА СРЕЋА НЕ ИСЦУРИ

**САСВИМ ЈЕ
УОБИЧАЈЕНО ДА ЧОВЕК
КОЈИ СЕ СПРЕМА ДА
УРАДИ НЕКИ ФИЗИЧКИ
ПОСАО, ДУНЕ У
ДЛАНОВЕ И ПРОТРЉА
ИХ, КАО ДА ТИМ
ПОСТУПКОМ СЕБИ
УНАПРЕД ЖЕЛИ ДА
ОЛАКША РАД**

Кад би се људи придржавали „правила“ сујеверја, не би стављали било коју коњску потковицу изнад врата, још мање би ту исту потковицу, само у минијатури, носили на ланчићу, као привезак. Тачно се зна која потковица доноси срећу. Пре свега, ковач треба ручно да је изради, и то од гвожђа. Коваче, иначе од најдавнијих времена сматрају људима који поседују посебну моћ. Ову заслугу стекли су јер раде с ватром и гвожђем, симболима који заузимају високо место на лествици магичних симбола среће.

„Најбоља“ потковица је она коју човек случајно нађе на путу а на једној страни има три, а на другој четири ексера. Још ако је спала са задњих ногу сиве кобиле (додуше, ово веровање ограничено је само на Велику Британију) срећи неће бити краја (?)

Још нешто је врло важно – како укуцати коњску потковицу. Пошто она доноси срећу, јер обличком подсећа на млад Месец, који је у магијским обредима био веома важан као знак позитив-

них сила, мора да буде окренута крацима нагоре, у облику латиничног слова „у“. На тај начин „заробљена“ срећа неће моћи да исцури!

Јесте ли приметили да коцкари често дуну у коцкице или карте, као да тим чином желе да „призову“ успех у игри. Исто тако, човек који се спрема на неки физички посао дунуће (или плуцнути) у дланове и протрљати их. Порекло овог веровања давно је прекрио заборав. Оно потиче из најстаријих времена кад су наши преци мислили да је у човековом даху, исто као и у плувачки, садржан и део људске душе која, сама по себи, носи магијску моћ.

Данас, кад се води прави „никотински рат“ не знамо колико је уопште популарно говорити о пушачима. Друго, све је мање центлмена који ће „слабијем полу“ упалити цигарету. Па ипак, догоди се да неко прискочи с упаљачем или шибицом. Постоје особе које ће одбити да буду треће по реду.

Углавном се сматра да ово веровање има корен у блиској прошлости. У току првог светског рата, кад су борбе најчешће биле фронталне, прса у прса, непријатељ би, док нанишани, имао времена таман да убије „власника“ треће цигарете. Међутим, ово сујеверје потиче из хришћанства – не треба „пореметити“ свето тројство односно догму по којој је у Богу једна нарав, а три особе: отац, син и дух свети. Може се ићи још даље, до паганских времена кад су се на сахранама обично палиле три свеће.

Како год да се окрене, три пламена су везана за смрт, отуд и празноверје да није добро бити „трећи на шибици или упаљачу“.

Кад дође време падавина, размиле се по граду најразноврснији кишобрани. Некад су они имали један задатак – да заштите власника. Времена су се променила. Сада је врло важно имати што већи и што оригиналнији кишобран. А кад је већ тако, ту справу која може да подсећа и на сунцобран, треба некако и осушити кад се доспе у затворену просторију.

Ретко ће се ко побунити и опоменити вас да није добро отворити кишобран у соби. Можда нека старија особа која још памти ово веровање. Сунце има магијску моћ, а кишобрани, односно сунцобрани, директно су повезани са сунцем и њему „припадају“, исто као и човек који се огледа у огледалу. Због тога, отворити кишобран, директни потомак сунцобрана, тамо где не допиру сунчеви зраци значи устати и „увредити“ дух сунца.

У нашој земљи ће ретко ко носити зечју ногу као амајлију. На Западу је то велики бизнис. У току године прода се на хиљаде привезака – зечјих ногу. Ова животиња је симбол плодности

Ентони Перкинс, као и многи други глумци, има своје „лично“ сујеверје. Пошто сматра да није добро кад се одвежу пертле, он никада не носи ципеле с пертлама.

Ломити јадац данас углавном значи игру: ко преломи мањи крак не сме да узме од „власника“ већег дела ништа из руке док претходно не каже „знам за јадац“. Али, још постоје особе које, пре него што ломе јадац, претходно помисле неку жељу. Оном ко извуче већи део, жеља ће се испунити. Исто као и потковица и јадац се везује за симбол младог месеца.

која се схвата у најширем смислу – од финансијске, емоционалне, до опште – животне.

Британци верују да је добар знак ако вам зец претрчи пут, али ће вас снаћи несрећа ако вам та иста животиња протрчи иза леђа. Зец који пројури испред куће наговештава пожар.

А кад убити зеца? Људи који с презиrom гледају на све облике сујеверја измислили су да је вредна само задња нога зеца кога на гробљу убије разроки црвеноси мушкарац (може и жена) и то кад је пун Месец.

Млада на венчању добија прстен, свадбени букет баца и девојка која га ухвати удаће се у току те године... О овим и другим, условно речено, љубавним симболима, идући пут.

В. Софреновић

ШКОЛСКА САМОПОСЛУГА

УПИС ПО ЖЕЉИ

✉ Мене мучи упис у први разред средње школе. Одличан сам ђак, одувек сам волела математику и физику и желела да студирам технику. Да ли ћу морати да се упишем у најближу школу по месту становања или у неку другу за коју мислим да ми више одговара?

СЛАБАНА ЈОВАНОВИЋ
Раковица

Од сада неће више постојати такозвани територијални принцип по којем су се ученици у први разред уписивали у одређену школу. Пошто си одличан ђак, вероватно ћеш бити у ситуацији да бираш школу према својим склоностима и жељи.

ЈОШ ТРИ ГЕНЕРАЦИЈЕ – ПО СТАРОМ

✉ Молим вас да ми објасните како ће се уписивати ученици који ове године завршавају први разред заједничких основа?

СЛАБАНА ДРАГИЋЕВИЋ
Ниш

За ученике који се школске 1987/88. године уписују у други, трећи и четврти разред – не мења се ништа. За њих промене не важе.

БУДУЋА ВАСПИТАЧИЦА

✉ Наша кћер жели да постане васпитачица и пошто сада завршава осми разред, занима нас у коју школу треба да се упише.

ЗОРА КАЛЕЗИЋ
Нови Београд

Да би остварила своју жељу и постала васпитач, ваша кћерка треба у јуну (тада је први и главни упис) да упише просветну струку. Препоручујемо Педагошку академију за васпитаче – Народног фронта 43 у Београду.

Иначе, васпитачи и учитељи ће се убудуће школовати на два нивоа: прва четири разреда завршаваће се на средњошколском, а завршна два на вишем. Иако постоји средњошколски ступањ, звање васпитача се добија тек по завршетку вишег образовања.

За усмерењаке и њихове родитеље

Од септембра ове године, у првом разреду средње школе на целом подручју СР Србије радиће се по новим плановима и програмима. Редакцији „Политикиног забавника“ већ стижу писма читалаца – будућих усмерењака и њихових родитеља који су нестрпљиви да сазнају шта то доноси нова школа. У жељи да помогнемо својим читаоцима, од овог броја уводимо страну на којој ће наћи све што их из ове области занима.

Припрема **Иванка Миладиновић**

ОДЛАГАЊА – НЕМА!

НАШ ГОСТ:

**мр Миодраг
Игњатовић,**

помоћник председника
Републичког комитета за
образовање и физичку
културу СР Србије

● Шта се то и зашто опет мења у средњем усмереном образовању – питали смо нашег госта мр Миодрага Игњатовића.

– Свиђало се то нама или не, промене у школству су сасвим природна ствар. У неким земљама чак је регулисано да се сваке четврте или шесте године наставни планови и програми преиспитују и мењају, или због уочених слабости или што заостају за науком.

● Има мишљења да се у нашем школству промене врше одока, а не на основу научних провера и сазнања, што изазива велико неповерење и отпоре ученика и родитеља.

Илустровао: **Димитрије Костић**

– Не бих се сложио с таквом тврдњом јер су резултати примене програма уведених пре десет година све време праћени и процењивани. Бројни стручњаци са факултета, из школа и радних организација настојали су да отклоне уочене слабости и пронађу нова и боља решења.

● Да, ипак, не претерујемо с тим „реформама реформи“?

– Није то „реформа реформе“ него стварно исправљање неких слабости и усавршавање онога што се показало као добро. Наравно, пракса ће показати колико смо успели, али верујем да ће нови усмерени стручњаци бити бољи него досад.

● Колико ћемо струка, односно школа, имати убудуће? Је ли „наносачима пене за бријање“ одзвонило?

– Имаћемо двадесет три струке, а у оквиру сваке од њих такозване образовне профиле. Напуштамо заједничке основе и ђаци ће током три, односно четири године (они који настављају школовање) упоредо стицати доста широко опште и боље стручно образовање. Наравно, зависно од струке, биће заступљено више часова из општеобразовних или стручно-практичних предмета.

● Није ли нова културолошко-језичка струка, заправо, стара добра гимназија?

– Не може се тако рећи, мада не треба бежати од онога што је у прошлости било добро. Нема ничег лошег у томе ако добијемо „усмерену гимназију“ и „општеобразовну стручну школу“.

● Деца ће са петнаест година морати да се одреде за посао којим ће се бавити целог радног века. Научници се залажу да то буде са седамнаест.

– Не треба се спорити са науком. Уосталом, имали смо то у виду, па у првој и другој години нема превише „заната“.

● Како на ове промене гледају факултети?

– Не би требало да буде неспоразума већ и због тога што је на стотине универзитетских наставника учествовало у изради нових програма.

● Да ли нова средња школа неопозиво креће школске 1987/88?

– Припреме су или у току или се приводе крају. Одлагања – нема!

Купон с ликом Паје Патка исеците и залепите на дописницу или коверат. Слободно питајте – стручњаци одговарају.

КУПОН

ЗА
ШКОЛСКУ
САМОПОСЛУГУ

ХИТ

НЕ
ВЕРУЈЕМ
БРЉИВ-
ЦИМА

У доба настанка панк сцене састав Siouxsie And The Banshees био је један од водећих концертних атракција. За разлику од група којима су почињали нису се разишли или залутали у воде некомуникативне музике. Мало су се смирили а њихове песме се уозбиљиле у оној мери у којој су они сазрели. Недавно су објавили албум „Кроз огледало“ (Through The Looking Glass) на коме су обрадили песме које су највише утицале на њих.

Ударна песма на плочи је „The Wheel's On Fire“, коју су својевремено изводили Џули Дрискол и Brian Auger Trinity. Поред ње, одлучили су се за песму „Овај град је сувише мали за нас двоје“ (This Town Ain't Big Enough For The Both Of Us), групе Спаркс, „Путник“ Игија Попа, „Изгубио си ту девојчицу“, Дорса, и још шест других.

Откривши овим избором јунаке своје креативне младости, група је дала могућност и да се неке од њихових ранијих песама сагледају у другом светлу. Поводом тога певачица Сјузи (Siouxsie) упустила се у причу о пропратним појавама које су битне за рад групе.

Срећа

Често ме људи питају да ли сам изненађена што се осећам прилично срећно у овом послу. И јесам изненађена јер су ситуације кроз које група пролази заиста непријатне. Али ја још увек немам много везе са самим послом јер то сам одувек мрзела.

Учествујем у свему овоме, више као посматрач. Поготову што су музичари углавном страшно досадни. Радије ћу разговарати са човеком који, на пример, прави откачене шешире, он има занимљивије приче. Не подносим људе који свима набијају на нос да су музичари. Ако би ме таксиста запитао чиме се бавим, вероватно бих му одговорила да сам секретарица или нешто слично. Ја могу да изгледам као звезда, као и свако други, али је битно како живим свој живот.

Амбиција

Волела бих да имам вилу с великим базеном, а у исто време волела бих да ми ништа не треба. Али, то је куда од карата. Мислим, то се може обистинити, али сигурно нећу изгубити живце ако ми се снови не остваре. Претпостављам да свако жели да има велику кућу и буде потпуно независан у стварању свог личног раја. Ја сам научила да све што радим, радим што је могуће најбоље и то ми доноси задовољство.

Мир

У овом тренутку осећам се врло смирено због оног што радимо, али то је вероватно зато што је пред олују. Ако се сувише опустим, вероватно ће ме нешто треснути и избацити из равнотеже. Никад не знаш одакле стиже невоља, наједном се појави и онда не знаш шта са собом.

СЈУЗИ ИЗ SIOUXSIE AND THE BANSHEES ВРДИ ДА СУ МУЗИЧАРИ ДОСАДНИ. ПРАВИ ЉУДИ СУ ОНИ КОЈИ ИЗРАЂУЈУ ОТКАЧЕНЕ ШЕШЕИРЕ

Тражили
сте
песму

Музички посао

У посао си уплетен желео то или не. То не можеш избећи. У принципу, мене не секира превише шта се дешава око групе. Ја још уживам у свему: добро се проводим, срећем занимљиве људе и путујем по свету. Гледам друге музичаре који се више уопште на забављају и делују изгубљено. Несрећа је за групе које тек почињу, а пуни су ентузијазма, јер их из дискографске куће одмах сасеку реченицом: „Уопште нас не занимају ваши узвишени идеали, јер су у овај посао укључени људи који немају идеала а раде с нама и ми од њих зависимо“. То је лош почетак за младе музичаре.

Притисак

Ми смо једна од ретких група које не раде под притиском, јер то, једноставно, нисмо допустили. Завршавали смо плоче а да нас нико није присиљавао на то. Ако су то и покушали, слали смо их до ђавола говорећи да још нисмо спремни за снимање. То је статус који мораш сам да избориш. Постоји много музичара који су опседнути тим да буду звезде, макар само петнаест минута. То показује каква је тренутно клима у поп музици. Спремни су све да учине за тај тренутак популарности. Желим им пуно среће али на тај начин спаљују све мостове за собом. Смешно је кад помислиш на све те звезде са ограниченим роком трајања које ће заменити исти такви. Додуше, то је много забавније него непроменљивост групе Dire Straits.

Тамна страна

Новинари ме питају зашто увек пишем о тамним странама људског карактера, о њиховим скривеним слабостима. Ја те особине, додуше, не бих назвала тако тамним, то су више схватљиви недостаци о којима људи ретко размишљају. Најчешће моје омиљене приповетке и филмови не говоре о неком ко се супер проводи, има диван живот без невоља. Не занимају ме такве приче. Више волим оне уверљивије али ако у исто време садрже довољну дозу фантастике. Мислим да та тамна црта постоји код сваког, а две најгоре особине су љубомора и похлепа. И свако их осећа, само је питање уме ли да их контролише. Пуно људи то још није научило.

Сигурност

Пре свега верујем у сопствену сигурност. А то значи знати како да задивиш самог себе. Уметност је научити како да победиш депресију, незадовољство оним чиме се бавиш, како да научиш да се понашаш. Али пошто су људи различити, за сваког влада друго правило те уметност. Ја сам, на пример, увек скептична кад сретнем људе који превише причају. Не верујем брбљивцима.

КАКО ТЕ ЖЕЛИМ

Ова ноћ је твоја кошуља
покидана дугмад коштана
изнад кревета свећа, восак
капље низ леђа, лагано
Соба као мрежа паука
нит је сасвим танка, најтања
жеља сија у тами
ја не осећам да ми припадаш
морам да ти кажем
Како те желим

Текст: Момчило Бајагић;
музика: Дејан Цукић;
тема из ТВ филма
„Последња прича“

ИЗЈАВА

НЕДЕЉЕ

„Ми смо били део
панк покрета али
више у оном смислу
да смо се залагали
за враћање
мелодија у поп
музику. Трудили смо
се да ослободимо

музику од досадних
соло деоница на
гитари. Већина
тадашњих гитариста
стварно су били
грозни, знали су
само оно: данг, данг,
данг.”

Дебора Хари
(ex Blondie)

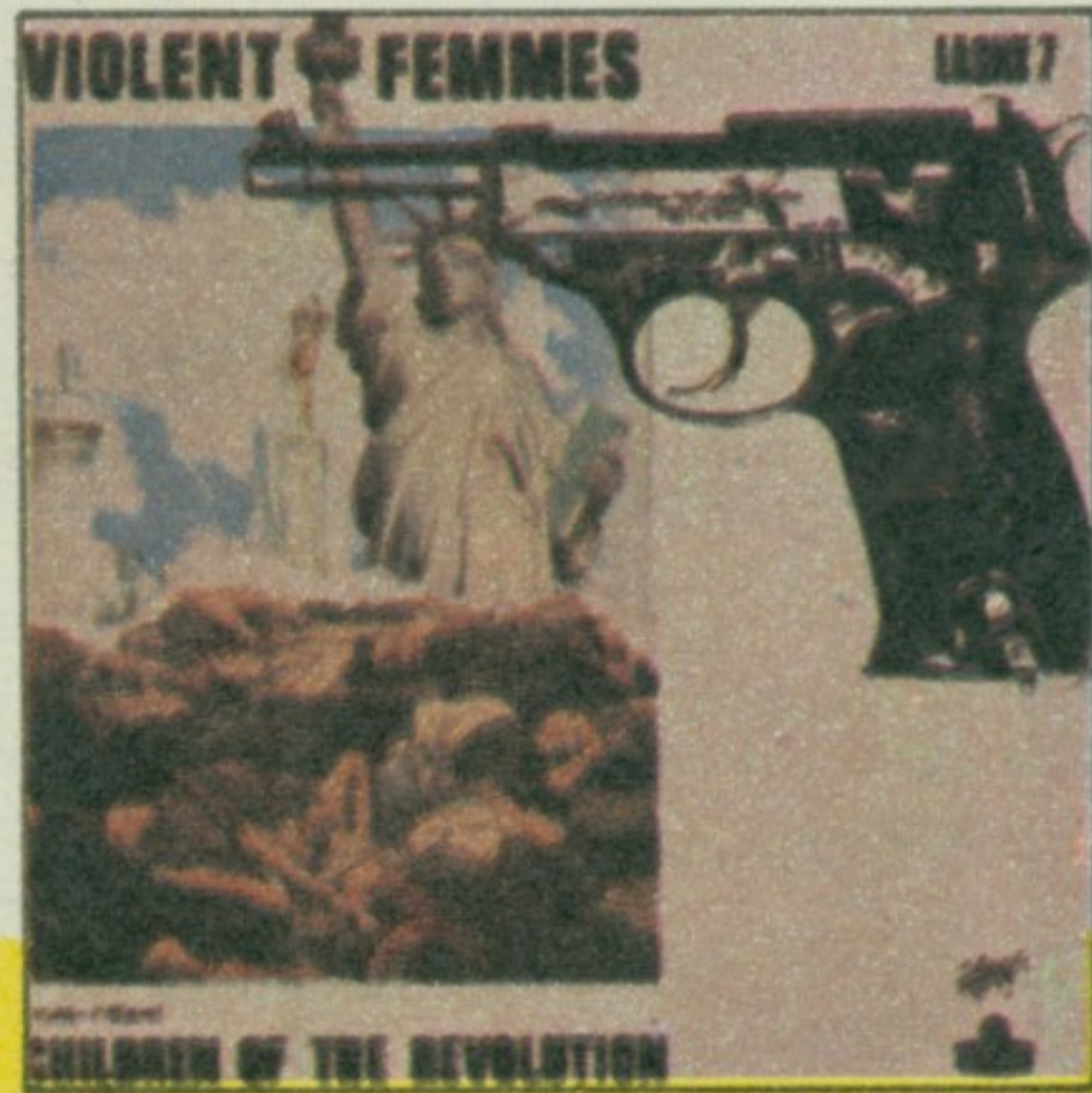

ЏОРџ МАЈКЛ ПОНОВО ЈАШЕ

Бивши активнији
члан дуета „Уем!“
(„Wham!“) – Џорџ
Мајкл (George Michael)
после полугодишње
паузе поново је изузетно
занимљив за светску
јавност. Нови успех
постигао је синглом
који је снимио са
црном америчком
певачицом Аретом
Френклин (Aretha Franklin)
– „Знао сам да чекаш
(на мене)“ („I Knew You
Were Waiting (For Me)“).

Та песма је већ
прва на британској и многим европским
топ листама. За Џорџа Мајкла то је већ
осмо прво место на британској топ листи,
а за његову колегицу из овог (привременог)
дуета прво. Уједно, Џорџ је за продатих
четврт милиона примерака овог сингла
добрио девету сребрну плочу у каријери.
Арета је много скромнија у том погледу:
ово је њен педесет и други сингл
објављен у Великој Британији, а први који
је продат у оволиком тиражу. Да ствар
буде још занимљивија, Арета је те синглове
у Великој Британији објавила у периоду
дужем од двадесет година.

ВЕЧИТА ЗВЕЗДА

Последњих година све је веће занимање за Марка Болана, једног од највећих тинејџерских идола седамдесетих година. Он је са својим саставом Т. Рех стекао статус једне од највећих звезда такозваног глам рока. Његова плодна каријера прекинута је 1977. године када је подлегао повредама после тешке саобраћајне несреће. Међутим, песме групе Т. Рех занимају и нове музичаре. Прво је Електрични оргазам на албуму „Les Chansons Populaire“ снимио „Метал Гурп“ групе Т. Рех а затим је састав Power Station обрадио „Get It On“. Најновија обрада појавила се прошле године на последњем албуму америчке групе Violent Femmes. Они су се одлучили за најпопуларнији Боланов хит „Children Of The Revolution“. Ову исту песму, али у извођењу самог Болана и с новим ремиксом, ових дана може да купи публика у Енглеској. Наиме, Боланова дискографска кућа одлучила је да, поводом десетогодишњице његове смрти, објави серију синглова на којима ће се наћи обновљени његови највећи хитови.

Џудит Горог

ЖЕЉЕ

Само да није
било тог
проклетог писменог из
математике...

Нико никада није рекао да је Мелинда Алис добра. Кад се о њој говорило, та реч се није употребљавала. Знало се да је паметна, чак мудра. Звали су је, додуше никад у њеном присуству, Мелинда Злоћа. Мелинда Алис је била паметна и – окрутна. Њена мајка се, кад би мислила о тој особини своје кћери, надала да ће је то временом проћи. За њеног оца једино је било важно да постиже добар успех у школи.

Мелинда Алис је непрекидно смишљала пакости. Тако је, на пример, у осмом разреду једну стидљиву девојчицу с дебелим наочарима назвала „зараза“ и била је, наравно,

дивно чудо нико је није избегавао. Имала је неки невероватан утицај на све. Увек се у све мешала и увек је била главна. Кад бисте је видели с ђацима, морали бисте да помислите: „Она је рођени вођа!“

Тог дана Мелинда Алис је рано кренула у школу. Желела је да на тихом месту, крај школске зграде, учи у миру јер је имала важан писмени задатак. А Мелинда Алис није се добро спремила. Било јој је стало да добије одличну оцену.

Ишла је у школу сама, задубљена у мисли. Обично није обраћала много пажње на природу око себе и замало није згазила дивног пужа на путу.

– Бах, ружног ли створења! – помислила је и застала. Застала је тренутак мислећи шта да ради. Онда је дигла ногу да смрска пужа.

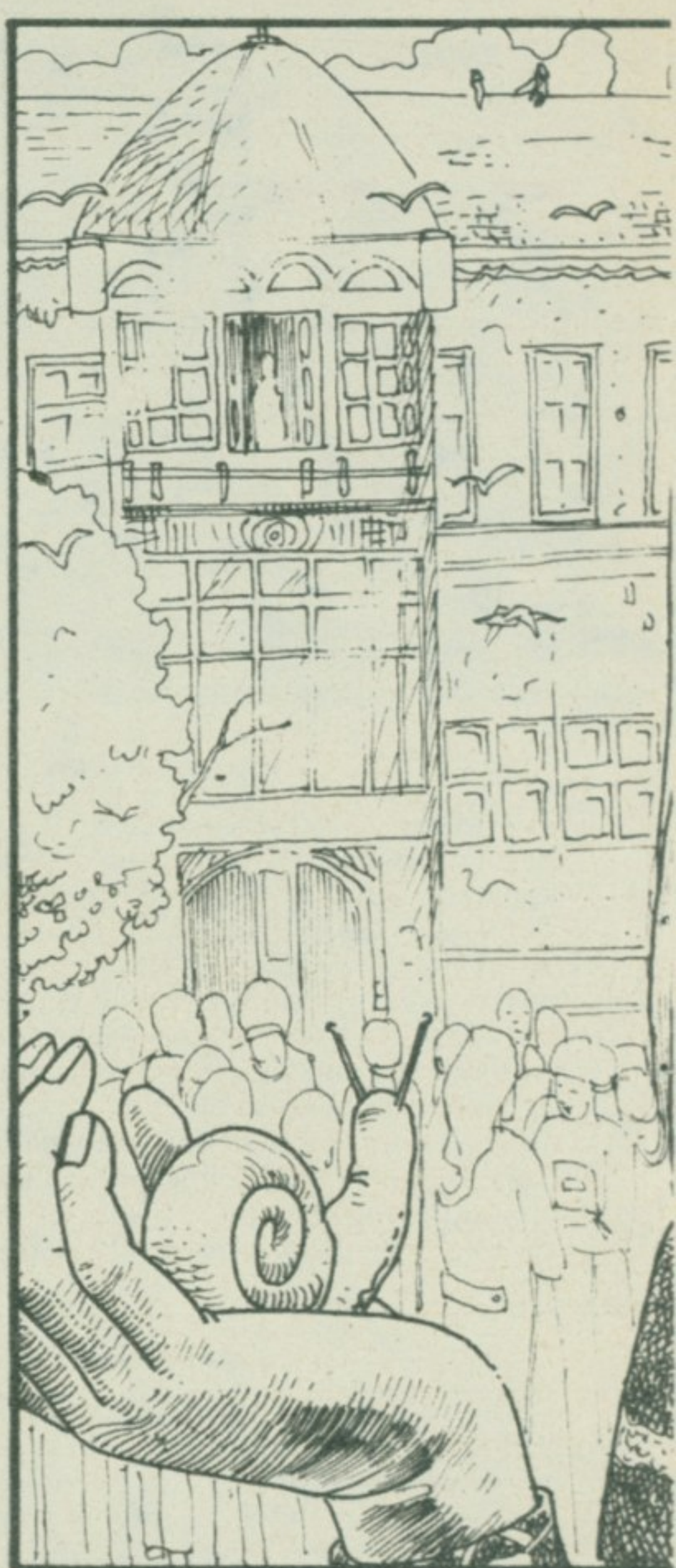
– Молим те, немој! – рекао је пуж.

– А зашто да не? – зачудила се Мелинда Алис.

– Испунићу ти три жеље! – одговорио је пуж.

– Договорено – насмешила се. – Моја прва жеља је да, да... – застала је секунд – да ми се следећих хиљаду жеља испуни! Тријумфално се насмејала и отворила ташну да извади нотес и оловку. Почела је да записује жеље по бројевима.

Остатак пута до школе прошла је занета дивним мислима. Имаће најлепше хаћине. „Жеља број два: да увек будем сјајно одевена“... И све тако. Истина, њена нова гардероба није се много разликовала од оне у којој је кренула у школу али то је био само

прва која је прогласила да свака ствар коју она дотакне мора да се дезинфикује, а свака особа која се с њом дружи мора да се избегава. Кад је кренула у средњу школу, Мелинда Алис је постала још окрутнија.

Сви су знали да је лоша, али за

Такер је косио траву у башти иза куће. Изненада, погодио га је камен у главу и он је пао. Пребачен је у болницу. Био је три дана у несвести. Кад је дошао себи, придигао се у кревету и погледао око себе. Крај кревета му је седела супруга, сва у сузама. Замолио је да му дода

**АРТУР ТАКЕР НИЈЕ
ВОЛЕО БУЧНА МЕСТА.
ЗНАО ЈЕ САТИМА ДА СЕ
ВОЗИ ЈЕЗЕРОМ И УЖИВА
У ТИШИНИ. А ОНДА,
НЕКО ГА ЈЕ СЛУЧАЈНО
УДАРИО КАМЕНОМ У
ГЛАВУ. СВЕ СЕ
ИЗМЕНИЛО...**

чашу воде. Онда је питао госпођу Такер да ли је неко покосио траву до краја. Понашао се као да се ништа није догодило.

После недељу дана вратио се кући. Живот се наставио нормалним током. Радио је у башти, правио неке ситније поправке по кући. Схвативши да се осећа сасвим добро, Артур је једног дана ставио чамац на кола и

Емил
Горог

НАРУШЕНИ

упутио се ка језеру близу града. Био је задовољан што нико од укућана није могао да пође с њим.

Трудио се да своју децу научи да бити с неким у друштву не подразумева обавезно и разговор. Артур није био намћор, ако сте то помислили, напротив. Једноставно, није подносио људе који су непрекидно брбљали чак и кад нису имали нешто

важно и паметно да саопште. Артур је волео мир.

Спустио је чамац у језеро и завеслао. Био је задовољан што се ниоткуда није чуо радио који би реметио тишину, што није било људи на видику.

Не неколико метара од себе, на површини воде угледао је две дивље гуске. Кад им се сасвим приближио престао је да весла.

– Овај тип иде право на нас, пази!
– Опет измишљаш, по обичају. Видиш да човек пази да не налети на нас!

– Немој ти мене да учиш, ваљда знам да л' нам од неког прети опасност или не.

– Боље би било да сачекаш децу, видиш да су још на обали! Само мислиш на себе!

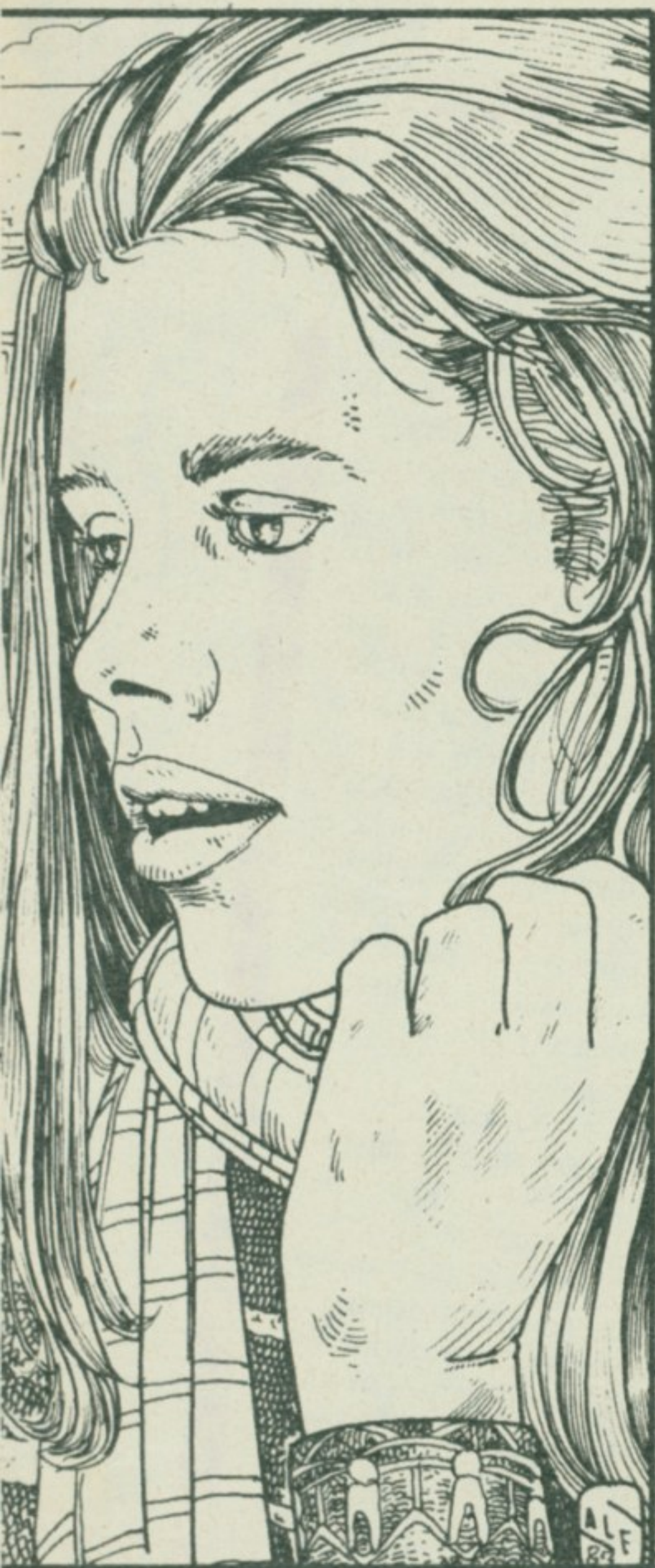
Такер је био запањен. Освртао се око себе, погледом тражио људе у близини. Био је на десетак метара од обале, али никог није видео. Да ли је могуће да разуме говор гусака?

– Бар дан, господине! Диван дан за веслање – обратио му се мужјак.

– У праву сте, једва сам дочекао пролеће – Артур му је одговорио пре него што је стигао да схвати да не само да разуме него може и да разговара с гускама.

Сео је у чапцу збуњен. Пушио је лулу и размишљао. Кад га је неко случајно погодио каменом у главу није могао ни да сања шта ће му се догодити. Питао се да ли сад разуме говор свих птица или само гусака. Ослушкивао је и дошао до закључка да зна само гушчији језик.

Илустрација: Саша Живковић

доказ више да је Мелинда Алис имала беспрекоран укус.

После извесног размишљања Мелинда Алис је написала: „Жеља број три – да имам пробушене уши и мале златне минђуше у њима“. Отац јој никад није дозволио да пробуши уши, али сада их је, ипак, имала. „Могу да имам све! Музички стуб, телевизор, видео, касете, кола, било шта! И тако цео живот!“

Док је стигла до школе, Мелинда је готово постала човекољубац. Желела је, чак, добро и другим људима. А онда се изненада запитала да ли је пуж заиста толико моћан? Ухватила се за минђуше, погледала своју савршену блузу, сукњу, жакет, ципеле. Застала је. Талас човекољубља јој је изненада пресахао. „Зашто бих желела добро људима, боље да се осветим онима који су то заслужили“.

Мелинда Алис је погледала школу и ђаке који су се врзали по дворишту. „Јадници, они ни не знају какву ја сад моћ имам!“

Огласило се школско звоно. Мелинда Алис је чвршће стегла књиге и кренула према учионици.

– Хеј, Мелинда – прошаптао је Фред с којим је делила клупу – знаш ли да је данас писмени из математике?

– Јао! – направила је гримасу Мелинда Алис. Била је бесна. Због оног проклетог пужа заборавила је да тог дана имају тако важан писмени и није стигла да учи.

– Пропала сам. Да ми је да сад умрем!

ни ломљаву. Грана која се одломиле с дрвета погодила је Артура у главу. Овог пута био је четири дана у невести.

Када се пробудио у болници, питао се да ли и даље разуме говор гусака. Чим се опоравио толико да је могао да иде сам у шетњу, отишао је до језера. На своју велику срећу, Артур је схватио да је изгубио моћ да разуме гуске.

Није могао да дочека пролеће. Радовао се лепим данима, вожњи по језеру, поново стеченом миру.

Таман се спремао да изађе кад је чуо неку свађу. Било је ту крупних речи, вређања, псовки. Питао се ко је могао тако грубо да се споречка. Било је мало вероватно да су суседи. И с једне и с друге стране живели су неки врло мирни и љубазни људи. Никад их није чуо да су повисили тон. Погледао је кроз прозор. У дворишту су биле само две мачке.

На сав ужас Артур је морао да се помири с чињеницом да сад разуме мачке. А њих је било свугде. Где год кренеш нашла би се бар једна. И причале су, боже колико су брбљале! По читав дан. Да су бар имале нешто паметно да саопште. Не. Само су се свађале, вређале, вриштале.

А онда, једног дана, док је улазио у кола чуо је мачку како виче „Пази“! Није гледао и ударио је главом у оквир од врата аутомобила.

Артур Такер је био два дана у невести.

В. С.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор BeMak	ГЛЕ- ДА- ЛАЦ	ГРАНА ОД ПРОМА- НА ОБЕ- ТАОСТ	ГОРА	ПО- ВРШНО, ЛЕТИ- МИНО	МУШКО ИМЕ	ЗАДУЖ- БИНА КОД МУСАМ- МАНА	УКРУ- ПНОСТ УДОВА (МЕД.)
НАГЛО ИЗЛИ- ВАЊЕ ВОДЕ	т	о	т	л	а	в	а
ДЕО КОШУ- ЛЕ ОКО ГРЕБЕ	о		и			а	
НАЖА О РАВ- НОТЕ- ЖИ ОСТА	с		а			к	
ОНО ШТО ЈЕ НАЈМА- ЊЕ	н	н	н	н	н	н	н
МУШКО ИМЕ	а		м		„ФОРТЕ- ПИАНО“ ОТРИЦА НИЗА	ф	т
ПРАХ ЗА ШТАВ- ЊЕ КОЖЕ	т	а	н	м	н	„СЕКОНА“ НАСТАВ- ЉИ НЕР- ВНИХ МЕДИЈА	с
„РАДИ- ЈУС“	р	ВРСТА ЕКОП- ЛОВИВА ПОТЛА- КА РАСАДЕ ПОСЕ	г		н		
100m ²	а	р	к	л	с	е	ј
СТАРА КИ- НЕСКА ДИНАС- ТИЈА	з	е	н	БОЈА ЗА КОСУ ОСТВА- РЕНЕ	к	н	а
САВ- БУЈЕ ТОНО- БА	МЕСТО У МА- ВРШНОЈ КОД БИ- НОГ ЈЕ- ЗЕРА	к	а	р	т		ДРУГИ
ВОДЕ- НА БИЈА (МН.)	а	ч	т	е	РИЈЕКА СИРИЈС- КИ ПОУ- ТИЈАВ САМАК ЕА	р	м
ВРСТА ОРУЖЈА	к	а	р	а	о	н	т
СМА- НАТИ УМАЊИ- ТИ	о	н	а	л	н	н	м
ОБАВ- ЛОАТИ ПОДАО	р	а	г	н	т	н	УБРУС
ДИНАР (СКР.)	г	ПОВАДИ УКУС САТ- НИХ СТВАРИ	н	з	а	„ПЛИКО“ ПРИПА- ДАЈУЋИ ДЕО/ УДВО	т
КАМЕН ЗА БРУ- ШЕЊЕ	НАШ ИВ- РЉО ЗА ЈЕДНУ ВРСТУ ПАТИКА	с	т	а		к	е
ДЕО АПАРА- ТА ЗА ОЧИМА- ЊЕ НОГУ	о	л	м	н	„ВИСОКА ШКОЛА“ НЕВИСТИ- НА	в	н
ЗНАК ЗА РАДИ- ЈУМ	р	а	н	м	л	о	к
ЗАКА- ПИТИ	г	с	н	ј	а	т	м
УВАР У ВОДО- ЦИ	с	т	р	а	ч	а	р

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Антенор, наопако, тулипан, очилити, некоји, ан, Га, о, шок, лоб, Ксенија, четкица, р, озади, Цана, ид, метати, Бени Хил, Ир, А, а, Либија, окопати, Га, е, ож, Оноре, А, радијан, ацетати.

ПРВИ СТРИП
ИЗ
КОМПЈУТЕРА

Како су помоћу
личног компјутера
настале авантуре
полицајца Шатера

ТАЧКАСТИ ДЕТЕКТИВ

„Сад сте ме дотукли“, рекао је Рик Оливер, главни уредник издавачке куће „Ферст комикс“ у Ивенстону (САД, држава Илиноис). Пред њим је лежао „Шатер“ – први стрип, који је „нацртао“ кућни компјутер. „Нисам веровао да неко тако нешто може да направи на једном обичном Меку.“

Под именом „Мек“ Оливер је мислио на кућни компјутер, који се у ствари зове „Мекинтош“. А Мајкл Сеинз, цртач „Шатера“, целу је сторију у сликама произвео на свом „Меку“. Поред свог талента и идеја Мајклу је било потребно још да има извесно знање о компјутеру и нарочит графички софтвер „Мекпејнт“.

На 28 страница Сеинз прича о авантурама Шатера, полицијског агента из потпуно компјутеризованог 21. века, који јурећи разне злочинце мора да се брани од шистећих инсеката – бомби с пацовским мозгом.

Сеинз, цртач из Чикага, овим својим првим стрипом из рачунара направио је револуцију у својој бранши. Више од 40 година су стрип-цртачи користили исти алат: оловку и перо, мастило и шприц-технику. „А пре шприц-технике карикатуристи су као претече стрипа цртача радили још и литографију у дрворезу, каже Мајкл Сеинз.“ Од проналаска шприц-технике ништа се ново у цртању стрипа није догодило.

Сад је већ нешто сасвим друго. С кућним компјутером један цртач може већ много брже и лакше да ради. Управо у стрипу понављају се неке слике и мотиви, који се врло мало мењају. Пример: јунаково лице. Да ли се он смеје или је тужан, у већини случајева то показује неколико мањих промена на његовом лицу. Али ове нијансе морале су стално поново да се цртају, иако на шаблоне одлази главни део посла. Сад цртач на свом компјутеру може да има колико хоће истих слика и, ако треба, помоћу притиска на тастер да их мења. Повећава, умањује или да прави исечке – и све то без бојазни да слику изгуби или да је тушем замрља. Оригинали нису више на папиру, него су ускладиштени у електронском мозгу рачунара. Цртач помоћу компјутера прави црно-белу слику, већ спремну за бојење; наредна етапа рада, скица – цртање на чисто, отпада. Сеинз је уштедео и лабораторију за специјалне ефекте, јер је већ има у рачунару.

Додајемо: „Шатер“ има неке, додуше, мале невоље са ивицама. Ако је нацртана унутрашњост неке собе, или возила, човек осећа да се налази пред екраном компјутера. Многе сенке на слици састоје се од јасно уочљивих тачкица – као да је стотине мува оставило своје гомилице на папиру. Изгледа да читаоци стрипова за то не маре. У међувремену продато је неколико издања „Шатера“, а нова техника добија све више присталица.

Д. Г.

Цела страница из стрип-свеске „Шатер“: човек са упаленом цигаретом појављује се овде три пута. Слика у средини показује како се једна фигура лако може повећати или смањити

I tell ya, I just about told the boss off--

--but the rent's gotta be paid, y'know?

You almost wanna join the Alien Nation!

'S funny--with them-- I noticed something-- Alien Nation-- you run it together--

--and it says alienation! Get it? Get it?

So anyway I said to the boss...

Friend of yours?

На хијерархијској лествици тачно се зна какво ће место у друштву заузети тек рођено мајмунче. Ако је из „аристократске“ породице, биће предодређено да цео свој век проведе уживајући повластице које имају породице највишег ранга. Додуше тешко да ће оно само икад престижи своје родитеље и заузети њихов положај, бар не до њихове смрти. Уколико је беба-мајмун „пролетерско“ дете готово да се са сигурношћу може предвидети да ће до краја живота имати најнижи социјални статус. (И даље говоримо о мајмунима.)

Први пут су ове поделе у мајмунском свету уочили јапански научници који проучавају примате (ред сисара у које се убраја полумајмун, мајмун и човек). Посматрајући макаке, род усконосних мајмуна из породице замораца, још током педесетих година приматолози су утврдили да међу овим животињама влада наследно право. Каснијим изучавањима и други биолози су доказали ту „кастинску подвојеност“ и то не само код макаки мајмуна него и код павијана, резуса.

Помажу јаче да би ови били још -- моћнији

Док код људи обично син наслеђује оца, са мајмунима ствар стоји нешто друкчије. Ту ће кћерка добити исти ранг као мајка. Зашто се заобилази отац? Из сасвим оправданих разлога. С обзиром да мајка обично има више удварача никад се не зна с којим је добила младунче. И друго, кад мајмунче-дечко достигне „зрелост“, најчешће напушта групу, односно родитеље и рођаке и налази себи друштво које сам одабере. А какав ће статус заузети у новој групи, зависи од њега самог.

Питање које се неминовно намеће је – како то да „аристократа“ вечито остаје припадник класе „плаве крви“ док његови сродници, да не кажемо поданици, који се од њега (тако бар нама, њиховим далеким „рођацима“, изгледа) ни по чему не разликују, никад не могу да им се приближе по статусу.

У тим мајмунским закулисаним политичким играма, чини нам се, позавидео би им и чувени италијански политичар и писац Николо Макијавели који се у свом познатом делу „Владар“ залаже за чврсту, апсолутну монархију. Наиме, међу макакима, павијанима, резусима, не постоји краљ или цар, ту

ДОБАР ПОЛОЖАЈ ЗАВИСИ ОД ПОРЕКЛА ВАЖНО ЈЕ ИМАТИ

УТИЦАЈНУ МАЈКУ

влада неколико најутицајнијих породица. Само, те породице ништа не би могле да ураде без помоћи најближих рођака и пријатеља који се, помажући их, надају бољем положају.

Ево како то у пракси изгледа.

Потуку се два младунчета. Једно је највишег, друго најнижег ранга. Уколико је мајка-принцеза ту, неће имати потребе да се умеша у тучу, биће довољно само да се приближи па да се мајмунче које се дрзнуло да нападне њено дете сместа повуче.

Међутим, није ни мали бунтовник наиван. Ретко ће напасти принчевско дете кад му је мајка у близини. Али, шта му вреди да диже побуну кад ће се у околини увек наћи или најближи рођак „угроженог“ мајмунчета или неки полтрон који, бранећи дете, скупља за себе поене.

Крег Пакер са Универзитета у Минесоти, који је проучавао павијане на Карипским острвима, тврди да од 29 борби којима је присуствовао у 28 случајева су старији мајмуни стали у одбрану „моћнијег“ младунчета. Као да су свесни да није важно шта знаш и колико си јак него кога знаш и ко може да ти буде од користи. Није паметно приклонити се слабијем, од њега тешко да ће бити икакве користи.

У боксерском рингу

Кад нема сукоба све породице се држе сложено. Чланови породица вишег ранга помажу своје чланове исто као што се и рођаци, деца и родитељи нижег статуса труде да олакшају, на пример, свакодневно снабдевање храном, бригу око огњишта, око болесних. Али, чим се појави потреба за јасним исказивањем припадности јер се неко потукао, мајмуни на вишој друштвеној лествици биће у предности. Њих ће, пре свега, штитити најближи али ће се ту сместа наћи и припадници породица нижег ранга.

Зато је сасвим разумљиво да се „аристократске“ породице држе сложније од свих осталих.

А кад дође време удварања? Мужјаци ће се

свим силама трудити да „освоје срца“ племкиња. Мајмунске принцезе ће имати по четири, пет удварача а оне остале, можда ниједног. А кад удварање достигне врхунац и „будућа млада“ не може да се

одлучи између двојице, мужјаци су спремни и да се потуку.

Боре се јуначки, на некој врсти провизорног ринга. Око њих се, баш као у замишљеној боксерској дворани, окупљају сви чла-

нови групе. Долазе мајке, деца, сви навијају. Псбедник добија руку стидљиве младе, побеђени мора да се „задовољи“ женком која није имала „брачних понуда“.

В. Софреновић

ДА СЕ
ЗНА!
ОВДЕ
НЕ
ГОВОРМО
О ЉУДИМА
НЕГО
О НАШИМ
ДАЛЕКИМ
„РОЂАЦИМА“.
МЕЂУ
ПОЈЕДИНИМ
ВРСТАМА
МАЈМУНА
ЈАСНО
ЈЕ
ИЗРАЖЕНА
КЛАСНА
ПОДЕЛА
КОЈА
СЕ
СТИЧЕ
РОЂЕЊЕМ

Поклони
за
другове
с
Мироч-планине

свом селу. Али, нас је нарочито обрадовало сазнање да смо ми први послали књиге.

Договорили смо се да наше нове другаре обрадујемо и новогодишњим поклоном: 25. децембра на Мироч је отишао пакет пун слаткиша и играчака. У пропратном писму описали смо наше место и пожелели да се видимо.

Пред полугодиште је стигао одго-

Зашто је свето писмо – свето?

Читам Библију, али не знам ништа о њој, о њеном настанку, о појединим причама које у себи носе скривене поруке, ко ју је написао, када...

ЛИДИЈА ТОДОРОВИЋ
Скопље

Већина људи има о Библији погрешну представу: да је то, искључиво, верска књига, малтене као неки молитвеник. Овако гледати на ову књигу значи потцењивати њену велику литерарну и научну вредност (у овом смислу је, у ствари, ова књига „света“). Већ сами обим Библије, и време њеног настанка, довољно говоре о значају овог дела. Библију сачињавају текстови писани у раздобљу од 12. века пре нове ере до 2. века нове ере.

Дели се на Стари и Нови завет. Стари завет говори о историји и митологији Јевреја, садржи њихове верске и правне прописе; написан је на хебрејском, делом на арамејском језику (Арамејци – народ који је од 10–8. века пре н. е. основао више државица у Предњој Азији). У њему је и чувена „Песма над песмама“.

Нови завет писао је у 1. и 2. веку н. е. на грчком (изузимајући Јеванђеље по Матеју чија је основа писана на арамејском) и представља списе идеолога и вођа ране хришћанске цркве. Хришћанске цркве сматрају и Стари и Нови завет „светим писмом“, док јеврејска вера признаје само Стари завет.

Појава превода Библије представља код нас значајне датуме; они спадају у важнија остварења наших познатих људи, а језик народни показао је у овим преводима своје високе могућности. Прве потпуне преводе код Срба дали

су Вук Караџић (Нови завет 1824, пуно издање 1847) и Бугар Даничић (Стари завет 1865), код Хрвата Матија Петар Катанић (1831), код Словенаца Примож Трубар и Јуриј Далматин у другој половини 16. века.

Ево неколико пословица из Библије:

Сладак је човјеку хљеб од пријеваре, али му се послјије напуне уста пијеском.

Ако со обљутави, чиме ћете је осолити?

Укор тишти разумнога већма него лудог сто удараца.

Ко ласка пријатељу својему, разапине мрежу ногама његовијем.

А ево и једне од библијских прича:

Две мајке спорице се око детета. Свака је тврдила да је дете њено. Оду пред мудрог цара Соломона да он реши спор. Жене су оптуживале једна другу за лаж, разгоропадиле се. Кад су их некако смирили, цар се маши мача и рече: „Расијеците живо дијете на двоје и подајте половину једној и половину другој“. Тада тужитељка престрашено крикну: „Ах, господару, подајте њојзи дијете, а немојте га убијати“. А друга жена рече: „Нека не буде ни мени ни теби, расијеците га“. Цар показа на жену која је преклињала за дечји живот и рече: „Подајте оној живо дијете, немојте га убити, она му је мати“. Отада се народ израиљски бојао цара, јер се уверио да пред његовом мудрошћу нико не може сакрити истину.

Поздрављамо акцију „Књига солидарности“ и, уз извињење што то чинимо тек сад, јављамо ти шта смо урадили.

Ученици смо IV₁, IV₂, и IV₃ Основне школе „Славко Родић“ у Бачком Јарку код Новог Сада. Још у децембру прошле године чули смо позив Јутарњег програма Радио-Београда и одмах пожелели да пошаљемо књиге нашим вршњацима на планини Мироч. Изабрали смо село Реку и 5. децембра послали нашим друговима 250 књига. С нестрпљењем смо очекивали одговор.

Наша радост је била огромна кад су нам писали ђаци пешаци из Реке на Мирочу. Осим о великој захвалности, они су писали и о себи и

вор из Реке. Наши другови су се такође изненадили и обрадовали. И они желе да се боље упознамо и сретнемо и на Мирочу и у Војводини.

Ово дружење се наставља и наша школа ће сигурно учествовати у акцији солидарности.

Желимо, на крају, да кажемо да сад још боље знамо како је пријатно неког обрадовати и како је лепо ДРУГАРСТВО.

УЧЕНИЦИ IV₁ (на фотографији), IV₂ и IV₃ с учитељицама Лепосавом Чупић, Доротејом Родић и Весном Копчански ОШ „Славко Родић“ 21234 Бачки Јарак

Нагон јачи од науке

Споречкао сам се с мојим другом Миланом, и то око – јегуље: он је тврдио да ова риба не може вештачки да се мрести и гаји, а ја супротно. На крају смо се сложили да то питамо наш Забавник.

РАДОВАН ПАВЛОВИЋ
38240 Подујево

Иако научници јегуљу и њен живот испитују већ неколико векова, она је и за савремену ихтиологију (науку о рибама) још велика непознаница. Ова риба (врло укусног меса!) живи од најсевернијих делова Европе до Гибралтара, у Средоземном и Јадранском мору, доспевајући у све веће реке, Охридско, Преспанско и Скадарско језеро, па чак и у наше крашке понорнице. Њен начин размножавања и необичне сеобе за науку су још и чудо и тајна.

Женка јегуље постаје зрела у десетој или дванаестој години, кад нарасте до један метар, а мужјак сазре неколико година раније, достигавши само пола метра дужине. После десетак година живота у реци или језеру, јегуље у јатима одлазе у море. Тада престану да једу, цревна шупљина им се затвори. Прелазећи упорно хиљаде километара, пливају у Саргашко море, у Мексичком заливу. Ту, изнад дубине од 6000–7000 метара, где је сланост највећа, а температура стално око 16 степе-

ни, полажу јаја. Након мреста јегуље угину. Али, њихов чудесни живот настављају прозирне, пљоснате ларве које је наука дуго сматрала посебном врстом. Три године касније ова неугледна створења претварају се у мале следе јегуље које, теране још необјашњеним нагоном, крећу према обалама Европе и Африке, истим путем и на иста места одакле су им дошли родитељи. Ова велика сеоба понавља се из нараштаја у нараштај, већ хиљадама година.

Због овог нарочитог начина размножавања човек још није у могућности да јегуљу обезбеди све услове за вештачко доношење младих на свет. Јер, праисконски нагон јачи је и од савремене науке.

За радио-аматере

Бољујем од церебралне парализе, али мислим да то није препрека да postanем члан радио-клуба, што ми је велика жеља. Зато те молим да објавиш адресу оваквог удружења.

НЕДЕЉКО
из Раковице

У Београду постоји неколико радио-клубова и ево њихових назива, адреса и телефона: Радио-клуб „Авала“, Ђирица и Методија 2а, тел. 402-687; Радио-клуб „Београд“, Кнез Михаилова 44, тел. 635-181, Радио-клуб „Моша Пијаде“, Војводе Миленка 35, тел. 644-785 и Радио-клуб „Никола Тесла“, Тимочка 18, тел. 401-768 и 422-792.

Једем цигерицу да те боље видим

Чула сам за болест коју народ зове „кокошије слепило“, али не знам какво је то у ствари обољење. Молим те да објасниш.

ЗОРКА СИМЕУНОВИЋ
36341 Богутовац

Код особа које у организам не унесе довољно витамина А, врло важног за чуло вида, долази до такозване хиповитаминозе, односно оне не виде већ у сумрак.

Занимљиво је да је овај поремећај описан још у старом Египту. Иако у то време није приписиван неком недостатку у исхрани, јер до открића витамина А протекло је хиљаде година, и тада је као лек препоручивано да се на очи стави пржена или печена цигерица. И слав-

ни, грчки лекар Хипократ (460–377. пре н. е.) препоручивао је да оболели од слепила у сумрак једу говећу цигерицу. Данас је познато да управо она садржи много витамина А. Стручни назив за овај поремећај је хемералопија, а у нашем народу је болест позната као „кокошије слепило“, јер се с првим мраком слична појава дешава и у очима кокошке.

САРАДНИЦИ МАЛЕ ПОШТЕ У ОВОМ БРОЈУ БИЛИ СУ:

Марија Милићевић, Браће Крсмановић 49, 11000 Београд; Тања Полужански, 85337 Рисан; Александар Мартин, Железничка 25, 23000 Зрењанин; Маријана Петровић, Шпанских бораца 1, 11070 Нови Београд; Ирена Анђелковић, Панета Ђукића 42, 16000 Лесковац; Мирослава Стојановић, 76204 Бијела код Брчког; Дејан Јовановић, Коче Капетана 14, 18000 Ниш; Саша Савић, 18360 Сврљиг; Бојан Ђокић, Николе Скобаљића 15/60, 16000 Лесковац; Кристијан Бањац из Новог Сада, Виолета Стевић из Врања, Весна Обрадовић из Београда и многи други.

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Емина Димитровић, Париске комуне 35, 23000 Зрењанин – има 13 година, сакупља салвете, постере и беџеве, воли музику и дружење.

Наташа Петковић, Војводе Вука 13, 14220 Лазаревац – има 13 година, воли спорт, музику, дружење и дописивање.

Биљана Младеновић, Ритска 17, 19320 Кладово – има 10 година, сакупља постере и хемијске оловке, навија за „Партизан“.

Биљана Ђорђевић, Маршала Тита 2/6, 12220 Велико Градиште – има 13 година, воли рок и поп музику, бави се спортом (ритмичка гимнастика).

Тина Драгутиновић, Ратка Павловића 1, 22320 Инђија – има 14 година, воли рок и диско музику.

Јасмина Хибић, Зије Диздаревића 18, 72000 Зеница – има 16 година, воли музику и спорт.

Марија Андоновска, Коперникова 13-II/20, 91050 Драчево – Скопље – има 13 година, сакупља значке и хемијске оловке.

Сандра Рубинић, Захеји 20, 51415 Ловран – има 13 година, воли музику, сакупља постере.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
др Иван Стојановић

В. д. руководиоца ООУР-а и в. д. главног и одговорног уредника „Политикин забавник“
Дарко Рибникар

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Боковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Дарко Рибникар, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Милединовић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић, Зора Меденица.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 200 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Тромесечна 2.208 динара, полугодишња 4.416 динара, годишња 8.832,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Тромесечна 4.416 динара, полугодишња 8.832 динара, годишња 17.664 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну наизнак НО „Политика“ ООУР „Продаја“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	\$ 36.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 65.–
ШВЕДСКА	Шкр. 229.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 216.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 55.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну наизнак ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

За штампање овог броја Забавника одговоран: Миливоје Весовић, руководиоца ООУР-а „Дубока штампа“.

НАСЛОВНА СТРАНА:
ЉУБОМИР МИЛОЈЕВИЋ – ЉУБАЦ

10 × 10

ИЛИ ПРОНАЈДИТЕ ГРЕШКУ

У свакој реченици слагач је непажљиво прочитао по једну реч (у последњој две).

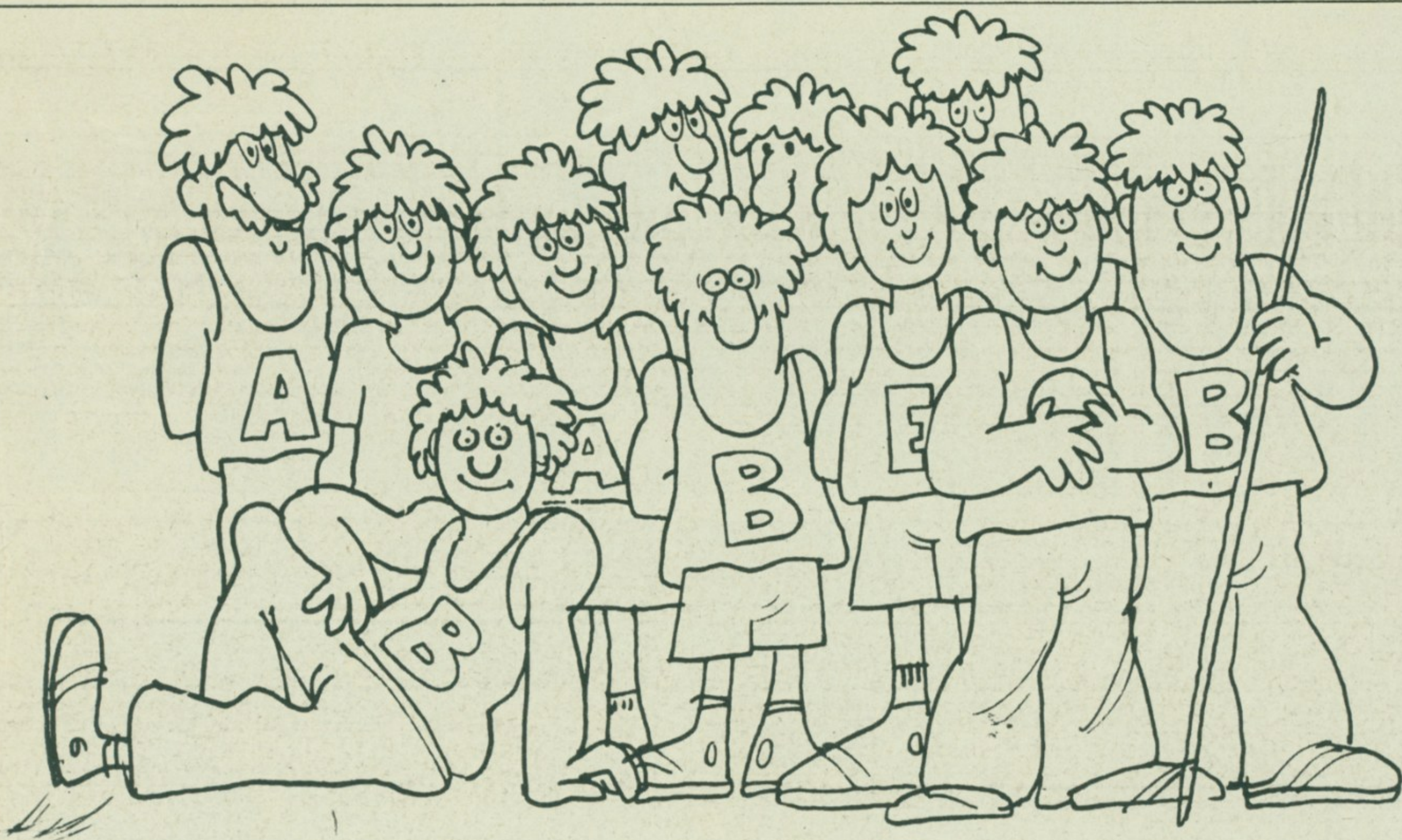
- Дивили смо се лепотама ове цркве, а посебно кардиналу обешеном изнад главног олтар.
- Главни је циљ усмерене школе да формира будуће непотребне произвођаче.
- Неучествовање Ђорђевића представљало би велики хепенд за нашу репрезентацију.
- Подсећамо вас да стално вежбате промену француских одвратних глагола.
- Завладаше су врућине од преко 40 степени, с полицама које није тешко замислити.
- Неколико примораних ђака добровољно се јавило да помогне у уређењу школског дворишта.
- Није далеко дан кад ће композитори писати опере и симфоније скоро исто тако добро као и људи.
- У песмама „Ноћ“ и „Тајна љубав“ дошао је до израза богат улични живот ове песникиње.
- Ако имате наслаге сала око струка или на куковима, наши месари брзо ће вас ослободити тога.
- По прописима, капетан треба да постави два стражара, и то једног на прасцу а другог на крмачи.

1. кардинал, 2. непосредне, 3. хендикеп, 4. поврат-
них, 5. полицама, 6. примерних, 7. компјуте-
ри, 8. лични, 9. масери, 10. прасцу, крми.

ФРАНЦУСКИ ОДВРАТНИ ГЛАГОЛИ

Илустровао: Димитрије Костић

Vi&SOK

To je najfanatičnija i najfantastičnija sportska ekipa na igralištu dobrog zdravlja (raspoloženja). Ne bore se jedan protiv drugog, nego svi zajedno protiv protivnika, koji je bezobziran, podmucao i zaو. To je ekipa jedanaest vitamina, koji su potrebni našem telu svaki dan, ako hoće da se dobro oseća. Bez njih smo dremljivi i nerasporeženi, baš ništa nam ne ide od ruke i brzo se razbolimo. Svakođnevrim zalogaјem читаве витаминске екипе тело се бори против лошег здравља, прогони невоље и одгања болести. То је екипа једанаест витамина, коју налазимо у чаши Ви сока, воћног сока, који су у Fructalu припремили у сарадњи са природом.

 FRUCTAL
v sodelovanju z naravo

